

COMMENTARII
DE REBUS
IN
SCIENTIA NATVRALI
ET
MEDICINA
GESTIS.

VOLVMINIS XXIV. PARS IV.

LIPSIAE MDCCLXXXII.

APVD IOH. FRIDERICVM GLEDITSCH.

Venduntur etiam

Londini apud Fr. Elmsly, Edinburgi apud Io. Balfour, Lugd. Bat. apud
Fratres Luchtmann, Parisiis apud Barroi senior. Venetiis apud Io. Bapt.
Pasquali, Milano apud Ios. Galeazzi, Augustae Taurinor. apud
Laurent. Giraud, Holmiae apud Magnum Swederum.

I.

Kongl. Svenska Vetenskaps Academiens Handlingar för År 1775. Vol. XXXVI. Med Kongl. Academiens Tilstånd. Stockholm, tryckte i framledne Direct. Lars Salvius Tryckeri på Sterbhufets Kostnad, 1775. 8. pagg. 350. tabb. aen. 10.

i. e.

Acta Academiae Regiae Scient. Suecicae anni 1775. Vol. XXXVI.

Initio, post Regem, Academiae Suae Protectorem, nominantur Socii, Sueci et exteri.

Trimestre primum.

I. Cl. ALEX. MICH. DE STRVSSSENFELT bre-p. 1. viter describit, quomodo mensurari oporteat *aquae in fontibus profunditas*, et mensurae in tabula describi, vt intelligatur, quae facienda sint, si fluente tempore ingesta materia portum minus profundum efficiat.

2. *De aquarum mineralium examine* agit Cl. TOR-P. 7. BERN BERGMAN. Illas examinavit, quae in Sueciam aduehuntur, Seydschüzensem, Selteranam, Spadanam et Pymontanam. Singularum grauitates specificas exhibet; quae admixta continent, vt, euaporatione diminutae, dimittant, effecit; aëris fixi, quem vulgo vocant, qui ipsi acidum aëreum est, quantum quaelibet contineat, explorauit
Oo 2 peculiari

peculiari machina, qua acidum hoc, excalescente aqua abiens, colligitur. Ingredientium pondera subtiliter exhibet, et, quae analyfi instituta separavit, inesse aquis, reagentibus adhibitis confirmat.

p. 18. Reperit vero in omnibus acidum aëreum, *liberum* quod vocat, hoc est, quod calore, quo ebullit aqua, auolat; nam illud, quod ad saturanda alcalia, calcem, magnesiā requiritur, maiori demum calore separatur. Item omnibus insunt calx et magnesia, acido aëreo saturatae. Ferrum acido aëreo solutum inest Spadanae et Pyrmontanae. Alkali mineralis crySTALLI obtinentur ex Selterana et Spadana, vegetabilis alcali ex Spadana. Calx acido vitrioli saturata ex Seydschützenfi, Spadana et Pyrmontensi. Magnesia acido vitrioli saturata ex Seydschützenfi atque Pyrmontana. Magnesia acido salis saturata ex Seydschützenfi; alcali minerale acido salis saturatum ex Selterana, Spadana et Pyrmontana. Methodus vero ipsa, qua haec examina instituit, ab aliis multum recedens, magno cum fructu apud ipsum legetur.

p. 43. 3. IOH. NOREEN describit *methodum minus usitatam, calculum vesicae e feminis eximendi*. Eius ipse experimentum fecit in femina rustica, destituta instrumentis, quae ad sectionem calculi adhiberi solent, ut solo scalpello uti oporteret. Calculus durus et asper, digiti circiter spatium post orificium urethrae, vesicam et vaginam uteri diruperat, apertus apparens. Eo igitur loco, quem natura indicabat, vesicam et vaginam, versus interiora, duorum circiter digitorum spatium, dilatauit, calculum digito prehendit, sed adnatum interiori membranae vesicae ita separauit, uti obstetrices placentam utero adnatam separant. Deinde a materia calculosa vesicam digitis purgauit; vulnus apertum seruauit, secunda die post operationem

gem nihil calculosi amplius ex vulnere exiit, vrinaque consueta via, absque dolore, effluxit. Aegra mox conualuit, anno sequente infantem enixa, post plures. Erat annorum XXXVI; dolores per quadriennium passa, quorum causam Noster animaduertens instrumentis destitutus feliciter sustulit. Nominat alios, qui simili methodo vsi sint, FABRICIUM HILDANVM *Obs. Chir. Cent. I. Obs. 68.* RVYSCHIVM *Obs. An. Chir. Cent. Obs. I.* BVSSIÈRE *Phil. Transact. 1700. abridg'd p. 188.* et porro methodi praestantiam ex principiis anatomicis et chirurgicis confirmat. Tria illa loca, vbi vretes et vrethra vesicae iunguntur, trianguli velut aequicruri spatium definiunt, cuius basis vreterum infertionibus contineatur. In quam, si perpendiculum ductum cogitetur, sectio iuxta hoc per p. 50. pendiculum tutissime fiet, illaesis manentibus vrethra et peritonaeo, fibris muscularibus longitudinalibus, quae ibi paucae reperiuntur, facile separandis, arteriarum ramulis, qui tunicam cellulosam liberam ingrediuntur, facile contractione se occlu- p. 52. furis, sphincteribus omnino a loco sectionis remotis. Hanc igitur methodum calculum eximendi aliis praefert, et, quomodo adhibenda sit, docet.

4. Cl. OLAVS ACREL laudat studium et p. 57. dexteritatem NOREENII, qui recte, in casu, quem narrat, vsus sit *loco necessitatis*, quem calculus ipse, disruptis membranis, fecerat. Sed multum abest, vt concedat triangulare illud spatium, quod ostendit NOREENIVS, *locum electionis* esse; secuturum p. 60. enim incisionem in illo infimo vesicae loco perpetuum inuoluntarium stillicidium vrinae, quod sectione in parte superiore instituta, si reliqua conueniant, euitetur.

P. 61. 5. His addit Cl. ROL. MARTIN, methodum a NOREENIO propositam egregie conuenire cum anatomia, experientiae tamen, quod et Cl. ACREL dixerat, committendum esse, vt eius praestantiam determinet. Quo refert, videndum esse, an, secta vagina vteri super columna carneo-papillosa anteriore, apertura vnus aut duorum digitorum fieri possit eximendo calculo? annon laedatur a REGNERO DE GRAAF descripta substantia membranosa albicans, quae canalem vrethrae circumdat? annon sinus, pori et lacunae mucosae, quae reperiuntur inter reticulata iuga valuularum vaginae et ceruicis vteri, et alia humorum receptacula, effuso perpetuo liquore, ad illam, de qua Cl. ACREL metuit, vrinae incontinentiam multum factura sint? Porro hanc a NOREENIO propositam methodum cum apparatu alto comparat.

P. 69. 6. CAR. PETR. THVNBERG describit *fungum* huc vsque *ignotum*. Reperit illum in regione sabulosa Carr Capitis Bonae Spei; structura est adeo singulari, vt nec inter flores, nec inter fungos commode possit referri. Illorum habet partes, petala, mares, feminas, textura vero petalorum, pilei, et corporum feminalium propius ad fungos ducitur, inter Clauariam et Lycoperdum collocandus. Mares tres, supra feminam positi, antheris praediti, quae puluerem seminalem in sulcis contineant, et in feminam demittant; ita enim contingere fructificationem ex eo colligit Noster, quod alias hae partes, quibus omnes fungi huc vsque cogniti carent, superfluae essent. Cui vero fini contingat haec fructificatio plantarum ad modum, fatetur, se non intelligere; credit enim semina huius fungi, vt aliorum, esse animalcula viuientia. Plura de mirabili hoc fungo non transcribimus, cum vix sine
figura,

figura, qua suam descriptionem illustrat Cl. Auctor, intelligi possint. Sermone vsus est non botanico-latino, sed suecico. Vocat: *Hydnoram Africanam*.

7. Theorema geometricum de computandis p. 75. pyramidibus truncatis breuius, quam a CLAVIO factum est, demonstrat ZACH. PLANTIN.

8. De minera Tutanego Sinenfi refert IOH. P. 77. ABRAH. GRILL. Accepit illam in itinere Sinenfi ex Prouincia *Yunnan*, vbi plurimae metallifodinae Sinenfium reperiuntur. Differt plurimum colore a minera eiusdem nominis, quam EKEBERG Londini MDCCCLVI. descripsit, et ex prouincia *Whonam* habuit, quod idem nomen esse Noster contendit, pronuntiatione populi et Mandarinorum diuersum.

9. Eiusdem minerae examen chemicum insti- p. 78. tuit GUST. V. ENGESTROM. Est ipsi: *Minera zinci calciformis, pura, friabilis: flos zinci naturalis albus, cum ochra ferri rubra, undulatum interposita*. Itaque nouo minerali, flore zinci naturali, ditatur mineralogia.

Trimestre secundum.

1. Astronomicum problema soluit Cl. LEXELL de p. 87. figura orbitae planetae definienda, ex datis, cum distantia minima a sole, duabus aliis, et angulo, quem vltimae duae ad solem continent. Eius vsus inprimis ad cometas pertinet.

2. Dissertationis de aquis mineralibus sectionem p. 94. secundam et vltimam edit Cl. BERGMAN, docturus, quomodo arte parentur. Primo apparatus describit aquae acido aëreo impraegnandae, tum suum, tum Cl. PRISTLEII, vt illum ipse emendauit, item quo-

- modo fermentantia possint adhiberi; ipse saccharo in aqua soluto utitur. Fermentantibus uti convenit illos, qui, calce acidis soluta, aliquid a menstruo secedens inesse materiae aquam impraegnanti verentur, etsi ipse hunc metum superuacuum pronunciat, cum acidum aëreum his solutionibus obtentum nihil ad hoc, vel illud menstruum pertinens ostendat, seque omnino ita habeat, veluti quod
- p. 102. e calce omnis acidi experite igne elicitur. Aquae omnes acido aëreo fetae sunt, quod ex aëre attrahunt, maiori copia, si motu agitatae fuerunt, quo separatarum partium augetur superficies, ut plus acidi ingrediatur. Minor quidem est in aquis huius acidi copia, quam quae gustu percipi potest, quod tamen potae refrigerant, ab eo est, unde id coctae non praestant, nisi diu frigidae rursus steterint. Aërea vero aqua, ut ros et pluvia, eam ipsam ob causam, quod guttarum eius maior superficies ab aëre tangatur, ditior est acido aëreo, quam quae alueis terrestribus continetur. Quam ob causam coelo decidens aqua magis prodest plantis, quam hausta, quae humectantur. Docuit enim Nostrium plantarum analysis, inesse illis, praeter alias, calcem, magnesiā, argillam et silicem, quae quidem in agris fertilibus etiam reperiuntur, calx vero et magnesia, accedente acido aëreo, ab aqua solui possunt et adeo plantas ingredi. Iam docet, quomodo parandae sint aquae mineralibus, quas examinavit, simillimae.
- p. 107. In quo negotio maxime operosae sunt destillatio, et cura, ut ingredientium pondera quam exactissime eas rationes habeant, quae in naturalibus aquis
- p. 109. observantur. Itaque faciliores methodos describit, omissis etiam calce et gypso, quas res, si non nocivas, certe nihil facientes ad harum aquarum usum
- p. 110. medicum existimat. Sintne aquis suis artificialibus eadem omnino vires ac naturalibus, id quidem medi-

medicis examinandum reliquit, sibi ipsi profuisse
testatur. Multa alia huc pertinentia adiungit, de-P. 120,
nique de thermarum Carolinarum aquis examinan-
dis consilia edit.

3. AXEL BERGENSTIERNA instrumentum de p. 122.
 scribit, *gravitatibus specificis solidorum ponderatione hydrostatica reperiundis. Rosenberg*, instrumentorum fabricator, fecit ad imitationem eius, quod pro fluidis examinandis in commentariis CIOCCCLXX describitur. Simile est cognito illi, quod araeometrum *) vocant, ponderibus adiectis ad eandem semper notam deprimitur, corpore ipsi supra aquam incumbente, aut dependenti ab instrumento lanci, intra aquam imposito. Id exactius multo praedicat Noster, bilancibus hydrostaticis, etiam a physicis celebrioribus, ut MVSSCHENBROEKIO adhibitis, et gravitates metallorum specificas, prout illas reperit, exhibet.

4. *Modum, Sal Benzoës obtinendi*, docet CAR. p. 128. WILH. SCHEELE. Coquitur Benzoë cum calce viva. Ita particulae calcis, dum se particulis benzoës interferunt, impediunt, quo minus hae a calore co- p. 130. eant, calce vero, etiam in partes resinofas Benzoës agente, hac via fal extrahitur eadem copia, ac ope defillationis, 12 aut 14 drachmae ex libra Benzoës. Id fal omnino liberum est ab oleo empyreumatico, quod floribus Benzoës consueto more paratis adhaeret. Enchireses distincte describit.

5. *Motum singularem aquae in lacu Hjelmars* de p. 133.
scribit Cl. OLAVS STRANDBERG. Transuersus lacui ab austro ad boream puluinus porrigitur, varie inflexus. Flante vento vehementiori in directione illi huic perpendiculari, etiam paulo postquam

005

cessa-

*) vid. comm. nostr. Vol. XIII. p. 377.

cessauit ventus, tendit fluxus aquae ad partes pulvino illis, vnde spirauit ventus, oppositas, occidentales, si ventus orientalis fuit. Id tribuit Noster aquae a vento ad littora lacus congestae et post recedenti. Simul ille fluxus magnam copiam piscium versus Isthmum defert, vt id phaenomenon plurimum profit piscatoribus.

P. 138. 6. *Tabulam lacus Hjelmars* CICICCLXXI descriptam edit Cl. NIC. MARELIUS, vbi puluinus ille exhibetur figura fererectilinea, cum Cl. STRANDBERG varie curuam posuisset. Itaque et de fluxus illius caussis et conditionibus aliter Cl. MARELIUS sentit.

P. 140. 7. *Agrum quendam in accliu collis lapidibus oblitum* describit IAC. SERENIUS.

P. 142. 8. *De arbore Sago proprias obseruationes* edit CHRIST. HENR. BRAAD, Sup. Soc. Ind. Or.

P. 144. Cum primo progerminat haec palma Cycas, satis similis est aliis palmis, sed adultior plurimum differt. Altitudinem vlnarum XVI aut XX attingit; folia pinnata, oblonga, versus extremitates acuminata, quibus Indi ad domos tegendas vtuntur. Rami inferiores paullatim sicci decidunt, dum arbor in altitudinem crescit, quod ex iis restat, rudem et ingratam oculo superficiem arboris efficit. Medulla esculenta interius arboris spatium inde a radice ad verticem replet, magis albescens, dum aetas arboris crescit. Natura arbor diametro est trium aut quinque quartarum vlnae, anno octauo aut decimo aetatis, vbi flores et fructus tulit, quos Noster quidem nunquam vidit. Fructus paruos esse rotundos, non esculentos, retulerunt Maleyenses. Securi caeditur arbor, post paucos ictus proprio pondere ruens. Optime prouenit in locis paludosis. Caesa arbo-

re,

re, et demto cortice, medulla transfuersim secatur, vt obtineantur disci circiter tres vel quatuor digitos crassi, hi rursus in partes minores scinduntur, et farinaceum, aqua adhibita, exprimitur et separatur. *Album Sago*, quod vocant, ex fabarum specie praeparant, sed ipsi deest glutinosum medullae arboris. Medullam absque vlla praeparatione comedi non vidit, neque succum ex arbore elici. Forte, qui hoc scripserunt, pro hoc succo illum acceperunt, qui, vt notum est, ex aliis palmis elicitur.

9. *Theoremata ad sectiones conii in plano con-* p. 148.
sideratas pertinentia alia ratione demonstrat Cl. L.
MELDERCREVZ.

10. *De lue pecora et homines infestante in Finnlan-* p. 149.
dia CIOCCCLXXIV, refert Cl. IO. LAVR. ODHELIVS.
Edidit in primis relationes Medicorum prouincialium
ZANDTII, BEYERSTENII, BJÖRNLVNDII. A peco-
ribus ad homines infecta, vel mortua tractantes, mi-
grabat halitu, sputo, pure, sanguine. Nascebantur p. 151.
pustulae in facie, aut artubus, quas tumor sequeba-
tur, ex quo natae vesicae liquorem rubrum, aut fla-
vescentem ruptae effundebant. Plerique nullam
febris vehementiam senserunt, de lassitudine et de-
lirii initiis questi. Aliqui tamen mortui. Causam p. 154.
luis in pecoribus incolae et medici crediderunt esse
temperiem aëris siccam, aquae defectum, et adeo pa-
stus; aliqui a furia infernali natum morbum credi-
derunt, Cl. ODHELIVS vero alias causas, quam
quae sunt febrium putridarum, quaerendas non exi-
stimat. De furiae infernalis ipsa existentia cum du- p. 155.
bitetur, optat Academia, exhiberi sibi, quae forte illa
de re certiora sciantur. Animal ipsum in spiritu vini,
aut alio modo asseruatum, vt examinari queat, ex-
hibituro, praemium decem aureorum nummorum
Hollandicorum valore promittit.

11. *Ob-*

II. *Observationes thermometricas* Londini Scothorum 1753 - 1773 habitas, edit Cl. OLAVS NEVZELIVS.

p. 169. 12. *De aqua rubra Oceani* Cl. PETR. IO. BLADH. Talem reperit prope insulam Sumatram Indiae Orientalis. Littus ibi parum eleuatum est, vt, dum fluxu vrgetur, mare in ipsas syluas penetret. Reperit vero haustam aquam marinam plenam particularum minimarum, quae referebant frustra foliorum arborum coniferarum, quae germanice *Nadeln* vocant. Itaque credit illi aquae marinae inesse acidum, alcalino non saturatum, quod cum vegetabili succo colorem rubrum procreet. Alias obseruationes ad colorem maris pertinentes addit.

p. 173. 13. *De Phaenomeno terrae motui omnino simili* refert Cl. BERNH. BERNDTSON.

p. 179. 14. *Quoties Skarae tonitrua audita sint 1754-1774*, refert CLAVD. BJERKANDER.

Trimestre tertium.

p. 183. I. Cl. ERICVS PROSPERIN *de minimis Cometarum ab orbita telluris distantis*. Dissertatione Vpsaliae MDCCCLXXIII habita de inueniendis punctis proximis parabolae et circuli formulas exhibuit, quas iam applicat Cometis, quorum orbitae cognitae dici possunt numero 63; vltimus est anni MDCCCLXXIV, locum cometae cuiusuis in orbita sua, cum orbitae telluris proximus fuit, item telluris eo tempore locum exhibet. Generale ex his computis confectarium est, nihil metuendum esse telluri a Cometis.

p. 206. 2. *Hepar sulphuris in metallurgia commendat* Cl. GVSTAV. AB ENGESTRÖM. Cum sulphure metallalla

talla facile solvantur, praeferendum tamen iis solutionibus instituendis hepar docet, quod plura metalla soluat, quam sulphur, facile a regulo separetur, minus volatile sit sulphure, neque crucibula adeo arrodant, nec perfodiant, cum lapidibus melius in scorias abeat. Hepar cum frequenter adhibeat, nunquam tamen futuro vsui praeparat, cum facile eo tempore, quo illo opus est, conficiatur; illi scopo miscet sulphur et alcali, tartarum vitriolatum, sal mirabile GLAUBERI, carbones in puluerem redactos, fel vitri, caput mortuum, quod post aquae fortis destillationem superest cet. Ex omnibus metallis ferrum vehementissime ab hepate attrahitur: igitur soluta in hepate ferro commode praecipitantur. Quod imprimis idoneum est auro et argento restituendis, cum apud aurifabros quisquiliis intermixta sint. Qua quidem methodo minoribus impensis metalla pretiosa obtinentur, quam huc usque vsitatis. Ea de re vberius scripturum se promittit. Metallis, quae mixta habentur, separandis quomodo hepar inferuiat, docet.

3. *De natorum et mortuorum Holmiae urbis* p. 221. numero refert Cl. EDVARD. FRID. RVNEBERG. Numerum urbem habitantium 70042 reperit, quorum circiter 21 aut 22 quotannis moritur, quam mortalitatem maiorem, quam solet esse in aliis urbibus magnis, tum politicae erroribus quibusdam adscribit, quos distincte non enumerat, tum vitiis, quae et corpora debilia reddant, et progeniem deteriore; illegitime nati quotannis habitantium partem 188 aut 189 constituunt. Insitione variolarum vsu recepta pauciores variolis, aut morbillis pereunt. Morbus, quo plurimi intereunt, phthisis est, potens in climatibus frigidioribus. Puerperarum plurimae, quae perierunt, intra annos aetatis

P. 235. 30-35 constitutae fuerunt. Partuum circiter pars 82 vel 83tia matribus lethalis. Multi infantes intereunt morbis, quos *ignotos* appellant parentes, et qui infantibus adsunt.

P. 236. 4. *Figuras pruinae* delineat et *observationes varias ad pruinam* pertinentes edit Cl. CLAUD.

P. 244. BJERKANDER. Pruinam, dum frigore feueriore ingruente arbores tegit, suspicatur contra vim frigoris illas tueri, vt nix plantas humiliores defendit.

P. 245. 5. *Observationes in crypta Neapolitana* Grotta del cane *institutas* edit Cl. ADOLPH. MURRAY. Variis tentaminibus expertus est, vapores mephiticos cryptae nihil aliud esse, quam acidum aëre fixo

P. 249. diues. Qui aër fixus quomodo generetur, hypothefin modeste proponit.

P. 254. 6. *Pneumora, nouum insecti genus*, describitur a Cl. CAR. PET. THUNBERG. Habitat in Capite Bo-

P. 256. nae Spei; generis characteres sunt: Os cum maxillis, elytrae et alae membranaceae depressae; pedes cursorii, corpus vacuum inflatum (vnde nomen generis) pellucidum, inter hemiptera collocandum post Blattas. Rustici capitis vocant: *Windvliegen*, it. *Blaasops* inflatum. Subiuncta descriptioni, notula monet, vltiori examini relinquendum esse, num Pneumora, separatum a Gryllis genus efficiat.

7. *Laruas muscae carnariae in alueari repertas, ubi apibus mortuis vescebantur*, refert Cl. CLAUD. BJERKANDER.

Trimestre quartum.

P. 263. I. Cl. CAR. WILH. SHEELE, *de arsenico et eius acido* agit. Vnciiis duabus arsenici albi, tritura in
morta-

mortario vitreo in puluerem redacti, superfundit vncias septem spiritus salis puri, mixturam in vase retorto vitreo, cui luto iunctum est vas recipiens, leniter coquit, vt arsenicum soluatur: solutioni adhuc calidae affundit vncias tres cum dimidia spiritus nitri puri, item acidum, quod in recipiens vas transferat. Rursus apponit recipiens, sed luto non iungit. Effervesceat mixtum et transit nitri spiritus volatilis ruber; continuatur leniter destillatio, donec rubedo nulla amplius appareat, tunc rursus additur vncia arsenici tritura in puluerem redacti, recipiente apposito coquitur, donec et hoc solutum sit. Denuo affunditur vncia cum semisse spiritus nitri, rursus exeunt vapores rubri, recipiens apponitur, et mixtura destillatur ad siccitatem, residua manet massa alba, sub finem augetur ignis, vt materia candeat. Retorto vase refrigerato frangitur, eximitur massa candida, seruatur in vase vitreo bene clauso, nomine acidi arsenici sicci. Vel solutum in aqua destillata seruatur in vase bene obturato, nomine acidi arsenici. Hoc acidum quomodo se habeat ad phlogista, salia, mineralia, refertur.

2. *Duas novas diantherae species* describit Cl. p. 298.

ANDR. IOH. RETZIVS, Bot. Demonstrator Acad. Lundensis. *Altera, cui Bengala locus natalis est, dicitur ipsi D. tetrandra*, floribus solitariis axillari-
bus. tetrandris; altera, ex Malabar allata, *D. bicalyculata* fl. paniculatis, bycalyculatis, paniculis dichotomis. Plantas magnitudine naturali delineatas exhibet. Synonyma exhibere non potest, quod RUMPHIVS, RHEEDE, HERMANNVS ipsi desint.

3. *Animadversiones ad Cl. EKEBERGII observa-* p. 298.
tiones inclinationis acus magneticae exhibet Cl. IO. CAR. WILKE; inprimis instrumenta illis adhibita describens.

4. *Ipsa-*

- p. 306. 4. *Ipsarum observationum EKEBERGII compendium* editur. Institutae sunt in itinere marino Chinenfi, et reditu, CIOIOCCCLXXIV.
- p. 314. 5. Cl. LEONH. HORNEMANNVS describit *fornacem frumentis et maltho siccandis* illo igne, qui ad ferum tractandum in officinis fabrorum adhibetur.
- p. 317. 6. *De fuligine, tritici morbo*, agit Cl. CLAVD. BJERKANDER; plantas recenset, in quibus eundem morbum reperit. Scorzoneram humilem, Bromum secalinum, Hordeum vulgare, Auenam satiuam, Triticum hybernum. Noster ad morbi naturam inuestigandam varia tentamina instituit, ex quibus haec colligit: Nasci cum prodiit arista, non ante, morbosum hunc statum citius ad maturitatem peruenire, tritico sano: Esse odore nauseoso, qui plerumque, dum maturefcit, abeat. Deinde quaestiones varias proponit et coniecturas, quae etsi rem non conficiant, viam tamen ostendere possint, propius ad verum accedendi. Suspiciatur morbum ab impotentia partium genitalium ad propagationem nasci. Est vero vitium, quod Germani: *Brand im Weizen* appellant. In Actis Acad. CIOIOCCCLXXI, abietum ramuli tritico sationi destinato immittendi commendantur. Id hic experientia confirmatum refert Academia. BJERKANDER, cum causa effectus nulla appareat in abietum ramulis, in eo quaerendam putat, quod grana sationi destinata siccissima facta fuerint, dum per integram aestatem in granario seruabantur.
- p. 330. 7. *De silicis speciebus* Cl. BEN. QVIST ANDERSSON. Quae antiqui de silicis, inprimis nobiliorum, colore, luce cet. tradiderunt, eorum quaedam, vt ipse expertus est, narrat. Rubinum, Sapphiros, Carbunculum, in manibus habuit, planos ab
- vno

vno latere, conuexos ab altero; luci solis aut flammæ expositi, alii tam reflexione, quam refractione, alii vna sola harum conditionum, asterismos elegantes ostenderunt. Quæ ad Asterias antiquorum pertinent. Deinde varios lapides describit, qui colores elegantes vel solitarios, vel qui iridis sunt, ostendunt.

8. Cl. ADOLPHVS MURRAY observationes p. 338. edit in *Stufte di San Germano prope Lago d' Agnano* Neapoli institutas. Camerae sunt ex topho Vulcanico constructæ 50 circiter passus a *crypta*, quæ *canis* dicitur, muro ex eodem topho circumdatae, cuius superiori superficiei planæ sudaturi incumbunt, qui rheumaticos dolores, aut morbi venerei residua ita leuatum iri sperant. In cameris calor est 25 vel 30, imo 40 graduum Reaumurianorum. In muri superficie efflorescens purissimum sal collegit, quod solutum, inspissata solutione, crystallos aluminis exhibuit. Itaque de aluminis hoc loco generatione agit, et quaedam inprimis a Cl. FERBERO iam dicta confirmat, vt lauam, quam vocant, vaporibus sulphureis expositam in argillam abire, acidum superfluum argillae unitum alumen generare. Prope Vesuium frustum salinum reperit, lauae in argillam mutatae adhaerens, in quo alumen, sal ammoniacum et sal mirabile GLAUBERI mixta reperiiebantur. In alio frusto infimum locum occupabat vitriolum martis, sequebatur alumen terrae mixtum, deinde sali GLAUBERI mixtum sal ammoniacum, supremum locum occupabant copiosi flores sulphuris.

9. Cl. AND. IOH. HAGSTRÖM *tentamina cum* p. 344. *balsamo populi balsamiferae* instituta. Variis locis circa Holmiam plantata arbor reperitur. De balsamo
Tom. XXIV. Pars IV. P p famo

famo eius, in Carolina, in Gallia, in Sibiria, loquuti sunt CATESBY, DU HAMEL, GMELIN. Est vero resina, exsudans ex gemmis foliiferis, non ex floriferis; commode colligitur initio veris post dies, quibus sol splenduit, item Augusto mense ex nouis, quae tunc prodeunt gemmis, cochleari tenui abradi potest. Flaua est, colore gummi guttae, sed limpida splendens crassa, vt butyrum, viscida, odore et sapore Rhabarbari, simul vero gustum calore et velut ardore afficit. Igne liquatur, intumescit, accenditur, comburit, carbonem nigrum relinquens. Chartae illita colore flauo illam obducit, splendet, manui tangentis adhaeret. In aqua non soluitur, nisi ante in aqua gummi Arabicum solutum sit. Cum amygdalis emulsionem praebet. Facile soluitur in spiritu vini. Tinctura est odore rhabarbari, sapore ardente resinoso. STELLERVS ap. GMELIN. Flor. Sibir. T. I. p. 153 medicos vsus recenset, quibus Russi illam adhibent, eos Noster experiri nondum potuit.

p. 349. 10. Ex litteris Cl. AD. MURRAY Vienna datis refertur, quae ad *Platinam pertinentia* Cl. INGENHOUSZ reperit et vberius Societati Britannicae misit.

p. 350. 11. Cl. THUNBERG LINNEO scripsit *Hydnoram*, de qua Trimestri primo art. VI. actum est, non ad fungos pertinere, sed ad Monadelphiam, vberiorrem descriptionem daturus, cum fructum viderit.

II.

ALBERTI VON HALLER bibliotheca anatomica, qua scripta ad anatomen et physiologiam facientia a rerum initiis recensentur. Tomus II. ab anno ciciocci ad ciciocclxxvi. Tiguri, apud Orell, Gesner, Fuesli et Socios, ciciocclxxvii. Alph. 4. plagg. 17. 4.

Octauum huius bibliothecae librum, qui primus in hoc volumine est, et *doctior Anatome* inscriptus, ordiri primum HALLERVS a MORGAGNO voluit, qui verus doctae anatomes sit auctor, et cum quo comparandarum varietatum, diligentisque lectionis cum multa funerum incisione coniunctae studium fere originem ceperit; at vero, quum, typographi potissimum precibus motus, in primo volumine *) nulla, quae decimo octauo seculo prodierunt, scripta laudauerit, ab ANTONIO PACCHIONO, Professore Romano, eiusque operibus alterum tomum exordiri fuit coactus.

Constat autem, PACCHIONVM omne fere studium in eo collocasse, vt structuram durae matris indagaret, vsumque eiusdem definiret. Quam ob p. 3. rem laborum suorum fructus, librum scilicet *de durae meningis fabrica et usu*, Romae ciciocci edidit, in quo fibras imprimis, quas contractiles esse opinabatur, cum falcis, tum tentorii, et caudicis seu falcis cerebelli, interiorisque cauae faciei durae matris descripsit, iconibusque nitide, nec remote a vero, expressit. Superstruxit deinde huic fabricae hypothesin, qua tentoria, vt cerebrum comprimant, alternis vicibus duram matrem eleuare, vicissimque, vt cerebellum vrgeant, contractum caudicem de-

Pp 2

duce-

*) vid. supra p. 39.

ducere statuit, eamque experimentis nonnullis, quibus irritabilem durae membranae naturam euinci sibi persuasum habebat, stabilire allaboravit. Quo magis vero multis haec opinio ab aliorum obseruationibus videbatur recedere, hoc plures PACCHIONVS nanciscebatur aduersarios, qui neque nouam hanc doctrinam esse, neque experientiae consentaneam perhibebant. Qua de re nouis eam argumentis Auctor probabilem reddere, variisque dissertationibus BIANCHO, FANTONO, MERYO, cet. inscriptis dubia horum virorum diluere studuit.

- p. 6. IOH. WILHELM. PAULI, Anatomiae et Chirurgiae primum, deinde Pathologiae apud nos Professor, nonnullos de resorbentium ventriculi vasorum, glandularumque humani corporis fabrica et usu libellos reliquit, et *opusculis anatomico-chirurgicis* IOH. VAN HORNE, quae Lipsiae MDCCCVII edenda curauit, praefationem, notasque adiunxit, quibus nuperorum inuenta continentur. Experimentis, quae ipse instituerat, fuit edoctus, resorbentia ventriculi vasa, quae VIEVSSENIUS descripserit, inorganicorum pororum naturam habere; aquam per membranarum poros Wolfiano etiam siphone vrgeri posse, cet. In IACOBI HOVII *de circulari humorum ocularium motu* dissertatione *), praeter subtilitates, erroresque varios, bona etiam atque vera, velut longarum arteriarum, quas feri fontes vocat, circuli arteriosi vuaeae, retium circa opticum neruum, fabricae processus ciliarium, cet. descriptiones insunt. Ad sua tentamina HOVIUS brutorum animalium corporibus solummodo usus est.

- p. 20. ANTON. MARIA VALSALVA, MALPIGHII discipulus et Bononiensis Professor, in suo *de humana aere tractatu*, qui primum Bononiae MDCCCIV prodiit, et deinde cum MORGAGNI epistolis Venet. MDCCCXL

*) Traiecti MDCCCII, 4. Leidae MDCCCXXVI, 8.

MDCCCLX recusatus est, auditus organon prioribus dissectoribus subtilius perquisiuit, multaue addidit iis, quae aliorum opera de hac parte cognita fuerant reddita. Sic tubae figuram et musculos accurate descripsit, eaque occasione simul pharyngis, velique palatini multo numerosiores musculos, quam numerari solebant, recensuit; porro aliqua tympani vasa, minores a duro pari ortos neruulos, cet. laudauit. De occipitali vena fusa egit, pulposaeque membranae, cui *zonarum* nomen dedit, meminit. Posthumis VALSALVAE opusculis, Venet. MDCCCLX impressis, variae ad oculi, arteriae aortae, intestini coli, cet. anatomen spectantes observationes continentur, chirurgicae vero, quas reliquit, publici iuris nondum redditae sunt.

In musculorum anatomen multa sunt IOH. DOMINICI SANTORINI, Veneti, merita; nam subtilius, quam pene quisquam, scalpello usus est, et minutissimas quasque carnes distinxit. Primum eius opus, *de structura et motu fibrae, de nutritione animali, de haemorrhoidibus et catamenii* inscriptum, prodiit Venet. MDCCCV, saepeque mox seorsim, mox cum BAGLIVI operibus recusum est, *anatomicae* autem *observationes* primum Venet. MDCCXXIV, deinde Leidae MDCCXXXIX impressae sunt. Vterque liber dignissimus lectu est, tametsi posterior, propter innumera noua inuenta, quae continet, priori, maiorem laudem meretur; etenim minutissimorum carnosorum fasciculorum, quos ne nuperrimi quidem, iique solertissimi incisores in aure, pharynge, facie, naso, partibus ano vicinis, cet. assequi potuerunt, descriptiones, quemadmodum etiam de cerebri, aliarumque partium venis, de diaphragmatis, cordis, medullaris cerebri substantiae, cet. structura praeclaras observationes complectitur, quae SANTORINO subtilissimi incisoris nomen vindicant.

p. 714. dicant. De GIRARDI in posthumas SANTORINI tabulas studio nuper sumus locuti *).

p. 34. Inter diligentissimos incisores IACOBUS DOUGLASIUS referendus est, qui, etsi pauca tantum laborum suorum specimina reliquit, insignem tamen sceletorum, ossiumque varia ratione dissectorum, collectionem eam ob rem sibi parauerat, ut in conscribendo magno de ossibus opere, quod promiserat, uti eadem posset; hinc eo magis dolendum est, hunc librum non prodiisse, quo certior erat spes, fore, ut DOUGLASIUS absolutum super ossium natura opus ederet. Ceterum de musculis et peritoneo quae reliquit, ea dexteritatis Douglasianae in dissecandis funeribus multa testimonia continent, suntque ea propter vel nostris temporibus lectu dignissima.

p. 34. IOH. BAPT. MORGAGNVS, VALSALVAE discipulus et Primarius apud Patauinos Professor, anno MDCCCVI Bononiae primum opus, idque *Aduersaria anatomica prima* inscriptum, edidit, quod nouorum inuentorum plenissimum est; nam glandularum minorum laryngis et sebacearum faciei, nympharum, ani, cet. pororum uteri menses fundentium, situs tubarum, viarum lacrymalium, carunculae, glandulae thyreoideae, aliarumque humani corporis partium descriptiones complectitur, quae cum a summa auctoris *αυγίστεια*, tum a sermonis elegantia magnam habent commendationem. Ceterum insecuti sunt annis MDCCCXVII et XIX reliqui aduersariorum fasciculi, in quibus MORGAGNUS BIANCHI potissimum atque MANGETI errores emendauit, simulque permultas anatomicas obseruationes, easque praeclaras cognitatas reddidit. Libri quinque *de sedibus et causis morborum per anatomen indagatis*, (Venet. MDCCCLXI), ad

*) Conf. Comment. nostr. Vol. XXII. P. IV. p. 645.

ad practicam anatomen potissimum spectant, epistolae vero, quas VALSALVAE operibus MORGAGNVS adiunxit, ad aliquas Praeceptoris sui voces ita respiciunt, ut cum infinita et plerumque subtiliora summi viri anatomica experimenta contineant, tum omnem tradant cuiusque particulae, ut paulatim a variis scriptoribus aut perfecta sit reddita, aut per errores corrupta, historiam. Ceterum scripsit etiam adversus BIANCHVM, qui de bilis officina, eiusque ductibus vehementer cum MORGAGNO litigavit, duas epistolas *); in quibus variae ad harum partium anatomen spectantes observationes insunt **).

Inter Wittebergeneses anatomes doctores hoc p. 41. seculo ABRAHAMVS VATER, CHRISTIANI Fil. eminuit, qui cum RVYSCHIO praeceptore fuisset usus, incidendorum, iniiciendorumque funerum artem summo studio excoluit, eamque libellis variis, qui annis MDCCCVII-L prodierunt, illustravit. Erroneas, quas primum in dissertationibus quibusdam defenderat, de coeco linguae foramine, bilisque diuerticulo opiniones ipse in *Musei anatomici proprii* descriptione (Helmstad. MDCCCL) emendavit, falsusque est, coecum linguae foramen saepe papilla farciri, et bilis diuerticulum pancreatici ductus ramos esse, cet. Vberius de gestis VATERI rebus olim disseruimus ***).

LAVRENTIVS HEISTERVS, RVYSCHII pari p. 52. ter discipulus, anatomes et chirurgiae peritus fuit, suisque laboribus ad magnam famam peruenit; nam multa eorum, quae scripsit, a medicinae cultoribus

P p 4

*) Prodierunt Leidae anno MDCCCXXVIII, curante BOERHAAVIO.

**) Plura de MORGAGNI scriptis, meritisque v. comment. nostr. Vol. XX. P. IV. p. 131.

***) Conf. Comment. nostr. Vol. I. P. II. p. 339.

toribus fuerunt recepta. Inter anatomica eius opera introductio in anatomen, siue *Compendium anatomicum*, quod ex variis disputationibus antea ab HEISTERO defensis natum est, potissimum commemorari meretur, quippe in quo accuratae partium humani corporis descriptiones, et noua varia inuenta, eaque bonis iconibus illustrata, insunt. Ceterum, praeter permultas academicas disputationes varias etiam cum anatomicas, tum chirurgicas observationes descripsit, quae *Actis Academiae Naturae Curiosorum* insertae sunt *).

P. 74. Anno supra millesimum septingentesimum vndecimo primos suos commentarios Francogallicae scientiarum academiae inferendos IACOBUS WINSLOWUS curauit, qui, mutata religione, BENIGNI nomen a BOSSUETO adoptauit. Simplex fuit et superstitiosus vir, laboris tamen sui pertinacia in magnum incisorem euasit. Praecipua eius merita duo sunt. Etenim cum priores anatomici incidendas humani corporis partes e funere plerumque eximerent, ita vt situs, nexusque earum cum vicinis partibus conspici non posset, et ipsa saepe figura, remoto omni celluloso contextu, mutaretur; WINSLOWUS alia, eaque aptiori via progressus est, omnesque partes in situ suo, nexuque cum aliis descripsit. Praeterea plerasque molles partes in limpida aqua est contemplatus, in qua sibi permixti flocculi libere fluctuant, et minuta quaeque elegantissime conspicienda praebeant. In dissertationibus, quae actis Academiae scientiarum insertae sunt, de musculorum, ossium, viscerum, cet. structura et usu; de monstris, de secretionibus, cet. egit, omnem autem anatomies ambitum magno suo, eoque egregio opere**), quo omnia priora compendia in plerisque

*) vid. Comment. nostr. Vol. VII. P. IV. p. 724.

**) Prodiit Paris. MDCCCLXXII, et saepissime recusum, inque alias linguas versum est.

risque anatomes partibus superata fuerunt, complexus est. Ceterum hic liber, qui communis fere fons est, ex quo nuperiores et Galli potissimum suam anatomen repetierunt, compendium quasi est maioris operis, quod elaborandum sibi WINSLOWVS sumserat, quod vero nunquam prodiit *).

IOH. BAPTISTA BIANCHVS, Turinensis Pro-p. 78.
fessor, edidit, valde adhuc iuuenis, libellum *Historia hepatica* (Turin. MDCCCXI) inscriptum, in quo, praeter alia, GLISSONII capsulam contractili vi gaudere, ductus hepaticysticos dari, bilis copiam esse parcissimam, cet. docuit, aliosque passim admisit errores, quos cum MORGAGNVS emendauisset, BIANCHVS in noua editione tueri conatus est; etenim vix vllis argumentis errorum suorum convinci poterat. Aduersus HALLERVM epistolas super sensibilitate et irritabilitate partium hominis atque brutorum Italico sermone scripsit, in quibus sibi persuasum esse fatetur, totum humanum corpus nervis constare et sentire, atque etiam irritabilitate gaudere, hancque ipsam virtutem non nouam esse, neque insensilem quarundam partium naturam, quae GALENO non fuerit ignota, cet.

AVGVSTINVS FRIDERICVS WALTHER, Me-p. 87.
dici Ordinis in nostra litterarum Vniuersitate quondam Decanus, cum docendo, tum scribendo anatomen valde amplificauit; etenim, vt nihil de summi viri anatomicis praelectionibus dicamus, quas ab eius discipulis, qui apud nos supersunt, saepenumero laudare audiimus, in multis opusculis varias humani corporis partes accurate descripsit, iconibusque subtilissima quaeuis illustrauit. In libello *de humana lingua* (Lips. MDCCCXXIV), qui occasione Coschwiziani de nouo saliuiali ductu opusculi scriptus est, minores Riuiianos sublingualis

Pp 5

lis

*) vid. Comm. nostr. Vol. XIV. P. IV. p. 583.

lis glandulae ductus seorsim apertos, et alios maiores Bartholinianis magis similes confirmat, simulque de glandulis postremi dorsi linguae, de foramine coeco, de aliquibus imi laryngis poris, cet. disputat, et recte sublingualem glandulam cum maxillari continuari monet. In aliis operibus diligenter versatus est in carnibus, ligamentisque pedis, prout etiam in tenuioribus faciei, pharyngis, vuulae, genitalium, aliarumque partium musculis, vasis, nervis, cet. describendis, depingendisque, et suis laboribus omnino meruit, ut ab HALLERO inter accuratos, diligentesque incisores referretur. Ceterum plurimos Waltherianorum libellorum HALLERVS recudendos curauit.

p. 98.

Multum in humana anatome etiam CHRISTOPH. IACOB. TREWIVS, Lauffae in Noribergensi ditione natus, laborauit, annisque nouemdecim non maior in libello *de chylo si fetus in utero*, (Altdorf. c. 1715 cccxv), iam proprias annotationes de vmbilicalis et portarum venae nexu, de sesamoideo poplitis et minimi digiti ossiculo, de rugis et cellulis cystici ductus, cet. attulit. Reliquas anatomicas obseruationes, quas calamo exceperat, cum *Actis Acad. Nat. Curios.* tum *Commercio litterario Norico* inferendas curauit, aduersus COSCHWIZII ductum autem in quadam Epistola ad HALLERVM (Noriberg. c. 1715 cccxxxiv) disputauit, et in peculiari libello (*de differentiis quibusdam inter hominem natum et nascendum intercedentibus*, Noriberg. c. 1715 cccxxxvi) varia fetui propria multo studio, numerosissimisque iconibus expressit *).

p. 101.

IOH. ZACHAR. PLATNER, Lipsiensis medicae facultatis Decanus et Professor, chirurgiae potissimum operam dedit, multum tamen in rimanda humani corporis structura etiam versatus est, variasque

*) vid. comm. nostr. Vol. XV. P. IV. p. 712.

que disputationes et programmata, in quibus de anatome agitur, reliquit. Sic musculus digastricum, eiusque varietates descripsit, et de ossium conformatione atque colore, de motu ligamenti ciliaris in oculo, de damno ex neglecta anatome in medicinam redundante, de ossium epiphyseis, cet. ita exposuit, vt non possit non summis laudibus extolli. Ceterum haec, reliquaque summi viri academica opuscula filius eius natus maior, FRIDERICVS, iurium apud nos quondam Professor, coniunctim edenda curauit, iisque de vita Patris relationem annexuit.

Inter summos anatomicos BERN. SIEGFR. AL-
BINVS referendus est, qui cum ex BOERHAAVII Lib. IX.
commendatione, vicenarius non maior, in RAVII p. 126.
locum fuisset suffectus, ea felicitate fruitus est, vt ab anatomicis laboribus a nullo alio officio auocaretur, iisque solis per quinquaginta integros annos incumbere posset. Hac autem opportunitate eo vsus est, vt secandi solertia, vasorum artificiose replendorum studio, laborum assiduitate, pictorumque optimorum facultate anatomen valde amplificaret, et in ossium potissimum, musculorumque historia omnes priores incisores superaret. Praeterea in viscerum fabrica multa etiam prioribus accuratius vidit, immensisque operibus anatomicam rem ditauit. Etenim tempore, quod a studiosorum institutione sibi liberum seruauerat, magna cum cura musculorum potissimum in ossa insitiones metiebatur, et stygio quodam liquore ossibus ipsis inurebat; hos musculos deinde cum VESALII, EVSTACHII, et fere priorum scriptorum iconibus et historiis comparauit, et a peritissimo artifice curauit delineari. Hinc factum est, vt longe plenior, quam omnes priores, ne WINSLOWO quidem excepto, reliquerant, musculorum hominis histo-
riam

riam daret, in qua quisque musculus abunde descriptus, ludentis naturae varietates annotatae, musculi minus perpetui sollicite recensiti, bursae adiposae musculis, aut tendinibus subiectae et aponeuroses suis locis commemoratae, synonymaeque, quibus varii auctores vsi sint, addita habeantur. De ossibus *), vtero grauido, cet. splendidas tabulas reliquit, et in anatomicarum annotationum libris **) varias, easque lectu dignissimas observationes cognitae reddidit, quae illustra praebent dexteritatis Albinianae testimonia. CHRI-

p. 149. STIAN. BERN. ALBINVS, Vltraiectinus Professor, nouam exhibuit tenuium hominis intestinorum descriptionem (Leid. c1010cccxxii), in qua inuersum intestinum inflare docuit, et in alio Academico libello *de anatome errores in medicis prodente* (Traiect. ad Rhen. c1010cccxxiii.) disputauit. FRID. BERN.

p. 720. ALBINI *de humana natura* librum nuper laudauimus ***).

p. 153. GEORG. DANIEL COSCHWITZ, Halensis Professor et anatomici theatri in hac Academia promotor, duabus potissimum dissertationibus, quarum prima *de valvulis in vreteribus repertis* (Hal. c1010cccxxiii), altera vero *de ductu saliuiali nouo* (ibid. c1010cccxxiv) agit, inter anatomicos inclauit, neutra tamen plausu fuit a dissectoribus excepta; nam plicas in parte arcuata vreterum subnatas pro veris valvulis, et venas pro saliuiali ductu, HEISTERO, WALTHERO, DUVERNOI, HALLERO-que ipso, qui praeparatam a COSCHWIZIO linguam vidit,

*) vid. comm. nostr. Vol. IV. P. III. p. 495.

**) ibid. Vol IV. P. III. p. 453. Vol. V. P. II. p. 209. Vol. VI. P. I. p. 61. Vol. VIII. P. II. p. 257. Vol. X. P. IV. p. 645. Vol. XIII. P. IV. p. 642. Vol. XV. P. II. p. 291. Vol. XVII. P. III. p. 417. De vita ALBINI retulimus ibid. Vol. XVII. P. III. p. 543.

***) ibid. Vol. XXII. P. I. p. 162.

vidit, auctoribus, habuit. Ceterum in *Organismo et Mechanismo* (Lips. MDCCCXXV) STAHLII systema tradidit, aliis tamen suae sectae scriptoribus fuit moderatior.

PETRVS SENACVS, Galliarum regis nuper pri- p. 158.
mus medicus, plurimum laboris in suo *de structura, actione, morbisque cordis opere* *), Gallico sermone conscripto, posuit, cordisque anatomen de integro est molitus. De mediaestino et pericardio primum dixit, quibus descriptis ad fibras, valuulas, vasaque cordis propria progressus est, de quorum structura atque usu bene disputavit, novisque iconibus sermonem suum illustravit. Ceterum in actis Academiae scientiarum de submersis, de respiratione et pectoris fabrica, de diaphragmate, cet. locutus est, et Gallicae compendii anatomici Heisteriani versioni tentamina physica super partium humani corporis usu adiunxit.

IOH. DE GORTER, BOERHAAVII discipulus, p. 169.
de insensibili Sanctoriana perspiratione (Londin. MDCCCXXV) librum scripsit, in quo, praeter Commentarium in SANCTORIVM, KEILII, ipsiusque GORTERI observationibus auctum, de vrina et musculari motu tractatio inest. Boerhaavianam theoriam a decreascentibus vasorum ordinibus, et decreascentibus pariter globulis sumtam in tractatu *de secretione ex sanguine* (Leid. MDCCCXXVII) defendit, in *medicis autem exercitationibus* de vitali motu, somno, fame, siti, et actione viventium particulari varia dubia quibusdam BOERHAAVII doctrinis opposuit, et animales, vitalesque actiones in somno languere, eumque a spirituum inopia producit; in quavis fibra contractionem insitam, eamque musculari

*) Hoc ipsum opus apud Gallos nunc BERTINO, SENACI amico, vulgo tribui, HALLERVS in supplementis huius tomo annexis pag. 775 monuit.

lari actioni oppositam, et cum hac alterne agentem, quae sit perpetuae mobilitatis humani corporis causa, esse, cet. statuit *).

p. 172. IOH. GEORG. DUVERNOI, Montisbeligardi natus, primus HALLERI in anatome praeceptor, summa diligentia animantium potissimum corpora disseccuit, variasque, praeter disputationem de ductu salivali Coschwiziano, diatribes super lacteis vasis, chyli receptaculo, thoracico ductu, elephantis corde atque pene, ventriculis cerebri, renibus succenturiatis, ventriculo, intestinis, monstrosis partibus, cet. conscripsit, quae *Comment. Acad. Imper. Petropol.* insertae sunt. Ceterum aduersa fortuna fuit prohibitus, quo minus librorum copiam sibi pararet, eamque rerum ab aliis dictarum notitiam acquireret, qua a paradoxis opinionibus auocaretur.

p. 176. Multam laudem ALEXANDER MONROVS, anatomes in Academia Edinburgensi per multos annos Professor, suis de ossium anatomia, de nervis, alterno cordis motu, vasis lacteis, ductuque thoracico operibus, et tentamine de comparata anatome meruit, quippe in quibus accuratissimae partium descriptiones insint. In tentaminibus *circa methodum iniiciendi*, (Leid. MDCCCLXI) terebinthinae oleum laudavit, simulque minutas enchirases ossibus mundissimis et albidissimis obtinendis, durae cerebri membranae integrae seruandae, cet. aptas docuit. Tabulas etiam anatomicas magnae formae, easque WINSLOW probatas, parare sibi proposuerat, haud tamen omnes absoluit; nam quatuor tantum ad HALLE-

p. 498. RVM peruenerunt. Filii MONROI, DONALDVS et ALEXANDER, patrem imitati, variis etiam operibus anatomen illustrarunt. Et DONALDVS quidem coram Edinburgensi societate *de utero grauido*, ad tria muliebria funera, disputauit, ALEXANDER vero *de*
testibus

*) vid. comm. nostr. Vol. XI. P. II. p. 361.

testibus et semine in variis animalibus, (Edinburg. MDCCCLV)*), *de venis lymphaticis valvulosis, earumque potissimum origine* (Berolin. MDCCCLVII)**), cet. libellos lectu dignissimos reliquit.

STEPHANVS HALES, Rector pagi Haddington, p. 188. qui experimentis naturam detegere conatus est, et saepissime felix fuit, observata sua de sanguinis saltu, eiusque celeritate et pondere, quod cor sustinet, porro de retardatione huius humoris in vasis capillaribus, cet. de respiratione, de resorptione venarum mesentericarum, de arteriarum et venarum robore, cet. in *Haemastatica* (London. MDCCCXXXIII) cognita reddidit, in aliis operibus alias physices partes ingeniosis et difficilibus experimentis illustravit***).

Accedimus ad ipsum bibliothecae huius Aucto- p. 195. rem, qui eam vitae suae partem, quae ad anatonien pertinet, in hoc opere recensuit. Et Tubingae quidem pene puer in brutorum animantium dissectionibus, DVVERNOI duce, se exercuit, viscerumque et musculorum aliquam sibi paravit cognitionem; etenim cum humanis corporibus Tubingense theatrum destitueretur, in canibus omnem anatomen DVVERNOI demonstrare fuit coactus. Quum autem, praeter Cartesianos, quosdam doctores, eundem praeceptorem super BOERHAAVII institutionibus praelegentem fuisset secutus, vi veri percussus Leidam se contulit, ut ex ipso limpidissimo fonte posset haurire. Neque tamen solius BOERHAAVII praelectionibus usus est, verum etiam B. S. ALBINUS se non exiguo pretio comitem dedit laborum, ut nimirum in altero funeris latere ea imitaretur, quae ALBINUS in altero studiosis demonstrasset,

Non

*) ibid. Prim. Decad. Supplem. II. p. 231.

**) ibid. Vol. VII. P. II. p. 339.

***) ibid. Vol. XV. P. III. p. 453.

Non diffitetur tamen HALLERVS, musculos solos et ossa, maioraque viscerum et neruorum momenta ab ALBINO in praelectionibus ostensa, aut, quod aiunt, praeparata fuisse, iniectiones vero et omnia subtiliora eum sibi soli seruasse. Haetenus tamen Noster Leidae profecit, vt, suis incisionibus nifus, de Coschwiziano ductu, veris nempe venis, anno huius seculi vicesimo septimo disputare posset. RVYSCHIVM, senectute tum fere confectum, hoc ipso tempore HALLERVS frequenter adiit, quem summo ardore, laboris in replendis vasis patientia, et in conseruandis corporibus nitore vsum fuisse refert. Angliam paulo post profectus IACOBVM DOUGLASIVM conuenit, apud quem immensam sceletorum, ossiumque vim, et partim integras compages suis cum ligamentis in aqua falsa asseruatas, partim ferra omni fere ductu diuisas ossium partes vidit. Lutetiae Parisiorum LEDRANIVM et WINSLOWVM duces in anatome habuit, et in funeribus, quae furtiue effodienda curauerat, neruos, cordis vasa, manus musculos et alia minutius et cum quadam subtilitatis Winslowianae imitatione perscrutatus est. At vero hanc discendi opportunitatem operarius turbauit, qui, effosso pariete, quid HALLERVS faceret speculatus, nomen eius ad viros publicae securitati praefectos detulerat; quae de re, vt graues poenas, ipsasque forte triremes effugeret, latendum ipsi fuit, et a funerum consortio abstinendum. Relictis deinde Parisiis ad Mathematica addiscenda Basileam profectus est, eoque tempore huc venit, quo IOH. RVDOLPH. MIEGIVS, Anatomes Professor, ob infirmam veletudinem officio suo satisfacere haud poterat. Committebat ergo MIEGIVS HALLERO cadauerum incisiones, et paulo post etiam demonstrationes, quibus muneribus Noster ita fungebatur, vt funera, quae ipsi offere-

offerebantur, accurate incideret, in iisque cum describendis, tum delineandis versaretur. In patria vrbe, quam paulo post cum Basilea commutauerat, quum singulari magistratus beneuolentia publice incidendorum, demonstrandorumque corporum copia ipsi fuisset facta, in bicipiti fetu laborauit, aliasque cadauera dissecuit. Quamquam autem Bernae pedem figere animo sibi proposuerat, hanc tamen urbem mox derelinquere et Gottingam adire fuit iussus, vt ex cathedra auditoribus medicinae dogmata explicaret. Quum itaque anatomicum theatrum in hac vrbe exstruendum curasset, obtinuit a senatu, vt sceleratorum hominum corpora, infantesque ex furtiuo concubitu nati ipsi incidendi traderentur, qua opportunitate eo usus est, vt arterias, quae in puerili aetate melius, quam musculi, ostendi possent, et quas passim parum plene, quin vitiose describi vidisset, aliasque humani corporis partes maiori studio persequeretur. Inierat etiam ad amplificandam anatomen consilium hoc, vt iis, qui ad Georgiam Augustam accesserant, in eaque summos in medicina honores ambire sibi proposuerant, quo erant elatiori ingenio, hoc difficiliorem anatomes partem illustrandam, aut physiologicam quandam quaestionem discutiendam daret, in quo negotio quiuis per duas hiemes occuparetur. Adiuuabat, vt poterat, auditorum studia, et pleraque in variis animalibus instituebat experimenta. Ita factum est, vt, cum plures eodem tempore maius otium vni artis parti impenderent, longe plus proficeretur, quam solius HALLERI studio peragi potuisset, multumque in physiologiam vtilitatis redundaret. Iam autem, cum per octodecim fere annos suo muneri summa cum laude praefuisset HALLERVS, ab infirma valetudine, somni defectu, et dextrae ma-

nus debilitate paralyfin minitante theatro et cathedra fuit depulfus, et Bernam redire, honoresque, reditus et cariorum his omnibus discendi spem vitae et valetudini conseruandae immolare coge-
batur. Etsi autem in patria alienissimi ab anatome eum expectabant labores, subseciuis tamen horis rei publicae gerendae subtractis in sanguinis motu subtiliter rimando, in ossium et vniuersi fetus formatione speculanda, in praegnantibus animalibus incidendis, in cerebri et oculorum structura indaganda, in morbosis funeribus inspiciendis, cet. quantum potuit, fuit occupatus, et ad mortem usque, quae nuper euenit *), anatomicam artem exercuit. Ceterum de his ipsis laboribus, in quibus libris rationem reddiderit Auctor, non opus est, vt prolixè referamus, qui olim Lectoribus nostris eos cognitos reddiderimus **).

p. 223. FRANCISC. NICHOLLS, Oxoniensis anatomes Praelector, nitidis potissimum iniectionibus celebris, Londini, MDCCCXXXVI *Compendium anatomico-oeconomicum ea omnia comprehendens, quae ad corporis humani oeconomiam pertinent*, edidit, in cuius physiologica parte peculiare passim hypotheses intercedunt. Sic vesicam vrinariam a pyramidalis musculo detrahi putat, vt, laxatis ligamentis rotundis (vmbilicalibus arteriis), fibrae longitudinem vesicae sequentes se contrahere et vesicam inanire possint. Cordis motum ita diuidit, vt auricula dextra cum sinistro ventriculo contrahatur et vicissim. Chordam tympani musculosam naturam habere; aortam descendantem in fetu constringi, quo ascendens dilatetur, cet. perhibuit. Suas de cordis motu, de medica anima cet. opiniones in aliis

*) v. comm. nostr. Vol. XXII. P. III. p. 562.

**) vid. comm. nostr. I. et II. Decad. Indices librorum et observationum.

aliis libellis cognitas reddidit.

IOSIAS WEITBRECHT, Petropolitanus Profef. p. 224.
for, varias diatribes de interosseis digitorum mus-
culis, de ligamento clauiculas coniungente, de ve-
ro vesicae situ atque figura, de musculis faciei, pha-
ryngis et vuulae, cet. *Commentariis Academ. Petro-*
pol. et Commercio litterario Norico inferendas cura-
vit, in principe autem suo opere *Syndesmologia* (Pe-
tropol. c1010ccxlii) inscripto omnia humani cor-
poris ligamenta cum sermone, tum iconibus illustra-
vit, ita vt etiam viscerum, pharyngis, intestinorum,
partiumque genitalium ligamenta et vmbilicales ar-
teriae, quae eorundem speciem induerunt, descri-
ptae habeantur. Physiologiae quaedam capita sibi pa-
riter in *Acad. Petrop. Commentariis* explicanda sumsit.

Praecipuis huius seculi anatomicis IOH. FRID. p. 233.
CASSEBOHM, WINSLOWI discipulus et Halensis
Professor, annumerandus est, qui *de aure interna*
primum Francof. ad Viadr. dissertationem tuitus
est, hoc ipsum autem argumentum deinde ornatius
pertractauit, librumque Halae c1010ccxxxiv edi-
dit, in quo integra auris cum vasis et neruis ex fe-
tu a tertio mense ad maturitatem vsque, et ex adul-
to homine breuiter, satis tamen accurate descripta
est. Praeterea *de anatomica fetus et adulti differen-*
tia, (Hal. c1010ccxxx) et *de secandorum musculo-*
rum, viscerumque methodo (ib. c1010ccxli) vtilis re-
liquit libellos.

Inter HALLERI discipulos IOH. IAC. HUBER p. 262.
eminuit, qui apud Gottingenses primum, deinde
apud Casselanos anatomen professus est, et bona
quaedam opuscula scripsit. Rimatus potissimum
subtiliter est spinalis medullae, neruorumque ex ea
egredientium structuram, suaque super hac re ob-
seruata in duobus libellis [Gottingae c1010ccxxxix
et xli editis cognita reddidit. De hymene, de

ouali foramine, de monstis, de intercostali neruo, prout etiam de octauo, nonoque neruorum pare, et de accessorio, cet. bene disputauit, et in opusculo *de aëre atque electro oeconomiae animali famulantibus et imperantibus* (Cassell. c1d1dcccXLVIII) elasticum aërem, eumque per pulmones aduenientem, in nostris succis esse perhibuit.

p. 268. IOH. ERNEST. HEBENSTREIT, medicae facultatis apud nos nuper Decanus, cum hominis, tum variorum animantium anatomen atque physiologiam variis, iisque partim ligato sermone, partim in prosa scriptis opusculis illustrauit. Edidit enim, praeter *physiologiam et pathologiam metricam, de mularum fabrica, de vasorum vaginis, de arteriarum flexu, earumque confiniis, de umbilicali funiculo, de sanguineis oculi vasis, de mediastino postico, cet. libellos, eosque lectu dignissimos, quorum nonnullos HALLERVS recudendos curauit **).

p. 270. IVSTVS GOTTFRIED GÜNZ, Anatomiae et Chirurgiae in nostra Vniuersitate primum Professor, postmodum Aulae Consiliarius, atque AVGVSTI III, Polon. Regis et Saxon. Electoris medicus, varia ad anatomen pertinentia opuscula, velut *de mammarum fabrica et lactis secretionem, de cerebro, de utero et naturalibus feminarum partibus, de hepate, de respiratione, cet. scripsit, quibus sibi eruditi atque accurati dissectoris parauit nomen. Ceterum Commentario in HIPPOCRATIS de humoribus librum* (Lips. c1d1dcccXXXVI) et libellis *de secundis calculosis* (ibid. c1d1dcccXL) et *de herniis* (ibid. c1d1dcccXLIV) multa etiam anatomica obseruata inseruit **).

p. 277. IOSEPHI LIEVTAVDII, Aquensis Professoris, deinde Archiatrorum comitis, *exacta omnium humani corporis*

*) vid. Comment. nostr. Vol. VI. P. IV. p. 721.

**) ibid. Vol. III. P. IV. p. 736.

corporis partium historia *), Gallico sermone conscripta, bonus liber est, et per propria experimenta natus. Neque enim LIEVTAVIDVS, vt nuperorum Franco-gallicorum de anatomia Auctorum mos fuit, WINSLOWI librum exscripsit, a cuius potius placitis saepe dissentiat. Quemadmodum autem in hoc libro, variisque *Commentariis Acad. Scient.* insertis disputationibus de structura partium egit, ita in *physiologiae elementis*, Latino sermone Amstelodami MDCCCXLIX editis, de vsu earundem erudite exposuit, laborumque suorum egregia exhibuit specimen.

PHILIPPVS ADOLPHVS BOEHMER, Medicinae p. 284. apud Halenses etiam nunc Professor, praeter diatribes *de uteri grauidi situ* (Hal. MDCCXLI) *de quatuor et quinque aortae ramis* (ibid. eod.), *de mammarum ductibus* (ib. MDCCXLII), *de trium caudorum in dextro cordis alueo confluxu* (ib. MDCCCLXIII), cet. duos *observationum anatomicarum* fasciculos (ibid. MDCCCLII et LVI.) edidit, in quibus rariora, quae annotauit, obseruata descripta sunt. In *osteologicis institutionibus* (ibid. MDCCCXLIX) pulchras dedit embryonum, sceletorum fetuum tenuiorum, ossium difficiliorum, vt ethmoidei, cet. icones, simulque insertionum et varietatum musculorum, vt duorum et trium musculi interni mallei tendinum, cet. meminit.

CHRIST. GOTL. LUDWIG, in nostra Vniuersitate p. 294. nuper medici ordinis Decanus et Professor, summo studio medendi artem exercuit, omnesque eius partes variis, iisque egregiis operibus, de quibus olim retulimus **), illustrauit. Dedit etiam

Qq 3 nonnul-

*) Paris. MDCCXLII, altera vero, eaque priori auctior editio prodiit ibid. MDCCCLXVI.

**) vid. Comment. nostr. I. et II. Decad. Indic. Librorum et observationum.

nonnullas ad HALLERVM epistolas, in quibus de quarundam humani corporis partium structura atque usu differuit. Sic duos fibrarum cordis ductus dari negavit, et reticulare corpus visci simile esse, illudque ad pigmenti modum diffluere, ab alcohole tamen firmum reddi perhibuit. Praeterea de epiglottidis musculo a stylopharyngeo nato, aliisque faciei carnibus, de chorii laminis, de posteriori oculi camera anteriori aequali, de funiculis, (ramo nervi phrenici), quos WINSLOWVS a gula ad diaphragma descendere dixit, et quos LUDWIGVS haud potuit reperire, in his ipsis epistolis locutus est, testiculique vnus cum epididymidis alterius vestigio exemplum annotavit. Ceterum, quae eius in hos ipsos commentarios fuerint merita, cuius cognitum esse atque perspectum arbitramur *).

P. 307. IOH. L'ADMIRAL, pictor, in elegantibus suis iconibus durae matris in concava et conuexa superficie visae, quas Amstelod. MDCCCXXXVIII edidit, naturam imitatus est, et tenuissimas arterias, quae nudo oculo merae maculae videntur, egregie expressit. Iconibus membranae vasculosae ad infima acetabuli ossium innominatorum, (ibid. eod.) et penis humani cera praeparati (ib. MDCCCXLI), quae Eodem Auctore prodierunt, eadem debentur laudes.

ABRAHAMVS KAAUW, BOERHAAVII ex sorore nepos, qui ipse postmodum KAAUW BOERHAAVE dictus est, apud Petropolitanos fuit Professor, variisque sibi operibus diligentis incisoris et assidui veterum lectoris nomen vindicavit. Edidit Leidae MDCCCXXXVIII et XLV *perspirationem dictam HIPPOCRATI per uniuersum corpus anatomicè illustratam, et impetum faciens dictum HIPPOCRATI per corpus consensuens, observationibus et experimentis* passim

*) vid. Comment. nostr. Vol. XX. P. I. p. 153.

passim confirmatum, in quibus libellis varia physiologiae capita illustravit. Ceterum *anatomicas duorum monstrosorum infantum historias*, (Petropol. *MDCCCLIV* et *LVII*), easque minute et accurate conscriptas, et *anatomicarum annotationum* quosdam libros reliquit, quibus de elephanti pericardio, de vitiosae cellulosa telae ex spissato glutine generatione, de insolitis quibusdam pectoris musculis, de partium corporis humani cohaesione, cet. observata insunt.

Partes sensuum organa constituentes sibi *CLAV. p. 308.*
 DIVS NICOLAUS LE CAT, Chirurgus Rothomagensis, considerandas sumsit, easque cum sermone, tum figuris in suo *de sensibus tractatu* (Rothomag. *MDCCCXL*) Gallice conscripto illustrare allaboravit. Haud tamen omnia in hoc libro pari studio pertractata sunt; etenim, quanquam iis, quae ad oculum spectant, laudes Auctor promeruit, in reliquis tamen sensuum instrumentis describendis fuit nimis brevis, et in delineandis naribus, auribus et cerebri basi a natura omnino recessit. Ceterum fuscam membranam scleroticae tunicae intus applicatam primus descripsit, et ciliarem coronam nervosis papillis fieri perhibuit. In aliis operibus de musculorum actione *), de durae et piaae meningis sensibilitate **), de sensationibus et passionibus ***), cet. disputavit, sui que aduersus hypotheses amoris plura exhibuit testimonia.

CORNEL. DAVID. DE COURCELLES *plantae pe. p. 316.*
dis et capitis musculorum icones, easque pulchras, cum descriptionibus Leidae *MDCCCXXXIX* et *XLIX* edidit, et IOH. NATHAN. LIEBERKÜHN, qui cum in microscopiis fabricandis, tum in funeribus ini-

Qq 4

ciendis

*) vid. Comment. nostr. Vol. III. P. III. p. 403.

**) ibid. p. 426. Decad. I. Suppl. III. p. 420.

***) ibid. Vol. XVII. P. II. p. 329.

ciendis artificiosa manu excelluit, earumque iniectionum, quae vasis metallo repletis, et a parenchymate acri aliquo liquore nudatis, fiunt, inuentor fuit, *de valuula coli et vermicularis processus usu* (ibib. C1D1DCCXXXIX) et *de fabrica et actione villorum intestinorum tenuium* (ibid. C1D1DCCXLV) libellos conscripsit, qui summo plausu a dissectoribus excepti fuerunt. Ceterum quod spectat ad LIEBERKÜHNII iniiciendi rationem, eam ipse in *Berolinensis Acad. Commentariis* descripsit, et de mensula sanguinis circuitui in viuis animalibus contemplando idonea in *scriptis Acad. Scientiarum* egit.

P. 330. IOSEPHI EXUPERII BERTINI *Tractatus de osteologia* *), qui Parisiis C1D1DCCCLIV Gallice prodiit, et quatuor tomis constat, egregius profecto liber est, et repetita lectione dignus; sollicite enim, et multo, quam ab alio quocunque Auctore, minutius omnes osseas humani corporis partes, nec non interarticulares cartilagines, mucilaginosas glandulas, cet. BERTINVS descripsit, simulque neruorum et articularum, quae ad ossa proficiscuntur, meminit. Aliae humani corporis partes cum in peculiaribus libellis, tum in *Acad. Reg. Scient. Commentariis* a BERTINO accurate propositae sunt.

P. 12. IOHANNIS PALFYNI, Chirurgi Gandauensis, *anatomiam chirurgicam*, cuius prima editio Lugd.

P. 336. Batau. C1D1DCCXVIII Belgice prodierat, ANTONIVS PETIT, Parisiis C1D1DCCCLIII Gallice recudendam curauit, eamque notis variis et emendationibus auxit, ita vt magna operis huius pars, omnesque fere bonae et nitidae ossium icones ad PETITVM pertineant. De serotinis partibus, de nuperi puerperii signis, de corde systoles tempore breuiori, cet. singulares libellos PETITVS edidit, et sua cum submersis facta experimenta in *Historia Acad. Scient.* recensuit.

THEO-

*) vid. Comm. nostr. Vol. V. P. I. p. 38.

THEOPHIL. DE BORDEV, medicus Parisiensis, p. 346.
 praeter alia opera, *super situ glandularum, earumque*
actione disquisitiones anatomicas, Paris. c1710ccli
 Gallice edidit, in quibus glandulas a stimulatione
 neruorum, quibus eas abundare opinatus est, neque
 a pressione aliqua exinaniri, neruumque contractio-
 nem arteriae atque secretionem augere, cuius
 glandulae suam esse vitam, cet. docuit. Praeterea
 ductus ex thyreoidea glandula in asperam arteriam
 euntes se vidisse putavit, et ex PRESTRII testimo-
 nio ductum ex thymo versus eundem canalem du-
 centem adesse coniecit. De BORDEVII *super tex-*
tu mucoso et organo cellulari libro olim retulimus *).

WILHELMVS HVNTER, chirurgus et anato- p. 363.
 micus insignis, in Philosophicis Transactionibus de
 cartilaginum articularium fabrica egit, quam, remo-
 to epichondrio, villosam quasi reddi, et ipsas carti-
 lagines fibris, quae ad perpendiculum ossi insistant,
 fieri perhibuit. De teste, eiusque vasculosa fabri-
 ca, de lymphaticorum vasorum resorbente natura,
 de lacrymarum ductibus, cet. in prima medicorum
 commentariorum Anglice conscriptorum (Londin.
 c1710cccxl) parte exposuit, in secundo autem to-
 mo observationum medicarum, a Londinensi Socie-
 tate editarum, de cellulosa tela, quam vasculis fieri
 putavit, de adipis cellulis, eiusque ex glandulis se-
 cretione, cet. disputavit. Anatomiae vteri huma-
 ni grauidi tabulis illustratae, quae HVNTERO Au-
 ctore nuper prodiit, haud ita pridem meminimus **).
 IOHANNES HVNTER, prioris frater, vtilissimum de
 humanis dentibus, eorumque structura, usu, forma-
 tione, incremento et morbis tractatum ***) An-
 glisce Londini c1710ccclxxi edidit, et in Transactio-

Qq 5

nibus

*) vid. Comm. nostr. Vol. XVI. P. IV. p. 607.

**) ibid. Vol. XXIII. P. II. p. 329.

***) ibid. Vol. XIX. P. II. p. 325.

nibus Philosophicis de pellucidis vasis, quae lacteorum locum in auibis tenent, de torpedinis musculis, de salmonum ventriculo, de aëre ex pectoralibus et abdominalibus cellulis in caua animalium volantium ossa progrediente, cet. accurate exposuit.

P. 395. PETRVS CAMPER, chirurgiae et anatomes peritia clarus, multis, iisque egregiis operibus, velut *demonstrationum anatomico-pathologicarum libris, commentationibus de nonnullis oculi partibus, de organis auditus piscium, de elephanti anatome, de lacte et educatione puerorum, cet. nomen suum celebre reddidit.* Aëris ex pectore et abdomine in auium altius volantium ossa commeatum CAMPERVS etiam experimentis quibusdam demonstrauit.

P. 398. *Anatomica humani corporis descriptio, quam* CHRIST. EHRENF. ESCHENBACH, Rostochiensis Professor et Medicus, anno MDCCCCL Rostochii Germanice edidit, ad WINSLOWI expositionem concinnata est, quaedam tamen propria obseruata ipsi simul insunt. Sic valuulam in lacrymali sacco esse, nullam in succenturiato rene deprehendi caueam, vesicae sphincterem dari, neruos opticos nonnunquam prorsus separatos animaduerti, cet. Auctor contendit, et peculiare quosdam musculos, prout carnem ex atlantis transuerso processu ortam, et in partem processui mastoideo proxime posteriorem insertam, musculum quadratum alterum lumborum, cet. recensuit. Ceterum collegit etiam ESCHENBACHIVS raras quasdam, quas facere ipsi contigit, obseruationes, easque primum MDCCCCLIII, deinde vero nouis auctas MDCCCCLXIX Rostochii publicae luci tradidit.

P. 422. IOH. FRID. MECKEL, HALLERI discipulus, et apud Berolinenses postmodum Professor, ex primis huius seculi incisioribus difficillimas humani corporis partes, neruos scilicet, nitidissime extricauit;
etenim

etenim quae in sua *de quinto neruorum pari* disputa-
tione (Gotting. c1c1cccXLVIII) protulit, quippe
in qua difficillimum et per reconditos osseos canales
tendens neruorum par accuratissime persecutus est,
plurimaque partim noua descripsit, partim in contro-
uersia posita in plenam lucem constituit, longe supe-
rant illa, quae VIEVSSENII et aliorum industria in
capitis neruis detexerat, suntque proinde summis
laudibus digna. Alia ad neruorum, cerebri, cet. ana-
tomen spectantia obseruata in *Commentariis Berol.*
Academ. recensuit, et in quibusdam ad HALLERVM
datis epistolis de lymphaticis vasis, glandulisque
conglobatis, de plexu prostatico venoso ex vena per
ligamentum ischiadico-sacrum cum arteria puden-
da exeunte nato, de quatuor spermaticis arteriis,
aliisque cum horum, tum renalium, vertebralium,
cet. vasorum varietatibus retulit*). IOH. GOTFR. P. 438.
ZINNIVS, qui pariter HALLERO praeceptore vsus
est, *anatomica humani oculi descriptione iconibus illustra-*
*ta ***), ceterisque operibus, quae vel seorsim edidit,
vel monumentis *Societ. Reg. Scient. Gotting.* inse-
renda curauit, praeclari dissectoris nomen prome-
ruit. Ceterum praematura morte fuit prohibitus,
quo minus industriae suae plura specimina, quae
sperari ab eo poterant, cognita redderet ***).

IOH. GEORG. ROEDERER, HALLERI in Got-P. 450.
tingensi theatro successor, ad anatomiam, physio-
logiam, obstetriciam artem, cet. amplificandam
multum contulit, ediditque de perfecto fetu, de fe-
tus pondere, de monstroso quodam partu, de suffo-
catis, de cerebro, cet. commentationes, quae par-
tim seorsim impressae, partim Gottingensis Societa-
tis *Commentariis* insertae sunt. Ad illustrandam
humani vteri structuram icones atque obseruationes
Gottin-

*) vid. *Comment. nostr. III. Decad. Suppl. II. p. 216.*

**) *ibid. Vol. V. P. II. p. 342.*

***) *ibid. Vol. XII. P. I. p. 176.*

Gottingae c1712ccclix euulgavit *), et obstetriciae artis bonum compendium reliquit, quod WRISBERGIVS nuper recudendum curavit, notisque nonnullis auxit.

P. 468. Inter GÜNZII discipulos IOH. GÖTFR. IANKIVS, Anatomes et Chirurgiae apud nos Professor, eminuit, qui solertia insigni et indefesso labore hominum exta rimatus est, libellosque vtilissimos *de ossibus mandibularum puerorum septennium, de foraminibus calvariae, eorumque usu, de ratione venas angustiores inprimis cutaneas ostendendi, cet. velut testes industriae suae reliquit.* Ceterum dolendum est, praematura morte IANKIVM e viuis ereptum, impeditumque fuisse, quo minus multa vtilia, quae ex solertia eius sperari poterant, detegeret, atque publici iuris faceret **).

P. 526. MARC. ANTON. LEOPOLD. CALDANVS, Theoriae apud Patauinos Professor et successor MORGAGNI, quasdam epistolas super insensibilitate et irritabilitate quarundam partium animalium edidit, in quibus novis experimentis HALLERI placita stabiliuit, ipsisque opposita dubia diluit. In solis tendinibus LXXXIII tentamina fecit, inter quae quatuor cum aliquibus sensus signis coniuncta fuerunt, quod haud satis nudati tendines fuissent. Pericranium, duram matrem, peritoneum, aponeuroses musculorum abdominalium, pleuram, cet. sensu destitui reperit, et in tendinibus nervos deprehendit omnino nullos. Irritabilem virtutem peculiare esse musculosae fibrae donum, eoque iridem prorsus carere fassus est, cet. De sanguinis motus causa, de humani corporis elementis, cet. in aliis operibus exposuit.

P. 536. IOH. THEOPH. WALTER, Berolinensis Professor, praeter disputationem *de emissariis* SANTORINI (Fran-

*) vid. Comm. nostr. Vol. VIII. P. III. p. 495. De vita ROEDERERI retulimus ibid. Vol. XII. P. II. p. 369.

**) ibid. Vol. XI. P. I. p. 176.

(Francofurt. ad Viadr. c1710cclvii), et librum *de siccis humani corporis ossibus*, (Berolin. c1710cclxiii), *anatomicas observationes* (ibid. c1710cclxxv) edidit, in quibus monstri bicorporei, duobus capitibus, et tribus pedibus, pectoreque et pelui connatis, anatomica descriptio, et accuratae venarum faciei, capitis et colli tabulae insunt. Nuperrime Eodem Auctore *de muliebribus partibus generationi inservientibus* *), et *de venis oculi tractatus* prodierunt, quibus rarae quaedam observationes complectuntur. CAROL. FRID. WOLFII, in Russia nunc Professoris, li- p. 558. bellum *de generationis theoria* (Hal. c1710cclix)**), et relationes *de leonis corde* ***), *de ovo simplici gemellifero* ****), cet. olim laudauimus.

GEORG. CHRIST. REICHEL, Medicinae apud p. 560. nos nuper Professor, *de ortu atque structura ossium* (Lips. c1710cclx) libellum conscripsit, in quo succum osseum, arteriarum in formandis ossibus potentiam, cet. defendit. Ossium ipsorum fabricam cum ferra, tum acidis liquoribus indagavit, canalesque nutritio succo vehendo accommodatos inter laminas eorum reperit. Ceterum ad sanguinis motum in animalibus minoribus speculandum microscopia adhibuit, suisque tentaminibus, quorum euentum in libello *de sanguine, eiusque motu* (ibid. c1710cclxvii) descripsit, et elegantibus figuris illustravit, fuit edoctus, globulos in minimis vasis omnino oblongos reddi, solitarios flauos esse, cet. Plura physiologiam et anatomen illustrantia scripta quo minus ederet, praematura morte fuit prohibitus †).

Prae-

*) vid. Comment. nostr. Decad. III. Suppl. II. p. 209. 224.

**) ibid. Vol. X. P. II. p. 217. Vol. XXIII. p. 483.

***) ibid. Vol. XX. P. I. p. 12. 13.

****) l. l. p. 6.

†) ibid. Vol. XVI. P. IV. p. 711.

P. 564. Praecipuis comparatae anatomes flatoribus SIMON PETR. PALLAS annumerandus est, qui multa ad eam spectantia obseruata instituerit, cognitaque variis in scriptis reddiderit. Sic in *Zoologicis miscellaneis* (Haag. c1810cclxvi) rariorum animalium descriptiones, subinde etiam incisiones, velut Capreoli, Sauiae Aethiopicae, cet. tradidit, et de mollibus marinis animalibus monuit, communem fere ipsis esse fabricam, venamque ex intestino prouenire, quae in arteriam, musculis deinde ramos daturam, continuetur. Spinalis medulla denegata his animalibus non est, capite vero atque oculis destituta sunt, cet. *Elenchus Zoophytorum* et *Zoologica spicilegia*, quae PALLASIVS edidit, pariter nouis, iisque accuratissimis super variorum animantium structura obseruationibus abundant.

P. 565. FELIX FONTANA, Pisanus Professor et incisor egregius, in quadam ad VRBANVM TOSETTI data epistola de irritabili musculorum virtute, et de insensibilitate tendinum disputauit, optimisque rationibus vtrumque argumentum tuitus est. Etenim tendines perpetuo et in omnibus periculis insensiles fuisse reperit, et duram matrem repetitis vicibus non in animalibus solum, verum etiam in homine absque sensu vixit atque lacerauit. Praeterea nullam neruorum irritationem cordis motum augere aut mutare, in actione autem constitutum hoc viscus vtique, etiam in anguillis, breuius reddi, cet. expertus est, atque his, aliisque tentaminibus inanis, LAGHII, aliorumque obiectiones refutauit. Ceterum de iridis motibus, de rubris sanguinis globulis, de irritabilitatis legibus, de epididymide *), cet. in aliis operibus ita disputauit, vt diligentissimi sibi naturae scrutatoris nomen vindicaret. Icones etiam anatomicas perpulchras FONTANA parat,

*) vid. Comment. nostr. II. Decad. Indic. libror. et obseruat.

parat, oculique musculos et nervos, pharyngem, cet. iam curavit depingi.

IOH. FRID. LOBSTEIN, Argentinenſis Pro-p. 571.
feſſor, Academicos libellos *de nervo ſpinali ad par
vagum acceſſorio **), *de valvula EVSTACHII ***), *de
nervis durae matris ****), et *de liene *****) ſcripſit,
qui novis obſervationibus admodum ſunt referti,
et DOMINICVS COTVNNVS, Profeſſor Neapolita-p. 575.
nus, *de aquae ductibus auris humanae internae †*)
ſpecimen lectu digniſſimum edidit. Ceterum ab
his duumviris, qui in minutiffimis rebus perſcru-
tandis verſatiſſimi ſint, plura anatomen atque phy-
ſiologiam illuſtrantia ſpecimina expectari poſſunt.

IOSEPHI THADDAEI KLINKOSCHII, apud Pra-p. 581.
genſes nuper Profeſſoris, ſententiam de vera natu-
ra cuticulae, eiusque regeneratione FRID. HERMAN-
NVS expoſuit, eamque curavit Pragae MDCCCCLXXI
imprimendam. Cenſet autem KLINKOSCHIVS,
cuticulam ad cellulosaſam telam pertinere, eamque
proinde, vt aliarum cellulosaſarum telarum mos eſt,
evolui atque compleri. Fila cellulosa ipſa caua
eſſe, in iis que nutritionem locum habere iudicat.
Huius telae initia Auctore ſemiſfluida ſunt
et gelatinae ſimilia, quippe a cute cellulosa fila epi-
dermidis germinant, quae reticulum, (quod mace-
rando in mucum contabefcit), atque cuticulam ex-
teriorem et durioſam faciunt. Conſpicuis vaſis
ea deſtituitur. Si macerata fuerit, in laminulas
primum, tum in pulſtem abit, cet. In mammae
areola nigerrimam cuticulam KLINKOSCHIVS ſe
vidiſſe refert, et aethiopibus ſubnigram cutem eſſe
perhi-

*) vid. Comment. noſtr. Vol. IX. P. IV. p. 634.

**) ibid. Vol. XVIII. P. IV. p. 616.

***) ibid. Vol. XIX. P. IV. p. 624.

****) ibid. Vol. XXII. P. I. p. 36.

†) ibid. Vol. XX. P. III. p. 538.

perhibet. Ceterum nihil in corpore regenerari, praeter cellulofam telam per veram epigenefin atque euolutionem, nec ex concreto fucco, cenfet, et fetum cordis vi euolui, eamque a mafculo femine excitari, cet.

p. 590. HENRICVS AVGVSTVS WRISBERG, Anatomes apud Gottingenfes Profeflor, *de infuforiis animalculis **), *de embryonis fabrica ***), *de refpiratione prima, neruo phrenico et animali calore ****), *de pupillari membrana *****), *de fecundinarum humanarum varietate †*), cet. diatribes confcripfit, quas olim recenfuimus, noftrisq; Lectoribus commendauimus. Nuper in Gottingenfis Societatis confeffu *de quinto pare neruorum cerebri, et de neruis, qui ex eodem duram matrem ingredi falfo dicuntur*, difputauit, nouisque argumentis HALLERI, MECKELII, NEUBAVERI, LOBSTEINII, cet. de hac re placita ftabiliuit.

p. 607. LAZARVS SPALLANZANVS, Ticinenfis Profeflor, in minutis animalibus contemplandis potiffimum verfatus eft, variosque nouarum obferuationum diuites libros edidit, quorum aliquos nos ipfi olim recenfuimus ††). In nouiffimo opere, quod nuper prodiit †††), de infuforiis animalculis, frigorisque, caloris, variarum exhalationum, electricae fcintillae, cet. in ea viribus, de animalibus in hominis et quadrupedum femine confpicuis, de animantium in claufo, nec renouato aëre vita, et de reuiuifcentibus animalibus expofuit, fuumque sermonem accuratiffimis tentaminibus illuftrauit.

I. B.

*) v. Comment. noftr. Secund. Dec. Suppl. I. p. 167.

**) ibid. Vol. XIII. P. III. p. 420.

***) ibid. Secund. Decad. Suppl. IV. p. 735.

****) ibid. Vol. XIX. P. II. p. 266.

†) ibid. Vol. XX. P. IV. p. 611.

††) ibid. II. Decad. Indic. libror. et obferuat.

†††) *Opuscoli di fifica animale e vegetabile*, Tom. I. II. In Modena C1D1CCCLXXVI. 8.

I. B. CVBOLVS *de metamorphosi duorum ossium* p. 612.
pedis in quadrupedibus aliquot diatriben *), et *de mam-*
mis anatomicas observationes conscripsit, quarum
 haud ita pridem meminimus **).

Lymphaticorum vasorum in auibus, piscibus et p. 632.
 frigidis quadrupedibus praesentiam tentaminibus
 suis WILHELMVS HEWSON euicit, suaque circa
 hanc rem instituta obseruata cum aliis, eorundem
 vasorum in homine systema illustrantibus, tum in
 Philosophicis Transactionibus ***), tum in peculiari
 libello ****) descripsit. De sanguinis natura singu-
 larem fouit sententiam *****), et lienem ad lymphaticum
 systema pertinere, eiusque cellulas generis
 lymphatici esse perhibuit.

IOH. ERNEST. NEUBAVER, Ienenfis nuper p. 641.
 Professor, egregia quaedam opuscula reliquit, qui-
 bus accuratissimae neruorum cardiacorum †), arte-
 riae innominatae et thyreoideae ††), tunicarum
 vaginalium testis, spermaticique funiculi †††) cet.
 descriptiones atque icones insunt, et ADOLPH. p. 643
 MURRAY, Professor Vpsaliensis, de cerebri infun-
 dibulo ††††), de fascia lata †††††) cet. noua obser-
 vata cognita reddidit.

CAESA-

*) vid. Comm. nostr. Vol. XVII. P. IV. p. 588.

**) ibid. Vol. XXII. P. IV. p. 656.

***) ibid. Vol. XVII. P. III. p. 396. Vol. XVIII. P. IV. p.
 650. 651.

****) *Experimental inquiries on the proportion of the*
blood, and an appendix relating to the lymphatic system
in birds, cet. In supplementis tertiae decad. nostr.
 comm. huius libri recensum dabimus.

*****) vid. Comm. nostr. Vol. XX. P. III. p. 490.

†) ibid. Vol. laud. P. I. p. 37.

††) l. l. p. 42.

†††) ibid. V. XVII. P. III. p. 530.

††††) ibid. Vol. XX. P. III. p. 543.

†††††) ibid. Vol. XXIII. P. I. p. 101. it. supra p. 527.

p. 646. CAESARIS VERDIERI, Chirurgi Parisini, anatomicum compendium RAPHAEL BONAVENTURA SABBATIER Parisiis C1D1DCCCLXVIII recudendum curavit, illique permultas novas observationes de pubis ossibus in violento partu discedentibus, de cerebri motu a respiratione pendente, de pyramidalibus musculis, de durae cerebri meningis insensibili natura, de ductu incisivo nares cum ore coniungente, de lutei corporis origine, cet. adiunxit. Ipse SABBATIER absolutum de anatomia opus duobus voluminibus (Parisi. C1D1DCCCLXXV) Gallice edidit, quod egregium est, summisque laudibus dignum: nam in describendis humani corporis partibus auctorem naturam esse secutum, eumque nec aliorum errores repetiisse, neque novos commisisse, HALLERVS ingenue fassus est.

p. 674. IANI MARCI BVSCHII *de mechanismo organi vocis, huiusque functione* dissertatio, (Groning. C1D1DCCCLXX) potissimum CAMPERI super hac re in variis animantibus instituta observata, eaque laryngis muneri illustrando admodum idonea, complectitur, quae cum nondum a nobis laudata fuerint, hac occasione HALLERI verbis commemoranda censemus. Scilicet in cartilagine thyreoidea, ad radicem supremi processus ouatum foramen, per quod nervus adueniat, CAMPERVM vidisse, illudque mox in sinistro latere maius esse, mox in dextro tantum deprehendi, BVSCHIVS refert. Articulatio cricoideae cartilaginis cum thyreoidea plana est, et in senilibus corporibus solida medulla in his cartilaginibus reperitur. SANTORINI appendices, CAMPERO Auctore, solummodo in marino vrso offenduntur, in ea autem membrana, quae ab epiglottide ad arytaenoidearum cartilaginum capitula expanditur, duas cartilagineas, easque in animalibus, velut cane, vulpe, talpa, cet. maiores Cl. Auctor vidit.

vidit. In concaua parte ossis hyoidis simiarum marsupium deprehenditur, propter quod haec animalia vocem edere non possunt, (omnibus simiis, HAL-
LERO iudice, illud non datum est). Palatinum ve-
lum in Indico cuniculo hyoidis ossis basi affigitur,
hinc neque nares, neque larynx, nec pharynx ad os
patent; in media autem veli huius parte foramen
est, quod in fauces et oesophagum ducit, quam ob-
rem hoc animal ruminare videtur, quod non nisi
per minute contritos cibos deglutire potest. Ossis
hyoidis basis thyreoideae cartilagini sponte incum-
bit, hoc ipsum autem os, quando acuta vox editur,
trahitur antrorsum, ita vt tandem basis vltra scuti-
formem cartilaginem producat, et simul larynx
retro basin hyoidis ossis eleuetur, sicque magis sur-
sum, ipsum vero os antrorsum magis eat. Iam ve-
ro, cum thyreoidea cartilago ascendit, tenduntur
ligamenta, siquidem thyreoidea eleuatur, arytaenoi-
dae autem immotae resistunt, et aspera arteria
forte deorsum it, atque cricoideam secum ducit, vt
thyreoidea sola sursum eat. Haec ipsa thyreoidea
cartilago deinde in priora trahitur, et cricoidea
simul eiusdem musculi cricothyreoidei posterioris
actione retrorsum it. Praeterea cricothyreoideus
musculus etiam scutiformem cartilaginem depri-
mit, et annularem eleuat, quae pro immota non
debet haberi, neque aliquam firmitatem ab aspera
arteria habet. In graui voce edenda cricoidea car-
tilago antrorsum producit, atque distantia eam
inter et scutiformem fit nulla, in acuta e contrario
thyreoidea in priora, cricoidea in posteriora ducitur,
et glottidis ligamenta tenduntur. Cricoarytaenoi-
dei postici musculi arytaenoidaeorum processus an-
teriores extrorsum ducunt et superiores diducunt,
sicque glottis dilatatur; contra musculi laterales
cricoarytaenoidaei has cartilagines deorsum et ad la-

tera trahunt et anteriores processus ad se adducunt, sic bases diducuntur, glottis fere clauditur et posterior rimae pars dilatatur. Thyreoarytaenoides arytaenoideas cartilagineas in priora inclinant, ligamenta relaxant, rimam posteriorem coarctant, ventriculosque comprimunt, et in vniuersum his ipsis arytaenoideis cartilaginibus retrorsum tractis ligamenta tenduntur. Ceterum pro FERRENIO disputat in suo libello BVSCHIVS, pluresque alias, easque lectu dignissimas recenset annotationes.

p. 681. OTTO FRID. MÜLLER, vir industrius et in contemplandis minoribus aquaticis animalibus occupatus, laborum suorum varios fructus, velut tractatum *de vermibus dulcium et salinarum aquarum* *), *historiam succinctam terrestrium et fluuiatilium vermium, seu animalium infusoriorum, helminthicorum, et testaceorum non marinorum* **), cet. edidit, qui cum summi studii essent indices, naturalis historiae cultoribus gratissimi fuerunt. Animalium rariorum Daniae icones atque descriptiones, quas MÜLLERVS nuper edere coepit, pariter plausu ab eruditis excepti sunt, quippe in quibus naturam Ill. Auctor egregie sit imitatus.

p. 716. *De nouorum ossium in integris, aut maximis, ob morbos, deperditionibus, reparatione experimenta* ***), quae MICHELE TROIA, Chirurgo Neapolitano, Auctore Paris. MDCCCLXXV prodierunt, barbaro sermone conscripta, accurata tamen, et ad illustrandam ossium regenerationem admodum apta sunt.

Et

*) v. Comm. nostr. Vol. XX. P. II. p. 223.

**) ibid. Vol. XXI. P. I. p. 18.

***) Germanica huius libri versio nuper prodiit, eaque inscripta est: *Herrn MICHAEL TROIA's Versuche über den Anwachs neuer, durch Krankheiten entweder ganz, oder doch größtentheils zerstörter Knochen, cet. Aus dem Lateinischen übersetzt von C. G. KÜHN, nebst einem Vorbericht von C. C. KRAYSE. Strasburg, 1780. 8.*

Et primum quidem recensuit Auctor capta super nouo osse, dissecti, ossis vulnus in viuo animali reparante, pericula, ex quibus apparuit, duo noui ossis strata plerumque fuisse subnata, quorum alterum exterius antiquum os continuerit, alterum, intus in medullari cauea ortum, internam ossis faciem obduxerit. Lymphae copiam de osse secedentem in gelatinam, deinde in cartilaginem atque os consistentem, per singulorum dierum incrementa secutus est, eandemque periosteum immo vicinos tendines atque ligamenta imbuisse, et in tendinibus columbi in gelatinam atque os fuisse confirmatam annotauit. Noui ossis incrementum destructa medulla iuuabatur. Cohesionis vires Cl. Auctor etiam dimensus est, easque quotidie, confirmato nouo osse, augeri animaduertit. Exhalationem ossis intercedente nocturna inhalatione subinde turbari, ad dimidias autem os exhalare a TROIA annotatum est. Periostrum vtrum noui ossis sit aut materies, aut modulus, pariter definire Auctor studuit, et per singulos dies gelatinam in cartilaginem et os consistentem vidit, atque ex fracti ossis superficie sudantes lymphae guttas, easque perinde in gelatinosa fila confirmatas, quae dissecti ossis fines colligabant, et denique in nouum os perficiebantur, animaduertit. Hanc lympham sub periosteo etiam diuulso, immo morbofo, de ossis natura cum firmatum spongiosa sudasse deprehendit. Ipsum osseum tubum nouum os replebat, quippe ex interna superficie similes scaturiebant guttulae. Internum periosteum, TROIA Auctore, nullum est. De vi, qua natura ad nouum os in longitudinem educendum agit. quaedam Cl. Auctor inseruit, et vnguis incrementa in tribus mensibus sex linearum esse, experimentis suis nixus affirmavit. Vis, quae ad ossa ab epiphyssi diuellenda requiritur, est in STEPHANI HALESI exper-

perimento 450, et vltra, librarum, quo tamen etiam periosteum confert. Hanc vim cohaesionis Noster in dies vt augeatur persecutus est, et in tibia die 21 ad 60091 grana ascendisse vidit. Ceterum ponderibus etiam ossa fregit, atque vlnam a 461 et 485 libris frangi reperit, periosteum autem vires, quibus fracturae resistit, vniuersae ossis resistantiae $\frac{1}{22}$ esse cet.

III.

GEORG. GOTTLOB RICHTER praecepta diaetetica. Heidelbergae et Lipsiae, sumtibus fratrum Pfaehler, bibliopol. vniuers. Heidelberg. CIOIOCCCLXXX. 8. pagg. 384.

Indicamus hic librum b. RICHTERI *), cuius manuscriptum bibliopola acquisiverat et prelo submisit. Haec praecepta diaetetica autem Noster in VIII capita descripsit, quorum primum agit de *Aëre*; alterum persequitur *viſtum humanum*: quod quidem caput II rursus diuisit in membra II, quorum I tradit *Cibum*; Sect. I percurrit *viſtum vegetabilem*; Sect. II enumerat *viſtum animale*; Classis I ostendit *viſtum quadrupedum*; Classis II explanat *viſtum volatiliū*; Classis III demonstrat *viſtum piscium*; Membrum II expendit *Pótum*; Sect. I enarrat de *Aqua*; Sect. II attingit *Cereuiſiam*; Sect. III dat *Vinum*; Sect. IV recenset *Potulenta calida*; tertium caput exponit de *Excretis et Retentis*; quartum tractat de *Motu et Quiete*; quintum disputat de *Somno et Vigiliis*; sextum proponit *Animi Pathemata*; septimum differit de *Venere et Exercitio Veneris*; octauum docet *Applicata externa*; appendix denique continet *exempla quaedam diaetae ſpecialis*, quorum adiumento vita humana vigere ſemper et florere poteſt.

Ac

*) vid. ſupra p. 533.

Ac primum quidem caput agit de *Aëre*, cuius p. 2. vis in fluiditate, grauitate, et elasticitate posita reperitur, eamque in statu hominis sano et morbofo hic diligenter persequitur Noster. Num vero aër in pleniluniis, quod multi contendunt, maiori frigore laedat, imprimis cerebrum et paroxysmos notambulonum, epilepticorum, colica vel calculo laborantium, excitet; num in luna noua et quadratura grauius afficiat; inter eclipses solares et lunares, variosque stellarum situs, mutationes producat ab Auctoribus passim traditas, ex sententia Nostri omnino non temere negandum, nec, nisi in observationibus caute iteratis acquiescendum est.

Alterum caput persequitur *viçtum humanum*, p. 43. adeoque varia cibi genera, non solum quae interdum huic corpori profunt, illi nocent, sed etiam quatuor modos, quibus esculenta, et animalia et vegetabilia, scilicet modum elixandi, assandi, frixandi, condiendi, quorum vnique addit vtilitatem suam, praeparantur, vbi simul ad vasa culinaria respiciendum quoque esse dicit. Nam haud pauci viri, ii-que in arte medica egregii, SENNERTVS, RHODIVS, LANZONVS, MAVCHARTVS, alii-que viderunt, cocta et asseruata in vasis cupreis saepe nauseam, vomitus, tormina creasse, et ipse GEOFFROY aquam in his vasis diu retentam obesse arbitratur. Vnde habemus, vti ROVSSEAV, THIERRY et fere omnes recentiores, qui terrea vasa substitui cupreis serio suadeant. Quae tamen omnia, quum semper earum rerum, quae in his vasis coquantur, ratio sit habenda, non ad vivum ressecanda sunt. Gummosa enim, gelatinosa, mucilaginosae sine omni timore his in vasis praeparari possunt, plus vero cautionis postulant salina, acida, pingua et oleosa, quae quidem

et ipsa, nisi coctione peracta in his frigescent, nulum detrimentum Nostro afferre videntur.

P. 55. Sectio I percurrit *viſtum vegetabilem*, quem in classes quatuor describit, quorum vna continet cerealia, altera olera, tertia radices, quarta fructus arborum, fruticum, atque herbarum ita, vt cuiusuis classis species horum fructuum varias, eorumque vsum etiam apud veteres recenseat.

P. 94. Sect. II enumerat *viſtum animale*, vbi primum locum obtinent quadrupeda, ad quorum carnes b. RICHTERVS refert Felinas, Caninas, Afininas, Equinas, Camelinas, porro Cuniculorum, Onagrorum, Sciurorum, Erinaceorum, Vrforum carnes.

P. 121. Class. II ostendit *viſtum volatili*, vbi Auctor dicit, non solum aetatis, loci, pabuli, sed etiam temporis atque diuersae anni tempestatis rationem esse habendam, et quidem ad aues terrestres cicures refert genus Pauonum, quod nostris mensis raro apponitur, vt etiam Grues, Ciconia, Struthio, Sturnus, Onacrotalus, Vrinatrix, Larus, Ardea, reliquaue genera hic commemorata, e numero ciborum nostrorum eiiciuntur.

P. 140. Class. III explanat *viſtum piscium*, qui, Auctore AELIANO, apud Rhodios ita in deliciis habebantur, vt, qui piscibus vterentur, *liberales*, qui aliis cibis, *agrestes* nominarent, vnde apud Graecos nomen *obsonium κατ' ἐξοχήν piscibus vesci*, significat. Multo longius autem luxu progrediebantur Romani in primis temporibus LVCVLLI, quem POMPEIUS hanc in rem XERXEM togatum vocat, ideoque CATO dixit, *stare urbem amplius non posse, vbi piscis maioris pretii esset, quam bos*. Diuidebantur autem apud veteres piscinae in dulces et maritimas, hae, quae nobiliores

biliores erant, ob ingentes fumtus *amarae* dicebantur, illae vetustae, nomen *plebeiae* acceperant. Descripsit Noster in Lacustres, Fluuiatiles atque Marinos pisces, earumque genera et vsum apud veteres, additis simul piscibus exsanguibus, breuiter percurrit.

Sect. I enarrat de *aqua*, vtpote potu omnium p. 172. simplicissimo et praestantissimo, quam THALES, p. 179. principium omnium rerum esse statuit, transit deinde ad *cereuisiam*, eiusque praeparationem, vtilitatem atque species varias, sicuti et *vini* persequitur. p. 186.

Sect. IV recenset *potulenta calida*, quae, FLI. p. 199. NIO iudice, praeter hominem nullum animal appetere, adeoque naturae eius repugnare; Iaponios contra scimus aquam fere ebullientem perpetuo bibere. Ad hos potus calidos Auctor refert, 1) *infusum Theae*, cuius frutex apud Chineses initio mensis Martii optima reperitur, folia eius sub auspiciis magistratus colliguntur ita, vt, quae in vertice sedent, tum quae proxime sita sunt, et tandem inferiora et infima seorsim decerpantur; 2) *infusum Coffeae*, cuius fructus arbor in felici Arabia ad altitudinem viginti, vel quadraginta pedum ascendit, semper viret fructusque fert vere, aestate et hie-me, neque veteribus etiam incognita fuit. Hic potus in medio seculi CIOIOCL per Europam ope mercatorum ex Oriente venientium, qui quum ar-rideret, tabernas Parisiis et Londini instruerent, innotuit: 3) *Potus Choccoladae*, qui ex nucleis Ca-cao, ab arbore Indiae Occidentalis, quam Auella-nam Mexicanam, vulgo *Cacaotel* vocant, paratur: 4) *Fumum Tabaci*, qui quamvis ad calidos potus im-proprie referatur, attamen vero quoniam aetatis nostrae delictum est, quippe quae fumo non minus suauiter, quam potu, delectatur. Nomen ab Insula

Americana *Tabago* habet, et herba nicotiana a NICOTO patrono suo primo; innotuit vero anno CIOIOCLIX.

p. 216. Caput tertium exponit de *Excretis et Retentis*, quae quanta attentione digna sint, ne vel in corpore subsistat, quod salubriter eiicitur, vel intempestive eiiciatur, quod subsistere diutius in usum corporis debeat, a RICHTERO hic pertractatur. Inter alia huc pertinentia tentamina cum lotio, alui excrementis, item, quae per perspirationem e corpore secedunt, etc. quoad pondus e. f. p. instituta Sanctorianorum *) et Keilianorum **) periculorum mentio est facta.

p. 236. Caput quartum tractat de *Motu et Quiete*, quae Auctor ratione noxae et salubritatis praecipue considerat; vtrinque attendi oportere ait ad motus nunc moderatiores, nunc languentiores, nunc vehementiores, atque ad motum quidem voluntarium moderatiorem pertinere ostendit oscitationes, pandiculationes, ambulationes; ad motum vehementiorem, saltus, cursus, vociferationes, inflationes (tubarum) ponderumque eleuationes etc. (ludere pilis, exercere, digladiari), ad motum externum moderatiorem frictiones, gestationes, vectionesque in lectica, rheda, aut cymba; ad vehementiorem equitationes (motus in gyrum) et alia: languentiores non nisi in excessu interni motus, ab ipsis morbis

*) SANCT. SANCTORII medicina statica; it. ANDR. RIDIGER de diaeta eruditorum adiectae sunt septem sectiones aphorismorum de medicina statica cum scholiis RIDIGERI, Lipsi. 1728. 8.

**) I. KEIL tentamina medico-physica, acc. medicina statica Britannica, Lugd. Bat. 1730. 4.

morbis nato commendat, nec non quietem protractam in morbis acutis quidem convenire, at in ple-
risque chronicis eo magis nocere, ob vitium lentae
circulationis inde natum, quae distribuenda re-
tardat, retinet expellenda, retenta corrumpit,
demonstrat.

Caput quintum disputat de *Somno et Vigiliis*. p. 261.

Fuerunt, qui vigilias sine somno optabiliores cen-
ferent, alii, qui somnum laudarent non solum vt
vitae partem, sed et meliorem. Quorum primi
hanc in rem varia contra somnum excogitarunt
remedia, atque instrumenta, studium autem horum
hominum tristem habuit exitum. Nam in vigiliis
maiores esse sensus, motusque voluntarii functio-
num animalium vigorem, languere igitur magis
reliquas functiones vitales et naturales ob maiora
spirituum dispendia, atque adeo somno opus esse,
qui attrita repareret, fibris in statu vigiliarum tensis
quietem det, cibus tunc ingestis digestionem parat,
omninoque novas vires conciliet, quis est, qui non
intelligat? Sed tamen semper in mensura somni
salutaris attendi debent temperies corporis, aetas,
vitae ratio, nunc otiosa, nunc exercitata, aliaeque
causae, quae Noster proponit.

Caput sextum proponit *animi pathemata*, quae p. 284.

quanta, quamque insignia non raro procreant mala,
veluti apoplexiam, vbi actio animi, sublata spiri-
tuum in cerebro secretionem, perit, paralyfes, vbi
motus voluntarii propter vias secretis et determi-
natis humoribus occlusas, abolentur, experientia
quotidiana quemque docet. Vnde non errant, qui
animum tranquillum esse contendunt firmissimum
sanitatis praesidium. Varius autem apparet pathe-
matum status, pro ratione scilicet nervorum affe-
ctorum

Etorum, qui haud exiguam in vasa sanguifera, quae circumligant, et hinc pulsum luculenter mutant, habent vim, atque adeo nunc aucto, nunc imminuto humorum motu sanguinem mox celerius, mox lentius agitant. Ex quo imaginationis vis eo magis intelligi potest. Sic LANZONVS dolores in brachio vel pede natos, quum iis locis in alio venae sectionem spectasset, percepit, WAGNERVS ortos in alia parte tumores, ubi in aliis nati incisique essent, TIMAEVS VON GÜLDENKLEE in suo capite dolores ad similitudinem hemicraniae in alio examinatae: alii alia referunt, plura de hac re in historiis gravidarum reperiri possunt.

P. 298. Caput septimum differit de *Venere seu exercitio Veneris*, cuius causam principalem, semen humanum, quod veteres a cerebro et medulla spinali deriuabant et multi a singulis corporis membris segregari putabant, eiusque originem, descensum ad vesiculas feminales, nec non eiaculationem enarrat, atque cum LEEUWENHOECKIO de animalculis spermaticis vnam, eandemque sententiam fouere videtur. Quae quidem sententia, quamquam ab HALLERO, LINNEO, BONNETO, aliisque dubia facta est, nuper tamen ab Ill. GLEICHENIO *) multum confirmata esse videtur. Addit denique vtilitatem atque noxam Veneris.

P. 312. Caput octauum docet *Applicata externa*, ad quae Auctor omnia refert ea, quae ad corpus tegendum, purgandum, detergendum, omninoque contra externas tempestatis iniurias defendendum faciunt, quo inprimis pertinent vestes atque balnea cuiusuis generis.

P. 331. Sequitur tandem appendix, quae continet *exempla quaedam diaetae specialis*, ac primo quidem quomodo

*) v. supra p. 265.

modo diaeta singularum aetatum spatia dirigat; 2) quomodo feminarum valetudini in variis casibus prospiciat; 3) quomodo conualescentium sanitatem confirmet, et 4) peregrinantium conseruet incolumem. Finem facit diaeta principum atque litteratorum.

IV.

S. A. D. TISSOT *Sammtliche zur Arzneykunst gehörige Schriften etc. von* IO. CHRIST. KERSTENS. *Zweyter Theil. Leipzig bey Friedrich Gotthold Jakobäer und Sohn* 1780. 8. Seitt. 678.

i. e.

S. A. D. TISSOTI opera medica aucta cet. Vol. II. studio IOANNIS CHRISTIANI KERSTENS.

Vtilissimi huius instituti rationem, prima a nobis huic ipsi volumini nostrorum commentariorum inserta et indicata parte, cum dederimus, ad alteram breuiter commemorandam eadem ratione partem, qua ibidem sumus polliciti, progredimur. Insunt autem huic parti: 1) de sanitate eruditorum 2) de illustri genere ortorum sanitate et 3) de onania.

1) Ad morbos eruditorum oriundos multum omnino conferunt continua animi contentio et perpetua corporis quies et partim dein corporis situs, vigiliae, aër incarceratus, impuritas, digestio turbata, retentio vrinae et alui, solitudoque. Studiorum vicissitudo pariter variorum morborum originibus apud eruditos seruit e. gr. apud anatomicos, chemicos, oratores, ac corporis constitutio, aetas cet. et medendi methodum aliam atque aliam exigunt. Porro Cl. TISSOT diaetetica proponit remedia, ac primum quidem recreationem missis studiis, animique

mique contentionibus, dein corporis motum suadet, porro victum et potum, aërem, somnum atque nicotianae usum in ordinem redigit. Finit hunc tractatum de eruditorum sanitate enumeratio praecipuorum remediorum morbis eorum sanandis feruientium.

P. 44. Febris parua eruditorum, quam Cl. KERSTENS ad febres neruosas refert, oritur a nutritione laesa et hic describitur. Nominatur quoque species neruosae tabis, phthisis neruosa. Solum rhabarbarum hic iuuat. Quassia, cuius vtilitatem in superioribus voluminibus nostrorum commentariorum saepe laudauimus, hic in ventriculi debilitate et omnino laesa digestionem quoque suadetur et cortici Peruviano praefertur.

P. 233. 2) Ad morbos illustri genere ortorum progrediamur. Variis eiusmodi scriptis, vt medicina aulica, de principum valetudine tuenda, de togatorum valetudine cet. memoratis, in causas firmae valetudinis inquirat atque de cibo et potu, aëre, motu et quiete, animi commotionibus, de somno et vigiliis, deque se- et excretionibus agit Noster. Tum persequitur morbos, qui sunt nimia sensibilitas, dolores capitis, oculorum affectus, exanthemata, podagra, pulmonum, ventriculi, intestinorumque labes, viscerum obstructions, calculi, neruosi morbi, menstruum inordinatus fluxus, abortus, incommoda post partum, fluorque albus, et de regimine, remediisque cum in genere, tum in specie his morbis succurrendi et medendi disputat.

P. 419. 3) De onania. Spermatidis excretio nimia omnino magna incommoda efficit, eaque multo maiora onania. Atque haec coniunctim primo Noster contemplatur; postea causas horum symptomatum expendit

pendit et inprimis, quae onaniam sequuntur periculofiora; item remedia recenset; vltimo loco similes morbos, vt pollutiones pertractat. Hic vbique aliorum obseruationes suis addit.

V.

Vermischte chirurgische Schriften, herausgegeben von IOHANN LEBRECHT SCHMUCKER. Zweyter Band, Berlin und Stettin bey Friedrich Nicolai, 1779 8. m. K. Seitt. 302. praeter praefationem et indicem.

i. e.

Miscella chirurgica scripta a Cl. IOANNE LEBRECHT SCHMUCKERO edita Vol. II.

Quo incepit laudabili Cl. Auctor consilio, eo quoque pergit. Ac quum, prima parte indicata *), huius instituti rationem dederimus, ad contenta huius partis breuiter respiciamus.

1) *De methodo medendae amauroseos. Auctore p. 1. SCHMUCKERO.* Causarum diuersitas variat medendi rationem. Signum pupillae immobilis omni non destitutum esse fallacia Noster quoque bis vidit. A causa venerea si amaurosis profiscitur, admit- p. 24. tit Noster mercurii vsum cum et sine saluatione, in et externum, praeterea mercurio vim hoc malum deterius reddendi tribuit.

2) *De diuersis lactis aberrationum speciebus. Au- p. 29. ctore EODEM.* His exemplis confirmatur periculum, quod cum hoc morbo coniunctum est. Noster feliciter detexit, incidit et sanauit hos abscessus lacteos, etiamsi ipsa ossa iam cariosa erant.

3) *De*

*) v. supra p. 315.

P. 51. 3) *De felici operatione herniae compositae.* Auctore EODEM. Erat hydrocele cum omento et intestinis, et omnia inter se concreta erant. Septum scroti versus dextrum latus compressum et funiculus spermaticus, qui sub sacco hernioso solet esse, supra eum simul cum testiculo conspiciebatur. Noster vidit ab eius dissectione mortem in alio exemplo, ubi eiusmodi operationi intererat. Hanc itaque Noster euitavit in hac felici operatione. Nona septimana vulnus sanabatur, postquam ligatae omenti portiones deciderant et annulus penitus clausus erat. Omenti partim extirpati, partim separati portio ponderabat circiter duas libras.

P. 63. 4) *De vulnere capitis periculoso feliciter sanato.* Auctore EODEM. Etiam si vulnus erat satis complicatum et malignis symptomatibus stipatum, tamen exfoliatio 48 die rite succedebat et 57. die ultimum fragmentum osseum euocabatur. Quo facto omnia in dies in melius vergebant et finito tertio mense aeger sanitati prorsus erat restitutus.

P. 73. 5) *De amputatione digitorum in extremitatibus utrisque.* Auctore Cl. BLOCH. Exempla huius operationis hic tradita attinent partim morbosum statum harum partium, partim digitos a natiuitate numero peccantes, qui amputationem vrgent. Fri-gore enim tactae, vel alia violentia externa vexatae partes sponte quidem quoque abscedunt, vti Noster pariter vidit *), attamen tardius. Porro nascuntur infantes sex digitis tam in superioribus, quam in inferioribus extremitatibus **), vti Noster ab vna matre prorsus cum patre sana, aliquoties obseruauit, qui ob varia incommoda inde profici-

scentia

*) v. comm. nostr. Vol. XVIII. p. 333.

**) v. supra p. 316.

scientia superflui erant amputandi. Icones additae sunt.

6) *Continuatio tentaminum supra effectus bella-* p. 89.
donnie cum sanatione herpetum. Auctore Cl. OTTO
IVSTO EVERS *). Belladonna cum rhabarbaro
usus est in scirrhis vteri excrescentiis, par-
tum viuum nouies in vno et altero exemplo bis
impedientibus. Malo enim hoc sublato, vtraeque
mulieres viuum et vegetum ediderunt fetum. Bel-
ladonnam specificè agere in vterum asserit Noster,
atque cantharidibus externe applicatis herpetem
sustulit.

7) *Variae observationes a diuersis Auctoribus.* p. 103
1) Calculus intestini recti. 2) Belladonnae effectus
infaustus in carcinomate. 3) Pectoris vulnus, quo
sinister pulmonum lobe, pericardium et cuspis
cordis laesa erant, sanatum intra quinque septima-
nas, Auctore Cl. OLLENROT. 4) Aquae calcis cum
lacte mixtae usus in internis vlceribus, Auctore EO-
DEM. 5) Vulnus capitis sanatum, Auctore EODEM.
6) Aquae, Auctore EODEM, frigidae effectus in qui-
busdam morbis. 7) Vulnus capitis feliciter sanatum,
Auctore EODEM. 8) Coecitas et surditas tartari emeti-
ci usu sublata, Auctore Cl. PVSCHEL. 9) De fragmen-
to osseo, quod tredecim annos femur sine vlla mole-
stia occupauerat, separato, Auctore Cl. HORN.
10) De abusu venae sectionis magnis diurnis noctur-
nisue itineribus siue tempestate calida factis, Auctore
EODEM. 11) De carie in osse frontis, a topico ve-
nereo profecta, et per septem annos latente, Au-
ctore EODEM. 12) De prolapsu vteri inuersi et
scirrhi letali, Auctore EODEM. 13) De vulnere
sclopeti, qui penetrans in colon, per anum exibat
et

*) v. supra p. 318.

et aeger sanitati restituebatur, Auctore Cl. VOELKER. 14) De vtilitate amputationis in aegris debilitatis, Auctore Cl. BVDEO. Aeger maiorem in modum postulabat hanc opem et, etiamsi alii contra amputationem dicerent, debilitatis causa, Noster eam in hoc exemplo vtiliter instituit. 15) Vulnura capitis attinentes obseruationes, Auctore Cl. SELLIN. 16) Corticis Peruuiāni efficacia in vlceribus et debilitate, Auctore EODEM. 17) Sphacelus anti-brachii a polypo ortus, Auctore Cl. MORGENSTERN. 18) Exstirpatio carcinomaticae clitoridis a Cl. KRAEMER ita instituta est, vt postea tamen haec mulier grauida fieret. 19) Sponte et infeliciter ruptum aneurysma, Auctore EODEM. 20) Historia inueterati venerei mali cum cranii carie, Auctore Cl. MÜLLER, quod intra nouem menses penitus est sublatum. 21) De commotione cerebri, Auctore Cl. KLEMMANN. 22) De effectu tartari emetici in cerebri commotione, Auctore Cl. CREVZWIESER. 23) De scrophulo insigni penitus sanato, Auctore Cl. SELLIN. Asthmaticus iam in prima iuuentute animadvertebat dextrum latus glandulae thyroideae crassius et per annos haec crassities glandulae ita, vt trium librarum pondus aequaret, augebatur praeterea accedebat molesta et sonora tussis. Non diu post superueniente pleuritide, quam, ob auxilii medici defectum, negligere oportebat, dolor quidem cessabat in latere, attamen febris relinquebatur, in lentam subinde transiens. Ab eo tempore tumor crescebat et magis dolebat, quo respiratio breuior et molestior reddebatur. Tum Noster in consilium vocatus suadebat cicutae emplastrum; et remediis variis, venaesectione, cortice, cet. vsus est ad discutendum tumorem. Cum vero haec curatio plane non Nostri votis responderet, emolliendum esse tumorem arbitrabatur. Tumoris tum magnitudine et lenta febre auctis, incidere cogebatur et
magna

magna copia puris effluebatur. Dein extrahebatur os album erofum, plane a vicinis offibus diuerfum et, vti Nostro videtur, in hoc fterophulo ortum *), magnitudine et figura offium carpi. Quo facto vulnereque consolidato, tota haec curatio fpatio fex menfium abfoluebatur aegerque plane fanitati reftituebatur. 24) De operatione incarceratae et fphaelosae herniae inguinalis cum tefticuli extirpatione, Auctore Cl. WEIDELE. 25) De effectu frigidae aquae in ventriculi fpafmo, Auctore Cl. HEMMAN. 26) De retentione vrinae ex grauiditate fanata, Auctore Cl. HAGEN. 27) Hernia cum ruptura intefhini fanata relicto ano artificiali, Auctore Cl. LANGE. 28) Vlcus in facie venereum fanatum, Auctore EODEM. 29) Paralyfis brachii a fimilibus caufis, Auctore EODEM. 30) Polypus ani deligatus eft ita, vt ne recens appareret, Auctore EODEM. 31) De noxiis effectibus ab abufu potulentorum fpirituoforum, Auctore Cl. VOELKER. 32) De aneurysmate pulmonalis arteriae, a Cl. EISENSCHMID. 33) De peculiari fpecie herniae intefstinalis, Auctore Cl. HEMMAN. Mors huius aegri pendebat a penitus laefa digeftione; et inflammatio coeci in hac hernia contenti accelerabat eam. Quae inflammatio non orta erat ab incarceratione, quoniam annulus valde dilatatus deprehendebatur, fed absque dubio ab acribus retentis impuritatibus. 34) De raro fclopetorum vulnere per collum feliciter fanato, Auctore Cl. RÜDIGERO. 35) De luxatione femoris repositi exempla a Cl. SONDERSHOFF et OTTO collecta, quibus additae funt Cl. SCHMUCKERI annotationes. Quae exempla confirmant, repositionem humeri et femoris fieri poffe, etiam temporis cuiusdam fpatio praeterlapfo.

S s 2

*) Simili modo b. GREDINGIVS in cerebro os reperit. v. comm. noftr. Vol. XX. p. 693. it. Vol. XVI. p. 530.

lapso. 36) De letali perforatione intestinorum a vermibus, Auctore Cl. LÜDÜCKE. 37) Singularis curatio hydroceles, Auctore Cl. SCHWINDT. Suadebat huic aegro Noster suspenforium et vapores ex aceto vini, et inter eas fomentationes lintea frigido aceti vino saturata externe applicabantur. Sexto die post per noctem sudauerat scrotum ita, vt indusium et lodix humectarent tumorque penitus esset discussus. Sed tertio die tumor iterum apparebat, repetebantur externa haec remedia et tumor cessabat eodem effectu remediorum atque sic quater tumor redibat, repetitis his vero remediis, aeger sanitati est restitutus. Si hoc malum recens est et pendet a debilitate et relaxatione vasorum, possent fortasse haec simplicia remedia hic iuuare. 38) Historia chronicae fistulae cum animaduersionibus abscessus latentes tractandi, Auctore Cl. SEELIGER. Lectu digna quoad chirurgiam, remediorum adhibitorum tam pharmaceuticorum internorum et externorum, quam diaeteticorum cet. hic proponuntur. 39) De semine sabadillae aduersus taeniam, Auctore EODEM. Semen hoc acre et causticum est, et interne datum inflammationes et sphacelum *) efficit. Cl. GLEDITSCH **) hoc semine lectu dignas cautiones nuper retulit. 40) et 41) De vulneribus capitis letalibus, Auctoribus Cll. RVDIGER et OTTO. 42) De corruptione septi scroti ab internis causis, Auctore Cl. GROSS. 43) De extirpatione felici scirrhusi tumoris, a furunculo male tractato ibi, vbi est ginglimus maxillarum, orti, Auctore Cl. SCHWINDT. 44) De vulnere sclopeti in humero letali, Auctore Cl. SONDERHOF. Cl. SCHMUCKER hanc obseruationem exempli loco proponit, ex quo patet, non semper esse intermittendam amputationem. Quae si hic fuisset facta, grauib. symptomatibus, quid quod

morte

*) v. infra p. 666.

**) v. ibid.

morte potuisset aeger supersedere. 45) De permagno steatmate in sinistro femore letali, Auctore Cl. DEVRIENT. Tumor ab inguine usque ad genu tendebat. Erat saccus per totum femur sese extendens, quae ponderabat sex libras. Quo aperto, multa parva steatomata in conspectum veniebant, quae partim cum sacco ipso coniuncta, partim ab eo separata et libera erant cet. 46) De utero cum vagina deficiente, Auctore Cl. MEYER. Simile exemplum alibi *) memoratum est. Secto cadauere Cl. MEYER, ob vulnera in pelui facta, incidit Noster in suspicionem ob graviditatis tumentes mammas. Reperiebat autem neque uterum, nec vaginam, eorumque loco leuem tunicam cellulosam, quae cum viciniis non connectebatur, cum tubis autem Fallopiianis et ovario cohaerebat, non admodum praeter naturam formatis. Labia externa et clitoris erant parva et clitoris nymphis destituta. A perinaeo in conspectum veniebat continuatio cutanea externa, quae orificium, quod vagina praesente hic reperitur, claudebat et sub vrethra sese firmabat. Vrethra erat valde extensa, absque dubio a viro per eam concubitus celebrante, qui multis cum molestiis, uti fatebatur maritus, est factus. Nunquam autem passa est catameniorum fluxum, quam ob rem graviditas nunquam expectata est.

*) vid. comment. nostr. Vol. XX. p. 145.

VI.

IOSEPH MOHRENHEIMS, *der Wundarzneykunst, Geburtshülfe und Augenkrankheiten Meisters, der medicinischpraktischen Lehrschule in Wien zweyten Wundarztes, Beobachtungen verschiedener chirurgischer Vorfälle, mit Kupf. Erster Band Wien bey R. Graeffer 1780. 8. 214. Seiten.*

i. e.

Observationes chirurgicae Auctore IOSEPHO MOHRENHEIM.

Versantur potissimum hae observationes circa morbos oculorum, cancrum mammarum et herniam inguinalem, quibus et multae aliae lectu dignae sunt adiectae, sicuti et Noster varia instrumenta proposuit, quae omnem promeruerunt attentionem. Offerebatur etenim Cl. MOHRENHEIM multa observandi opportunitas, cum scilicet turris pulvere pyrio repleta prope Viennam, summo infortunio accenderetur, ita ut vulnerum capitis, fracturarum et luxationum curationem variis illustraverit observationibus.

- p. 6. Quod oculorum morbos attinet, vidit Cl. Auctor
- p. 14. amauroses cum pupilla mobili. Color caerulescens perlaceus lentis, situs eiusdem remotus a pupilla atque dolor in oculo premens indicant cataractae
- p. 19. duritiem; sicuti color cataractae maculatus, lentis versus anteriora oculi nimia vicinitas, immobilitas et magnitudo pupillae atque oculus protuberans
- p. 46. signa mollis cataractae sunt. Curatio post cataractae extractionem plerumque triplicem habet exitum, vel enim margines dissectae corneae mox operatione instituta sibi incumbunt vel se decussant, vel
inter

inter eos ipsos iris propendit; ne igitur vterque hic exitus accidat, situs in lecto suadendus est, neque corneae adeo minuta sectio. Lacinae inuolu- p. 61.
cri lentis, quae propter depressionem cataractae, sicuti sanguinei globuli remanent atque humorem aqueum obscurum reddunt, vel sponte vel medicaminibus rite adhibitis facile dissoluuntur. Cum extractionem sequantur inflammationes et cataractae secundariae, haec operatio modo in sanis corporibus instituenda esse videtur, ita, ut in iis coecis, qui vel cephalalgias, dentium dolores, erysipelata periodica, vel spasmos, rheumata et convulsiones experiuntur, depressio semper extractioni praefenda sit. Proposuit in hunc finem acum conicam subtilem ex argento confectam, atque hamulum, quorum instrumentorum primum in ipsa depressione adhibet, alterum autem in destructione lentis capsulae.

Deinde leguntur et alia obseruata. Vulnere in p. 100.
gravidis difficulter curari et saepe demum post partum vidit exemplo feminae, cui vulnus capitis infligebatur. Excrescit saepe in gravidarum vulneribus caro fungosa atque suppurationis loco excernitur alba aliqua pituita. Exhibet in eorundem cura roborantia, exsiccantia, et lenia eccoprotica vna cum accurato diaetae regimine.

Febres nosocomiales, quae vulnera et puris in- p. 112.
dolem saepenumero mutant, oriuntur ab aere putrido, motu impedito, animi pathematibus, victu nimio vel non bene electo; purgantibus autem atque emeticis facile plerumque cedunt. In vulne- p. 132.
ribus a sclopeto factis conuenit, quia non adeo p. 133.
multum sanguinis perditur, parua venaesectio. Mox diiudicat Cl. Auctor herniae inguinalis incarceratae

naturam, methodos varias atque operationis difficultatem. In viginti cadaueribus, quibus arteriae ceracea materia replebantur, inuenit sectionem introrsum et transuersim directam esse optimam.

Caeterum describitur nouus ad herniotomiam culter et specillum, noua ad amputationem humeri ex articulo fascia tortilis, atque singularis spinae bifidae casus. Singula illustrantur iconibus.

VII.

WILLIAM HUNTERS *Bemerkungen über die bey schweren Geburthen empfohlne Zertheilung der Schaambeine, nebst des Herrn JUMELINS Abhandlung über eben diese Materie. Aus dem Französischen und Englischen übersetzt. Leipzig bey Weidmanns Erben und Reich 1779. 8. m. K. Seitt. 57.*

i. e.

Cl. GVILIELMI HVNTERI annotationes super synchondrotomiam pubis simul cum Cl. IV-MELINI tractatu eadem de re.

Ex praemonito intelligimus, has annotationes Hunterianas appendicis loco I. VAUGHAN'S *) obseruationibus de hydrophobia adiectas hic in Germanicam translatas esse linguam. Cl. HVNTERVS parui facit hoc auxilium, quod Cl. BRINKMANN **) confirmauit. Quod attinet ad tractatum Franco-gallicum

*) Vid. Cases and observations on the hydrophobia. Lond. 1778 8.

**) vid. EIVSDEM *Bemerkungen über die neuerlich vorgeschlagene und an einer Reisenden verrichtete Operation der Durchschneidung der Schaambeine, Düsseldorf 1778. 8.*

galicum Cl. JUMELIN *), contra HVNTERVM quidem ille scriptus est, continet tamen vtilia ideoque in hac versione Germanica additus est. Quaecum ita sint, constituimus quoque hanc versionem cum Lectoribus communicare nostris.

Cl. viri SIGAULT, LE ROY et CAMPER alique**) hanc rem proposuerunt. Cl. HVNTERI annotationes super laudatam synchondrotomiam pubis in partibus difficilioribus eo redeunt, vt, crudelitate huius operationis demonstrata, asserat eam minime locum partus caesarei omnino implere, vncum seu hamulum etiam suam hic praestitisse opem, et prudentissime tardissimeque instituendam esse. Quod si vero ob nimiam peluis angustiam, propter magnam eminentiam vertebrarum lumborum cet. vncus plane non applicari possit, aut cum incerto euentu, videtur haec synchondrotomia partui caesareo praeferenda esse. p. 1.

Cl. VAUGHANS relatio de partu caesareo. Die p. 24. Veneris operatio haec instituebatur versus vespertinum tempus atque versus matutinum diei Martis moriebatur aegra neonatus autem alacriter viuebat. Abdomen ex flatulentia nimis erat expansum. Quo aperto, nullus sanguis nec coagulatus nec fluidus, sed obscure tinctus et male olens humor effluebat. Intestina, vt solent, formata, nullam prodebant inflammationem, praeter parvam portionem intestini ilei floreni magnitudine. Haec obscure fusca portio adhaerebat externo vulnere. Pro temporis ratione

Ss 5 vterus

*) ROZIER Journal de physique cet. Septembre 1778. p. 189.

**) v. vilem et lectu dignam dissertationem a Cl. MICHELL de synchondrotomiae pubis vtilitate in partu difficili, quam non diu post indicauimus.

uterus satis contractus, vti in naturali partu, eius vulnus plane non erat clausum. Pars vteri supra ossa pubis propter pelvis angustiam maxima erat, habens obscure fuscum colorem et sphaecelum.

P. 32. Orificium penis in neonato clausum aperiebatur leui incisura. Summa praeterea gaudet sanitate et egit, dum haec scripta sunt, secundum aetatis annum.

P. 33. Brevis historica relatio haecenus collectarum observationum pro et contra hanc operationem Cl. JUMELIN. Potissimum in hac operatione Nostro videtur esse respiciendum ad violentiam, quam patiuntur ligamenta pelvis posteriora, quippe qua omne periculum huius synchondrotomiae spectatur. Atque hic Cl. JUMELIN confugit ad experientiam in posterum, incertitudinem huius operationis non negans. Coniungimus hic utilem et accuratam collectionem ipsam eamque rem attinentem

VIII.

Differtatio inquirens synchondrotomiae pubis utilitatem in partu difficili, praeside GVALTHERO VAN DOEVEREN, Auctore *Iano Peterfen Michell*. MDCCLXXXI. Lugdun. Batav. apud P. van der Eyck et D. Vygh. 4. pagg. 58. praeter dedicationem et praefamen.

Lectu et notatu dignus est hic tractatus, quem Lectoribus pariter placitum esse, ac nobis non displicuit, putamus. Noster primum in exercitationibus disputatorijs ossa pubis in partu a se inuicem recedere posse, non ideo tamen probabilem esse

esse synchondrotomiae in partu difficili, proponebat ad disceptandum. Cum vero per aliquot annos de hac ossium pubis dissectione feliciter infeliciterque praestita permulta in diariis et aliis scriptis in vtramque partem legerentur, factum est, vt fautorum et aduersariorum argumenta vtrinque colligere et commoda et incommoda huius operationis persequi, et quid sentiat, addere Cl. MICHELL secum constitueret. Dolet Noster inter pauca, quae ad manus suas non peruenerunt, scripta, CAMBIONIS epistolam esse.

Vt autem saltem videant Lectores, quid Noster hic egerit, repetamus illas quaestiones, ad quas accurate sibi respondendum esse arbitratus est. 1) Num naturalem peluis ossium dilatationem ars sequi debeat adeoque natura synchondrotomiae pubis dux sit? 2) An fabrica peluis huic operationi obstet eamque absque periculo grauidae pati possint? 3) An obseruationes hactenus pro hac operatione militent? 4) An experimenta in cadaueribus et animalibus capta, eam in difficili partu utilem esse probent? 5) An casus determinari possint, in quibus conuenire et operationis caesareae vice fungi possit? 6) An operatio caesarea tam crudelis et periculosa sit, quam multi conantur asserere?

His itaque praemissis, accurate collectis et probatis, arbitratur Cl. MICHELL ea sufficere ad probandum, synchondrotomiam ossium pubis in nullo omnino casu partus caesarei vice adhibendam esse: vnicum autem determinari tantum posse casum, vbi conueniret haec operatio et vncorum vsui praeferi mereretur, nisi tot tantisque malis premeretur, vt vel in illo puerperae vita summum incurrat periculum.

IX.

E. D. SANDIFORT observationes anatomico pathologicae. Liber tertius. L. B. apud P. v. D. EYK et D. VYGH 1779. 4. c. f. pag. 170.

Tertio huic libro *) insunt haec;

I) *De hernia umbilicali, plurima abdominis viscera continente; intestinorum, renum, vesicae, cordis praesertim fabrica praeternaturali aliisque in cadauere fetus observatis.* Commemoratis diligenter, uti solet Cl. Auctor, exemplis aliorum Auctorum similibus, hunc communicat casum rarum. Femina 45 annorum nona vice grauida, tertio mense a graui lapsu dolores magnos persentiscebant, qui supermanebant minores maioresque usque ad septimam graviditatis mensem. Quo facto facile pariebat singulari modo conformatum et morbosum fetum, qui summam ob debilitatem cito expirabat. Liceat autem nobis pro instituti nostri ratione, quaedam modo breviter enarrare. Tumor in abdomine praeternaturali umbilico adhaerebat septem pollicum cum dimidio habens, hepar intestina cet. per transparentem membranam quodammodo conspicua complectens, ex quo funis umbilicalis emergebat, herniamque, qui sistebat umbilicalem. Infra tumorem abdomen erat valde contractum. Testes in scroto deerant. In dorso hiatus erat tres pollices longus, cuius margines liuidi; interiora omnia rubicunda apparebant. Suprema in parte vesicula conspiciebatur, humore plena, infra illam hiatus digitis percipiebatur, tum vero prominebat insigniter

P. 9.

*) Antecedentes v. Comment. nostr. Vol. XXII. p. 462. et Vol. XXIII. p. 506. laudauimus.

ter os sacrum. Vesicula formabatur a medulla spinali, in tumorem paruum exfurgente, tota degenerata, sanguinolenta, nec vltra hunc locum sese extendente. Tegebat hiatum totum tenera membrana, qua separata, dictus medullae finis demum apparuit. Partes laterales osseae vertebrarum multum a se inuicem recesserant consumpta cartilagine, quae illas ceterum nectit et in processum spinosum tempore procrescit.

Cor huius fetus conueniebat cum illo rarissimo, p. 17. quod Cl. SANDIFORT *) alia occasione diligentia multa descripsit et nitidis iconibus explanauit. Confirmat itaque haec huius fetus valdopere deformis obseruatio notatu et lectu dignissima et elegantibus iconibus illustrata coniecturam, vitium huius cordis connatum fuisse.

2) *De piae matris aliarumque partium ossificatione.* p. 42. Asperae arteriae maximam cartilagineam, thyreoideam plane osseam Noster conspexit, item totum asperae arteriae caput vna cum epiglottide et piam matrem variis in locis cet. Plura exempla ab aliis memorata hic addit Noster.

3) *De letali urinae suppressione ex calculo urethrae impacto, indeque nata duplici huius canalis ruptura.* p. 53. Tredecim menses natus admodum debilis infans his calculosis molestiis erat obnoxius tandem letalibus. Haesit, vti ex sectione elucet, calculus in urethra, qui viam urinae praecludens, suppressionem ipsius produxit, et summis, quos edidit, vt vesicam exoneraret puer, nixibus vltius propelli non valens, urethram hoc in loco dilatatam, inflammata, imo gangraenosam lacerauit, sic vt urina sese in cellulosa scroti, inguinum, perinaei, proximique femoris

*) vid. comm. nostr. Vol. XXII. p. 462.

ris euacuaret et vesica esset liberata, donec, sacco illo praeternaturali nil amplius admittente, iterum distenta enormiter vesica vrinaria ad altitudinem insignem adscenderet.

p. 61. Quod attinet ad chirurgicum auxilium, his calculosis adhibendum, cernitur hoc vel in calculo, immisso vrethrae instrumento, protrahendo, aut, facta sectione eximendo vel et, (quod tamen non suadendum) cathetere in vesicam repellendo. Natura sibi prospicit vel sic cauando sensim calculum, ut vrinae exitum non plane impediat vel excitando abscessum in perinaeo, qui vel sponte vel arte apertus vrinae egressum permittit et chirurgus viam monstrat, qua calculus sit euocandus. Licet in priori casu calculus adeo increfcere solet, ut vrina plane excerni nequeat, nisi calculus semouetur. Diligenter et hic exempla a Nostro collecta sunt.

p. 71. 4) *De calculo lacrimarum viis exsecto.* Eximebatur apud virginem nobilem calculus verus, piriformem habens figuram, quem lente microscopica nonnihil adauctum additae figurae repraesentant. Atque ita feliciter haec exstirpatio est facta, ut lacrimae per biennium iuxta genas continuo defluentes, per naturalem viam ad nares tenderent et omnino sana euaderetur aegra. Pauca adnotata vidit Noster exempla, quae cum suo conueniunt.

p. 79. 5) *De insigni peritonaei crassitie, duritie et abdominalium viscerum ferme omnium concretione.* Foramen ouale adeo patebat, ut non solum eandem, sed maiorem etiam, quam in fetu, haberet aperturam. Valuula Eustachiana admodum reticulata egregium exhibebat spectaculum. Praeterea in pectoris cauitate nullae eiusmodi concretiones uti in abdomine, in conspectum veniebant. Pulmones enim

enim cum pleura leniter cohaerebant, cor integrum cet.

6) *De ouo humano.* Confirmantur hic exem-p. 91. plis ea, quae alibi *) a Nostro sunt prolata. Ouum tertio grauiditatis, vt videbatur aegrae, mense emissum, nullum continuit fetum, sed vesiculam, qualem antea delineauit in libro secundo obseruationum, licet maiorem. In turbido humore fluctuabant, quae fetus reliquiae videbantur. Aliud, sub profluuiio continuo sanguinei serosi humoris ex genitalibus per quinque menses demum apparebat. Membranae eius, decidua externa, decidua reflexa cet. distinctae erant, fetus vero tali constitutus modo deprehendebatur, vt si vterus diutius ouum retinisset, fetus omni alimento destitutus, ab ouo separatus, corruptus consumptus fuisset. Interiora oui inaequalia erant. Funis vmbilicalis tenerrimus, oblitterata vasa tria penitus euanescebant, in parte crassiore funis, vbi maxime contractus erat cet. Hoc ouum quoad membranas, fetum et funem vmbilicalem varia notatu digna exhibuit sic, vt huius delineationem vtilissimam Noster censeret.

7) *De rene numero unico, sed functione duplici.* p. 96. Hic ren monstrosus seu renes, sic inuicem concreti, vt vnicum renem semilunarem quasi, functione reuera duplicem repraesentent, est hic accurate descriptus et delineatus, aliorumque exemplis illustratus, et dum ex vtraque parte peluis prodibant, suum in vreterem desinens, functione duplex dici merebatur. Conuenit cum illo, quem HALLE-RVS *) descripsit.

8) *De futuris ossium cranii.* Commissuras ossium p. 103. caluariae, quas futuras vocant, non in omnibus capitibus

*) vid. Comm. nostr. Vol. XXII. p. 467.

pitibus eodem modo sese habere, sed in his, vt et in offi-
culis, quae triquetra multis dicuntur, incon-
stantiam naturae perspicui, Nostri etiam obseruatio-
nes probant, quibus aliorum addit. Afferuat No-
ster caput adulti hominis, in quo plane nullum sa-
gittalis, coronalis lambdiformis futurae vestigium
est, et reliqua ossa ferme omnia adeo concreuerunt,
vt vix a se inuicem distinguerentur. In duobus cra-
niis os occipitis per mediam transversam futuram
in superiorem et inferiorem diuiditur. Os occipi-
tis iuniorum fissum est, Noster vero habet os cra-
nii, in quo hae fissurae non deletae sunt, sed ea-
rum loco futura inuenitur. In facie futurae rarissi-
me se exhibent; vidit tamen dextri lateris os iu-
gale vera futura in binas partes, superiorem et in-
feriorem diuisum, quod cum vix vnquam obserue-
tur, dignum erat, quod icone illustraretur, cet.

p. 115. 9) *De offi-
culis futurarum.* Offi-
culis Wormianis
consideratis, varia exempla, magnitudine, numero
situs maxime notabilia hic a Cl. SANDIFORT asser-
vata communicantur, iconibus illustrantur, aliorum-
que obseruationibus confirmantur.

p. 121. 10) *De ossibus diuerso modo a solita conforma-
tione abludentibus.* In artubus magis sibi constans
videtur natura, quam in cranio et trunci ossibus.
Varias itaque aberrationes eiusmodi hic a Nostro
enarrantur et dentium praesertim iconibus illu-
stratae sunt, tam in superiori, quam in inferiori
maxilla.

X.

Schriften der Berlinischen Gesellschaft naturforschender Freunde. Erster Band, mit 10 Kupfern. Berlin 1780. Im Verlage der Buchhandlung der Realschule. 1 Alphab. 6 Bog. in 8. Zweyter Band, 1 Alphab. 4 Bog. ib. 1781. eod.

i. e.

Scripta Societatis Berolinensis naturam scrutantium amicorum Vol. I et II.

Eadem ratione, quam in Actis a nobis supra *) laudatis secuta est Societas, etiam haec, mutata tantum inscriptione, scripta continent tractatus sociorum indigenorum et exterorum. In praemisso prooemio Sociorum nomina traduntur. Ad indigenos accessit Cl. HERBST, Doctor in Academia Equitum Regia, et verbi diuini minister. Ipsi autem primi voluminis tractatus sunt sequentes:

1) *Historia naturalis Cerui Tarandi*, Auctore Vol. I. GVIL. Comite A MELLIN. Obseruatis lectu dignis p. 1. Ill. Auctor historiam huius animalis illustrat, id tamen nobis non arridet, quod terminos technicos venatorum, loco eorum, quibus in historia naturali uti solent alii, adhibeat: ita enim saepe obscuritas et ambiguitas dictionis oritur. *Cervus Tarandus* sub initium Ianuarii cornua deponit; atque noua cornua spongioso corio s. cortice obiecta sunt: sub finem Iulii cornua noua sub cortice indurata sunt atque ad debitam magnitudinem adcreta, ita, ut cortex primis Augusti diebus deliciatur. Erravit igitur EDWARDS, qui corticem hunc semper

*) v. comm. nostr. Vol. XXI. p. 682. et Vol. XXIV. p. 195. Tom. XXIV. Pars IV. T t

per in cornibus *Tarandi* inueniri perhibuit. Demisso cortice cornuum, *Tarandus* pilorum colorem mutat. Singulare est, in eodem membranam narium pilis etiam esse obtectam, quos ideo datos esse putat Ill. Auctor, ut nares a vehementi frigore defenderent. Differt a *C. Elapho*, praeter cornuum diversitatem, capite longiori, robustiori, nasoque crassiori, collo non erecto, sed protenso seu dependente, ungulis multo latioribus, talisque succenturiatis longioribus. Icon viuis coloribus picta, et descriptio vberior, dimensioque partium addita sunt.

p. 36. 2. *Descriptio lacus Müggel*, a Cl. I. E. SILBERSCHLAG. Pericula et abyssus, quae dicuntur, nulla in hoc lacu esse refert Cl. Auctor: atque causas periculorum magis in nauibus esse quaerendas. Deinde motum lapidum in lacubus et fluuiis post hiemem a glacie rupta et vento pendere demonstrat. Huic tractatui addit Cl. BLOCH descriptionem auium et piscium circa hunc lacum et in eodem obseruatorum.

3. *Descriptio Monoculi noui, in pisce Hemor'dio nidulante*, Auctore Cl. HERBST. In Oceano circa insulas Ferroenses captus est hic piscis, atque medius videtur hic *Monoculus* inter *Polyphemum* atque *Apodem*, cuius descriptio iconē addita egregie illustratur.

p. 68. 4. *De Achate, in quo baccae, forte Sambuci racemosi, inclusae atque subpetrificatae erant*, Auctore Cl. KLIPSTEIN. Singularis est omnino varietas Achatae; at videtur tamen nobis magis Achates botryticus, massa terrea non soluta repletus.

p. 78. 5. *De historia mineralium Nassauensi, et monte urente Dutweliensi in Ducatu Nassau Saarbrücken*, Auctore

Auctore C. F. HABEL. Brevis est relatio, prodromi instar, vberiori praemissa. In ducatu *Nassau Saarbrücken* montes sunt stratosi, qui lithanthraces optimos continent: stratum lithanthracum saepe 10-14 pedes latitudine aequat. Accidit, ut casu lithanthraces ad superficiem montes accenderentur, quorum ignis ima petens omne superius lithanthracum stratum incendebat.

6. *Descriptio Buprestidum, circa Berolinum inuentarum, additis quibusdam de historia naturali eorundem observationibus*, Auctore I. F. W. HERBST. Detexit Cl. Auctor larvam et pupam Buprestidis nouae, quam a quercu denominat, in ligno quercus habitare, atque exinde probabiliter colligit, reliquas huius generis species etiam in ligno metamorphosin subire. Species descriptae sunt: *Buprestis quercus*. 2. *B. aeruginosa*. 3. *B. octoguttata*. 4. *B. mariana*. 5. *B. Berolinensis*. 6. *B. chryso stigma*. 7. *B. cyanea*. 8. *B. nitidula*. 9. *B. quatuor punctata*. 10. *B. haemorrhoidalis*, noua *B. rusticae* LINN. propinqua, forte idem. 11. *B. minuta*. 12. *B. elongata*. Icones desunt.

7. *Descriptio nouarum Lepadum et Ostreae Islandicae*, additis earum iconibus, a L. SPENGLER. Prior *Lepas verruciformis* infidet Ostreae Islandicae, vel Murici despecto vel Lepadi Balano. Altera dicitur *Lepas patelliformis*, quoniam Patellae saccharinae admodum similis est. Habitat Tranquebariae.

8. Cl. CAMPERI additamenta ad tractatum de p. 112. lue bouina *). Primo expertus demonstrat carnem bouum lue demortuorum intra spatium decem annorum omnino esse in puluerem solutam, cuius

Tt 2 con-

*) vid. comment. nostr. Vol. hec p. 211.

contrarium in instructione data Anni 1765 assertum erat. Deinde describit tussim, qua vituli, lue per inoculationem sublata, inuehebantur, atque omnes moriebantur. Mortuos vitulos Noster sectione inquirens inuenit, millia vermium in trachea atque bronchiis causam huius tussis esse. Vermes hi sunt albi, vtraque extremitate acuminati atque vivipari, longitudine vnum vel duo pollices aequant. Probabile videtur Cl. Auctori a vitulis hos vermes cum aqua deglutitos fuisse: id quod nobis tamen vix probabile videtur, cum rima glottidis semper sit clausa, si haec animalia bibunt. Interim hic morbus quoad originem et medelam omnem meretur attentionem.

P. 119. 9. Cl. Prof. HACQVET *iter mineralogico-botanicum a monte Terglou in Carniolia ad montem Glökner in Tyrolia situm.* Montes hi omnes sunt ex calcareo solido compositi, in quo nulla petrefactorum vestigia apparent. Praetermittimus plantarum nomina, quas in his montibus inuenit, quibus nonnullae etiam nouae intersunt. Fluius *Drau* s. *Trapp* diuidit montes calcareos et schistosos: hi orientem versus positi sunt et ex micaceo schisto, qui ex quarzo et mica componitur, constant. In hac valle prope a *Stockenvoie* est fodina mercurialis, quae vero non colitur. In montibus altioribus ferrum atque sal effoditur. In monte vicino *Serpentinus* et *Asbestus*, quem in tetraëdris prismatibus crystallisatum inuenit, reperitur. Vberius deinde ipsos montes glaciales describit, crystallos singulares, quas ibi inuenit, ferri et lapidis calaminaris fodinas, quae illic coluntur.

P. 203. 10. O. F. MÜLLERI *annotata de vermibus intestinalibus.* Quaedam tantum indicare licet. In *Esoce lucio* magno nullos vermes inuenit, testimonio, quosdam
etiam

etiam pisces a vermibus esse immunes. In *Anguilla* oua inuenit, in ouariis reposita, erantque haec ouata, vtrique parum acuminata. In *Pleuronecte Lingua-*
tula nullos vermes, sed *Spatagum* pusillum deglu-
titum obseruauit. Cucullanum muticum et cirratum
forte vnam esse speciem putat. In *Lophio piscatorio*
Ascarides marinas, et *Echinorhynchos* vidit.

11. I. C. F. MEYERI *continuatio experimentorum* p. 319.
cum ferro, quibus Auctoris sententia, ferrum a Cl.
PALLAS inuentum vere natium esse confirmatur,
aliaque ferri naturam illustrantia commemorantur.

12. *Oeconomica historia naturalis piscium, in flu-* p. 231.
uiis regni Borussici habitantium, Auctore M. E. BLOCH.
Nimirum promittit Cl. Auctor, se illam editurum
esse atque nos, dum haec scripsimus, addere possu-
mus, priores fasciculos huius historiae naturalis
iam editos iconibusque fidis et splendidis ornatos
esse. His addit quaedam ad historiam Salmonis Ma-
raenae*) et Cyprini, quem Gibelam nominat, ab aliis
autem pro varietate Carassii habitus est. Subiun-
git anatomen *Cyclopteri Lumpi*, historiam Murae-
nae anguillae, Gadi Lotae, Percae fluuiatilis, Lucio-
percae, cernuae, Gasterosteï aculeati.

13. *Phalaenae Fimbriae* LINN. historiam nouis p. 297.
de metamorphosi obseruationibus illustrat I. A. B.
BERGSTRAESSER. Larua est nuda, transversim
striata, pertinet ad laruicidas, vescitur tamen potis-
simum *Matricaria Parthenio*: quapropter Noster
eam dici mauult *Phalenam Noctuam Parthenii* alis
deflexis, anticis griseo fusco viridique vndatis, binis-
que in disco maculis, altera reniformi; posticis au-
rantiis, fascia nigra submarginali et latiore.

Tt 3

14. Ob-

*) vid. supra p. 210.

p. 301. 14. *Observationes entomologicae*, Auctore FRANC. DE PAVLIA SCHRANK. Duo noua genera insectorum hymenopterorum describit, quorum alterum *Coelogaster* (κοιλογαστης) a cauo abdomine dicitur, quod praesertim aculeo arcuato et supra abdomen reflexo neque in apice, sed in basi abdominis subtus oriundo differt: alterum *Serphus* dictum cauda abdominali incurua distinguitur. Species descripta *brachypterus*, niger, tibiis, abdomine, aculeoque saturate testaceis; abdominis segmento primo maximo; alis thoracis longitudine anticis puncto marginali, appellatur. Vtriusque est icon addita. His subiungit descriptionem *Ichneumonis Cursoris*, atri, apteri, antennarum basi, pedibus longis, petioli et segmenti primi apice testaceis, abdomine subpetiolato.

p. 310. 15. *Observationes botanicae*, Auctore D. J. I. REICHARD. *Aceris saccharini*, in horto botanico SALZWEDELII, Pharmacopaei docti et celebris, prima vice florentis fructificationem enarrat, atque bona icone illustrat. Deinde *Salicis Babylonicae* florem femineum, et *Clauariam phacorrhizam* simplicissimam, tenuissimam fuscam; claua subulata, albida; radice lenticulari descriptione et icone delineauit, addiditque *Clutiam* pulchellam in vna arbore masculos femineosque flores tulisse, ideo non ad dioeciam, sed ad polygamiam LINN. pertinere credit.

p. 320. 16. *De petrificatis differit* I. CHR. FUCHS. Addit quaedam ad petrificata, vt vult, Iaspidea; aliaque in Achatem, et denique etiam in Quarzum mutata. Haec sunt, Entrochitae in Quarzum mutati, et alia conchylii, et corallia, quae quarzeam induerunt naturam.

17. Quae-

17. *Quaedam ad historiam vermium vesicularium* p. 321.
adiicit Cl. D. BLOCH. Hydatides sic dictas melius vermes vesiculares dici putat: eorum tres species assumit, quarum prior *Eremita* dicitur, quam primus HARTMANNVS*), Germanus, deinde TYSONVS**) vt animalia descripsit: alteram dicit *taeniaeformem*, quae in Hepate Glirium et Vespertilionum habitat, tertiam *socialem*, quae in substantia cerebri ouium sedem suam fixit, atque haud ita pridem a Cl. LESKE detecta est et descripta ***).

18. Historia morbi et sectio a Cl KOELPIN: Vir p. 348.
viginti annorum variis symptomatibus, obstructionem in mesenterio mentientibus, vexatus, omnibus incaſſum adhibitis medicaminibus tandem vigesimo nono aetatis anno aſthmate moriebatur. Notatu digniſſimum e ſectiōe eſt hoc, quod in imo ventre ſaccus reperiretur hydatidibus reſertus, quae omnino erant eaedem cum *Taenia hydatigena* Cl. PALLAS.

19. *Breuioreſ relationeſ et excerpta ex litteriſ.* p. 356.
Cl. HERBERT, Medicuſ Surinamenſiſ experimenta exponit, quibuſ probatur, radicem *Caffauae amarae* ſ. *Iatrophae Manihot* LINN. omnino eſſe venenatam, atque homineſ, caneſ feleſque necare, ſi radicem euomere impedirentur, ſanari autem poſſe, ſi vomitu iterum radix eiicerentur: auiſuſ autem, vti etiam vermibuſ inteſtinalibuſ ſuccum Caffauae ni-

T t 4

hil

*) Miſcell. Natur. curioſ. Dec. 2. ann. 4. obſ. 73. p. 152. f. 25-28.

**) vid. Philoſ. Tranſ. 1691. et in Verſ. Germanica; cui tituluſ *Abhandlungen zur Naturgeſchichte, Phyſik und Oekonomie auſ den Philoſophiſchen Tranſactionen, vom 1ſten Band geſammlet. Parte I. p. 110.*

***) vid. ſupra, p. 291.-

- hil omnino nocere. Cl. D. KÜHN de pygmaeorum
 p. 372. familia refert. Cl. CHEMNITZ demonstrare conatur,
 p. 382. Chalcedonium, igne Vulcanico esse productum.
 Cl. GOEZE in lepore grauida fetum extra vterum
 in abdomine conceptum inuenit, quem plane nul-
 lam cum vicinis partibus per placentam, neque per
 vasa sanguifera cohaesionem habuisse affirmat; at-
 que inde colligit hunc fetum euolutione interna,
 vti pullum in ouo, incrementum cepisse: Quod
 quidem nobis parum videtur probabile: quin po-
 tius constat, orificia vasorum exsudare humorem
 pro fetu nutritium, qui a vasis placentae insuga-
 tur sic, vt nulla cohaesio sit necessaria. Cl. GE. FRID.
 p. 385. GOETZ aquas sulphureas in Comitatu Schumbur-
 genfi scaturientes inuestigat.

Vitae historiae ZÜCKERTI, GODOFREDI ADRIA-
 NI MÜLLER, et IO. DIETRICH DE ZANTHIER
 additae sunt.

Vol. II. In altero Volumine continentur sequentes tra-
 ctatus:

- p. I. I. *De structura superficiei lunaris, et de vulcani-
 ca origine eius inaequalitatum*, Auctore F. V. T. AEPI-
 NO. Cl. Auctor ex obseruationibus demonstrat
 summam esse similitudinem inter inaequalitates
 superficiei lunaris et montes vulcanicos telluris
 nostrae, quoad formam et externam eorum super-
 ficiem indeque probabile esse, etiam igne has inae-
 qualitates esse productas, vnde Cl. Auctor existimat
 se primum esse huius sententiae Auctorem: etsi
 vero concedimus alium quendam Eidem non in-
 potuisse, prius tamen eandem iam proposuit theo-
 riam Cl. WÜNSCH in libro, qui inscribitur *kosmolo-
 gische Unterhaltungen* Parte II. p. 530.

2. Con-

2. *Coniecturae de causis varietatum in insectis*, p. 41.

Auctore T. F. W. HERBST. Coniicit Cl. Auctor, quamcunque varietatem insectorum re ipsa iam in ovo praefuisse: quae quidem coniectura innititur theoremati de praeeexistentia omnium partium in ovo s. theoriae evolutionis, quae autem, ut satis superque demonstratum est observationibus nouissimis, cum ipsa non sit probata, sed sumta: hanc coniecturam quoque minus probabilem esse sequitur.

3. *Descriptio regionis circa vicum Slup in Mora*. p. 56.

via, Auctore IO. MAYER, Med. Doct. et Consil. Aul. Pragensi. Regio montosa, montibus stratosis calcareis et argillaceis constat. In prioribus rara sunt petrefacta, et vestigia *Madreporae labyrinthiformis* et *Serpulae planorbis*. Ipsi montes sunt cauernosi, rimosique: in cauernis reliquiae ossium et maxima copia stactitum reperitur. Has cauernas et quasdam illic crescentes plantas Cl. Auctor vberius exponit.

4. Cl. A. J. RETZIVS describit *Craniam*. Ni. p. 66.

mirum inter Corallia ex India missa inuenit Prototypum petrefacti illius, quod Helmintholithus *Anomiae craniolaris* LINNEO dicitur, atque re curatius contemplata, vidit testam illius ab Anomia ita differre, ut sub vno genere coniungi nequeant. Novum igitur constituit Concharum genus, quod *Craniam* nominat, caractere hoc: *Testa* bivaluis, subinaequilatera, subinaequivaluis, orbiculata. *Cardo* edentulus. *Valuula inferior* callis tribus valuulae intrusis deciduis, quorum duo haemisphaerici prope basin vel intra marginem cardinalem: tertius maior subtriqueter in medio fere testae margine eleuato circumcinctus. *Valuula superior* eminentiis duabus fixis infra cardinis marginem, quibus

respondent calli in valuula inferiore. Tertio autem callo opponitur tantum inaequalis et profundior testae conuexitas inferne binis colliculis eleuatis obliquis septa. Huius generis duas species cognoscit Cl. Auctor, quarum prior *Crania Brattenburgensis* parasitica, testa inaequiualui, inaequilatera, superiore rugoso inaequiualui, margine striato; altera *C. Egnabergensis* testa libera, lentiformi, aequiualui, radiato-fulcata, margine punctato. Prior est *Anomia Craniolaris* LINN. altera Numulus minor Brattenburgensis, rarissimus STOBÆI. Vtraque species icone est delineata.

P. 77. 5. *Praeliminariae observationes de semine Sabadillae*, Auctore Cl. I. G. GLEDITSCH. Quum nondum detecta, nec descripta sit planta, cui hoc semen debeatur, perperamque a CLVSIO aliisque ad hordeum referatur: ex diligentiori ipsius sic dicti seminis, quod autem reuera mixtura est pericarpium cum feminibus, contemplatione Cl. Auctor cognovit, semina et pericarpia admodum similia esse iis ex *Veratro nigro*, ideoque Nostro probabile videtur, Sabadillam vel nouam esse Veratri speciem, vel varietatem Veratri nigri. Praeterea etiam conuenit sapore, et viribus multum cum Veratro et affinibus plantis. Pertinet igitur Sabadilla ad medicamenta acria, irritantia et caustica: estque omnino maxima cautione eadem vtendum: atque Cl. Auctor recte eandem e manibus ignorantium et audacium tironum ereptam cupit, neque nisi, a peritis et cautis medicis adhiberi vult, atque hoc etiam tantum ad externum vsum. Semina Sabadillae enim semper, si recentia et bonae notae sunt, interne data inflammationes sphacelumque concitant. In vncia seminis Sabadillae drachma extracti primi aquosi s. mucilaginei continetur: affuso ad vnciam seminis

nis Sabadillae spiritu vini rectificato obtinuit extra-
cti resinosi drachmas duas: existimat igitur Cl. Au-
ctor penetrantem et acrem Sabadillae vim et in re-
sinoso et in mucilagineo residere principio, maxi-
me tamen in illo. Caeterum omnis haec tractatio
cognita Cl. Auctoris facundia conscripta et monitis
medico-practicis saluberrimis referta est.

6. *Systemata entomologica ponderat atque in-* p. 98.
ter se comparat Cl. J. C. FABRICIUS. Duo tantum
etiamnum dari systemata entomologica existimat
Cl. Auctor, Linnaeanum et suum Ipsi. Debitas
tribuit LINNEO laudes, seque Illius adhortatione
incitatum fuisse, ut nouum systema conderet, LIN-
NEVMque ipsum menda systematis sui sensisse, ne-
que tamen, cum aliis maioribus laboribus oblitus
fuerit, mutationem ausum fuisse. Virtutes syste-
matis Linnaeani sunt hae: 1) ordines facile et
perspicue cognosci possunt: 2) iique ipsi, saltem
nonnulli, naturalibus affines sunt; e. g. ordo Cole-
opterorum, et Lepidopterorum, Hymenopterorum
et Dipterorum. Sed genera, ordine a se distantia,
continent Hemiptera, Neuroptera, tum praesertim
Aptera. 3) Characteres generici distincti, et 4) dif-
ferentiae specificae plurimae sunt eximiae. Interim
tamen et vitiis hoc systema laborat, quorsum per-
tinere putat Cl. Auctor, 1) LINNEVM genera In-
sectorum ordinibus inseruisse, quae characteri or-
dinis repugnarent, ideo, ut ordines naturales ma-
nerent; 2) characteres genericos non ab vna
parte esse desumptos, ideoque 3) hos characteres
non satis esse definitos. Fabriciani systematis vir-
tutes sunt 1. firmitas ordinum, (Cl. Auctor perpe-
ram semper ordines cum classibus confundit) qui
omnes a partibus oris, tum praesertim a mandibula
definiti sunt; 2. firmitas characterum genericorum,
qui

qui itidem a partibus cibariis desumuntur; 3) multitudo characterum, quo plura genera condi potuerunt, quae facilius reddunt studium entomologicum, indeque 4) enata genera magis naturalia, accedit 5) multitudo specierum, tanquam accidens virtus. Interim quosdam etiam defectus suo systemati adhaerere fatetur Cl. Auctor, quibus mendendi nullam adhuc cognoscit rationem; nimirum 1. partium, a quibus characteres desumuntur, minuties. Sed cum ipsa insecta admodum saepe sint parua, res mutari nequit: eadem etiam difficultas methodum botanicam Linneanam tangit, quae nihilominus reliquis omnibus praestat. 2. Quidam ordines nondum sunt naturales, vt *Synistata* et *Vnoga*. 3. Characteres generici in ordine *Glossatorum* et *Ryngatorum* ipsi Auctori nondum sufficiunt. 4) Differentias specificas quarundam specierum indicare nondum distincte satis datum est: neque 5. synonyma vbiuis omnino conuenientia adduci potuerunt. Interim Cl. Auctor satagit haec menda subinde corrigere.

p. 116. 7. *Annotationes ad quasdam in prioribus Aëtorum Societatis contentas propositiones*, Auctore Cl. O. F. MÜLLER. Refutat primo b. WALCHII hypothesin, qua testas conchyliorum regulari vasculari contextu compositas esse et per intusfusionem nutriri affirmatur. Atque nouis obseruationibus confirmat, has testas per appositionem ab interiore parte testae, et exsudatione partium calcarearum ex palio oriri. Sic quoque HACQVETI opinioni recte repugnat, qui Byssos, Fungos, et Lichenes ad mineralia amandari voluit. Praeterimus alia.

p. 139. 8. *Miscellanea mineralogica*, Auctore Cl. HACQVET. Rariora quaedam fossilia describit Cl. Auctor

Etor, atque huc refertur 1. *Cos crystallifata*: hoc nomine intelligit lapidem, qui in Gallia non procul a *Fontainebleau* inuenitur, qui, iuxta Nostri experimenta, ex duabus partibus Quarzi, et vna parte Calcarei et aërei acidi constat, ideoque ad Cotem refertur. At enim vero, si consideramus, in hoc lapide, non grana Quarzi sabulosa immixta, sed potius lapidem calcareum solutum et aëre fixo vnitum, causam crystallisationis fuisse; neque arenam quarzofam per se in crystallos coire posse, maiori iure et rectius hic lapis appellatur *Spatum calcareum crystallifatum*, cui arena quarzosa immixta est. 2. *Calcedonius crystallifatus pyramidalis*, pyramide triedra, aut pentaëdra. Sed etiam de hoc lapide crystallifato dubitamus vehementer; probabilius enim videtur Quarzi crystallos, quae saepe Calcedonio innascuntur, fuisse a Nostro pro Calcedonio habitas. 3. *Crystalli Pseudogalenae*. Componuntur, ut videtur, ex rhombo marginibus retusis, aut ex prismate tetraëdro, marginibus retusis, planis quatuor mucronato, apice retuso. 4. *Spatum Zinci crystallifatum*, crystallis tabularibus, acuminatis. In Carinthiae fodinis montis a Plumbo nominati, reperiuntur. Estne re ipsa in his crystallis Zincum solutum, an adhaeret illud tantum lapidi crystallifato? 5. *Minera ferri (Eisenglanz)* crystallifata ex Insula Elba. 6. *Ochra cupra viridis*, crystallis minimis prismaticis tetraëdris; et *coerulea* crystallis tabellaribus hexaëdris. 7. *Minera plumbi lutea* crystallis octaëdris; et tabellaribus rhombeis tetraëdris, marginibus acuminata. 8. *Galena cubica*, superficie lineis concentricis striata. Optaremus distinctiorem describendi rationem fuisse a Cl. Auctore adhibitam.

9. *Cerui Damae historia naturalis oeconomica* ab p. 162.

III. Comite A MELLIN.

10. *De*

p. 214. 10. *De volatu auium*. Auctore Cl. SILBERSHLAG. Plura momenta. Cl. Auctor docte et perspicue explicat, multaque ad BORELLI theoremata addit. Internas aëris cauitates in ossibus et faccis membranaceis pulmonum ideo datas esse auibus putat, vt sic compressioni aëris externi facilius resisterent aues, neque circulus sanguinis impediretur. Ad cognitionem auium attendi vult ad longitudinem breuitatemque alarum. Plura, quae de variis actionibus auium in volatu habet, ipsa legenda sunt.

p. 221. 11. Cl. HERMANNI, Prof. Argentinensis, *additamentum ad MARTINI tractatum de conchis biualuibus, cardine multidentato*. Petrefactas duas describit species, quas cum *Ostrea Isogono*, *Ephippio*, et *Perna*, peculiare genus, saltem singularem familiam constituere putat. Nominat primam *Ostrea mytiloidem*, testa subaequiualui, ouata ventricosa, recta; cardine multifulcato: alteram *O. tortam*, testa inaequiualui, intorta, cardine multifulcato.

p. 277. 12. *Descriptio instrumenti ad dimensiones astronomicas et geometricas percommodi*, Auctore Cl. PELLISSON. Multo cum studio feliciterque est illud compositum, atque reliqua ante cognita multum antecellit: a nobis tamen hic describi non potest, cum explicatione iconis additae egeat. Indicamus tantum quaedam sphalmata typographica, quae Lectori difficultatem parere possunt. P. 278. lin. 4. loco V, legatur u. ib. lin. 15. loco P legatur F. Pag. 280. lin. 1. loco M, N. leg. m, n.

p. 285. 13. *Quaedam de Apum cultura*, Auctore Cl. CYBEL.

14. Cl.

14. Cl. PAVLLVS DE SCHRANK *nouam et accuratam descriptionem Salmonis Alpini* tradit. p. 297.

15. EIVSDEM *entomologicae observationes*. Dubitat Cl. Auctor, quod *Coelogastra* supra descriptus idem sit insectum cum *Leucopsi dorsigera* FABRICII, vt affirmat Cl. FUESSLY. *Cerambyx portitor*, thorace transuersim oblongo, maculis duabus nitentibus, antennis longis; niger, elytris ex nigro rubescentibus, nouus est: atque *Elater Castaneus* in Cl. Auctoris enumeratione n. 237. ab *E. castaneo* LIN. diuersus: quamobrem Nostro prior nunc dicitur *E. virens*, thorace viridi, fulco medio exarata, elytris flauis mucronatis, apice macula virescenti nigra, oblonga. Icon ignotae laruae Phalaenae geometrae et descriptio adduntur. p. 307. p. 312.

16. Cl. I. C. F. MEYER *observationes de Fluore minerali*. His SCHEELII de peculiari Fluoris acido obseruata confirmantur; expertusque est Cl. Auctor hoc acido terram siliceam solui, atque solutam in aquam recipientis trahi: si aqua desit, vaporis forma transire. Coniicit exinde, Adamantis volatilisationem his phaenomenis explicatum iri, hocque acidum forte esse partem Adamantis constitutiuam. Vasa denique aurea his experimentis aptissima censet. p. 319.

17. EIVSDEM *tentamina cum detecta alba terra in ferro fusio*. Propensus est, vt eandem noui metalli terram habeat: nam ante tubum ferruminatorium facile funditur: in forma metallica difficulter ab acidis soluitur, atque a ferro ex solutionibus praecipitatur, neque color terrae albus in igne obscurus redditur, sed haec terra facile in igne funditur, atque eadem ex solutionibus sola aqua praecipitatur. p. 334.

18. Cl.

p. 349. 18. Cl. L. F. HERMANNI, Professoris Viennensis, *relatio de ratione ferrum et chalybem parandi solita in officinis ferrariis Carinthiacis.*

p. 369. 19. Cl. PET. BODDAERT *tractatus de amphibiiis.* Nantes ad Pisces referendos putat. Serpentes prius, tum *Reptiles* ponit, atque in his genera Gronouiana assumit. Sirenem reptilibus subiungit. Zootomicas vtilis, sed cognitae, observationes proponit.

p. 388. 20. *Relatio de cornu ramoso, in Rheno inuen-
to, praegrandi,* Auctore FRIDERICO EBERH. DE ROCHOW. Ex magnitudine, tum etiam ex forma et structura coniicit Cl. Auctor esse hoc cornu animalis plane nunc extirpati. Addit his quasdam de mutatione cornuum in Ceruorum genere observationes.

21. Breuis de vita a b. DE GULDENSTAEDT gesta relatio. Dolendum sane est, GULDENSTAEDTIVM, qui Ipse in morbo graui et pestilentiali multos alios liberauit, hoc ipso succubuisse.

XI.

Florae Scandinaviae Prodrromus, enumerans plantas Sueciae, Lapponiae, Finnländiae, Pomeraniae, Daniae, Noruegiae, Holsatiae, Islandiae et Groenlandiae. Auctore ANDREA IO- ANNE RETZIO, Phil. Mag. Prof. Reg. et Botan. Demonstr. Societ. Physiogr. Lund. Secret. Soc. Med. Hafn. Nat. Curios. Berol. et scient ac Eleg. Litt. Gothol. Membr. Soc. Oecon. Lips. Correspond. Holmiae, Typis Petri Hesselberg. 1779. plagg. 18. 12. 8.

Cum.

Cum Florae Suecicae Linneanae exemplaria omnia diuendita essent, et si vel argento parabilis esset liber, tamen cum generibus plantarum LINNEI nimis pretiosus ac volumine incommodus tironibus foret: compendium vtriusque in hac Flora concinnare studuit Cl. Auctor, et pretio, et magnitudine commodum. Laudatis igitur LINNEI, summi viri, meritis atque actis Cl. GIÖRWELL, qui huius libri edendi promotor fuit, gratiis, instituti ratio haec in praefatione traditur. Etenim Sueciae Daniaeque regiones easdem fere generant plantas; in vna quoque sensim nouae deteguntur, quae in altera iam fuerunt obseruatae: vt Danis aequae ac Suecis utilis fieret liber, omnes haëtenus intra vtriusque regni limites detectas plantas hic collegit. Prodromi titulo ideo vsus est, quod maiorem floram propediem edere constituit, in qua singulae plantae ea, quam LINNEVS in Mantissa altera, et Cl. POLLICH in historia plantarum Palatinatus adhibuerunt, methodo describerentur. Caeterum in hoc libro superflua euitauit Cl. Auctor synonyma; plerumque idoneam laudauit iconem; cuicunque classi praemisit characteres compendiosos generum primarios; ac cuicunque generi addidit characterem habitualementhodo Cl. GOVAN, ad species in hoc libro occurrentes applicatum, quod quidem tironibus inprimis vtile est; in clauae generum species anomalas notauit, addito loco vero, quo facilius a tironibus inuenirentur; rarissime obseruationes addidit: plantas florae Danicae et Noruegicae ad veras reduxit species; signo + notauit plantas, nondum intra Sueciae fines lectas, durationes ac stationes vocibus abruptis, in praefatione explicatis, apposuit. Atque sic non solum iis, qui in Dania et Suecia botanicae operam dant, vtile enchiridion, sed et botanicis exteris ac-

ceptum hunc prodromum fore sperat Noster, cum huius ope facile GVNNERI flora Noruegica et vndecim florae Danicae fasciculis vti possint.

- His de libri ratione in genere praemissis, quas-
- p. 14. dam Auctoris observationes subiungamus. *Agrostis pumila* Syst. Nat. ed. 13. p. 96. mera est *ustilago* A. stoloniferae, obseruante Cl. EHRHART. *Aira aquatica* in siccis variat floribus 5 - 6 in calyce,
- p. 15. tuncque simillima *Poa*e, an huius, varietas? *Melica uniflora*, *M. nutantis* varietas non est, licet simillima. *Bromus nanus* WEIGEL obs. p. 8. t. 1. f. 9. in siccis
- p. 18. vulgatissimus, *B. molli* propior, quam *B. hordeaceo*,
- p. 21. nec distincta species. An igitur *Br. mollis* a *hordeaceo* vere distinctus? *Montia fontana* variat stylis duobus, staminibus quinque, calice triphylo.
- p. 27. Quaerit Noster: vtrum *Plantago dubia* ab *albicante* diversa, an *lanceolatae* tantum varietas? Folia *lanceolatae* trineruia gerit, spicam *Pl. mediae*. In *Aphane aruensi* cum Cl. POLLICH neque calicem octofidum, neque semina duo obseruauit. *Salsola Tragus* Cl. Auctori mera videtur *S. kali* varietas. *Swertiam sulcatam*, quae est *Gentiana Islandica* Flor. Dan. 343. et *Swertia rotata* GVN. Fl. Noru. 1077. quam etiam LINNEVS pro *Sw. rotata* habet, ab hac separat: est enim a *Sibirica* GMELINI Flor. Sib. Tom IV. p. 112. tab. 53. f. 1. omnino distincta. *Sw. sulcata* enim corollas habet campanulatas quinquefidas, calices corolla breuiore, nectaria 10 pilosa tubi, et minor est; *Sw. rotata* autem corollas rotatas planas, quinquepartitas, calyces corolla longiores, nectariorum loco 4 foliola pericarpium vel
- p. 60. germinis. *Anthericum calyculatum* differt a reliquis congeneribus, perianthio minuto, campanulato, tridentato; pistillis tribus, capsulis tribus, distinctis

Etis: atque hae differentiae characterem noui generis dant. *Scheuchzeriae* ideo illud associauit Cl. SCOPOLI, sed ab ea differt perianthio et capsulis minime inflatis. *Melanthio* propius accedit. Si *Narthecii* nomen non placet, suadet Cl. Auctor, vt haec planta *Weigelia* dicatur, atque sic memoria meritorum Cl. WEIGELII consecratur. Nisi distincta omnino sit species *Anthericum* Hist. Stirp. Helv. 1205. *A. Pseudosphodelus* IACQV. enum. stirp. Vind. p. 59. et *Scheuchzeria Pseudosphodelus* SCOP. carn. ed. II. 445. sane notata videtur Cl. Auctori varietas. Planta Suecica Noruegica et Sibirica corollam candidam, scapumque rarius monophyllum profert, Austriaca vero et Heluetica corollam flauo viridem et scapum 3-4-phyllum. Forſan igitur in pluribus distinctae.

Ledum Groenlandicum, foliis ellypticis, ſtameni p. 77. bus corolla brevioribus Flor. Dan. 567. Ill. LINNEVS in Syst. nat. ed XIII. ad *Rhododendron Dauricum* amandauit, a quo tamen plane est diuerſum, quod ex comparatione *Chamaerhododendri*, folio glabro, AMMANI Stirp. Ruthen. p. 181. t. 27. cum icone Oederiana patet. *Ledum* hoc adeo habitum *Groenlandici* retinet, vt non dubitet Noſter, quin huius ſit generis: Gemmatio, inflorescentia, foliatio eadem. In *Thaliſtro minori* folia ſexpartita p. 104. nondum vidit Cl. Auctor, ſed conſtanter triloba. Dubitat ideo, num figura Flor. Dan. 244. huc pertineat, an ad *Th. ſimplex*, quum flores in vtroque cernui. *Glecoma hederacea* primo vere plerumque p. 112. masculinis floribus deſtituitur. Tabulam 225. Fl. p. 117. Dan. non *Pedicularem ſyluaticam*, ſed *P. paluſtrem* ſiſtere, ſine criſta calicis, quae variatio non rara. *Cardaminem hirsutam*, in qua ſtamina 4, 5, 6, nume- p. 125. rauit Cl. POLLICH, vix a varietate hirsuta *C. amarae*.

differre, ad quam posteriorem icon Fl. D. 148, minus tamen bona, pertineat.

- p. 150.** Tab. 501. *Fl. Dan.* nomen quidem *Leontodontis autumnalis* gerit, sed sistit potius *Crepidem tectorum*, ad quam quoque iconem LINNEVS retulit. In
- p. 156.** *Gnaphalio Alpino* flores femineos tantum vidit LINNEVS, duplicis generis pingit OEDERVS Fl. Dan. 332. androgynos plures observauit HALLERVS, omnes hermaphroditos pronunciauit SCOPOLI.
- p. 178.** Quid ergo statuendum? *Caricem intermediam* spiculis androgynis sessilibus, inferioribus remotioribus, bracteae longitudine totius spicae, capsulis subdiuaticatis, apice bifidis, quae est *Carex* HALL. fl. helv. 1365. differre dicit a *C. vulpina* spica strictiore, folio longitudine totius spicae instructa, a *C. muricata*, quod longe maior, robustior, spiculis pluribus maturis nigris, capsulis vix diuaticatis, apice
- p. 179.** quidem pungentibus, bifidis tamen. *Carex* Fl. D. 371. distincta species Nostro videtur, quam ab OEDERO nominat, spicis subquaternis sessilibus, capsulis globosis acutis. Sed synonyma l. c. allata non huc pertinent. Est *C. flavae* proxima, cespitose crescit, omnia sunt in eadem minora, spicula mascula etiam sessilis. Spica infima bracteam habet parvam, capsulae minime recuruae.

Praeterimus plures observationes, quibus dubia Auctorum nomina, iconum vitia, et varietates, indicantur. Sufficiat his botanicos ad librum multi et egregii laboris excitasse. Index generum libro est subiunctus.

XII.

EIVSDEM fasciculus observationum botanicarum primus. cum figuris aeneis. Lipsiae, apud Siegfried Lebrecht Crusium. 1779. fol. plagg. 10. tabb. aen. 2. viuis coloribus ornatae.

Laudatissimi Auctoris opera et studium in augenda botanica etiam ex hoc egregio libro patet cuique, atque plausum omnino meretur omnem id, quod singulis plantis observandis diligentiusque describendis plantarum cognitionem certiorrem reddat. Tradit autem in hoc fasciculo observationes, institutas tam circa plantas in horto cultas, tam plantas post editiones vtrasque Florae Suecicae, Faunaeque et denique post catalogum Auctoris, actis Holm. Acad. 1769 insertum, detectas. Atque recte quidem in praefatione monet, necesse esse, vt vegetabilia in diuersis locis describantur, cum ex omnibus vnus plantae varietatibus collatis demum certus plantae character erui possit. Reprehendit deinde merito etiam cupidinem quorundam, innouandi terminos artis, et nomina plantarum, quae non possit non esse noxia incremento scientiae.

Ipsae observationes, quarum plures etiam mox indicato Florae Scanicae prodromo insertae sunt, circa plantas CXXII sunt institutae, e quibus sequentes exempli loco commemoremus. Loco *Sii* p. 16. *nodiflori*, quod intra Sueciam non observauit Cl. Auctor, locum in Flora Suecica *Sium angustifolium* occupare debet: quod posterius HALLERVS pro *S. nodifloro* habuit. Est vero eiusdem caulis diffusus, brachiatus, 2-4 pedalis; foliolum impar trilobum, reliqua foliola saepe vtrinque profunde auriculata, vt triloba dici mereantur. Inuolucra et inuolucella lanceolata, ferraturae foliorum argutae,

- p. 16. inaequales cum auriculis faciem dant plantae omnino singularem. In *Tropaeolo minori* stylos tres, inferiore parte connatos, ut stylus trifidus dici possit, nec tamen aequaliter fissus, stigmata depresso plana, rarius stamen nonum castratum observavit.
- p. 17. *Pyrolas Suecanas* stigmatate dissimili instrui vidit *Rotundifoliae* est incrassatum, quinquedentatum, dentibus erectis acutis: huic simile est *uniflorae*, nisi quod maius sit et peltatum, ut coroniforme appellari possit: *minoris* est peltatum, conuexum quinquelobum, ut et *secundae*, sed hoc poris simul quinque pertusum: *umbellatae* subsessile est, magnum, orbiculatum, in medio excavatum. *Saxifragae autumnalis* synonymiam corrigit, ut et circa alias *Saxifragas* observationes lectu dignas habet.
- p. 23. De *Ononide aruenfi*, ad quam *O. spinosa* et *mitis* a LINNEO et HALLERO referuntur, haec experimenta instituit: *mitem* in hortum transtulit anno 1773, ibique laete crevit et quotannis floruit, etiam 1776 *mitis* ac *inermis*. Semina *spinosae* sata, primo iam anno praebuerunt plantas spinis armatas et propriam faciem servantes.
- p. 23. *Medicago obscura*, pedunculis racemosis, leguminibus reniformibus integerrimis, caule diffuso hirsuto, *tab. 1.* delineata, nova planta est. Septem varietates *Medicaginis polymorphae* describit egregie.
- p. 27. In *Conyza anthelmintica* deesse femineas corollas, ideoque potius *Serratulae* speciem esse observavit. *Tab. 2.*
- p. 29. delineatur *Tussilago spuria*, foliis triangulari-cordatis, denticulatis, lobis sinuatis: thyrso fastigiato, flosculis femineis subpetaloideis plurimis, quae in
- p. 30. *Scania* est a Nostro inuenta. *Cinerariam Alpinam* dicit plantam polymorpham, cuius character vel emendandus est, vel varietates in plures dirimendae sunt species: dubia Cl. Auctor exponit.
- p. 31. *Veratro Sabadillae* tribuitur, racemus spicatus simplex, floribus secundis subnutantibus, pedunculatis, nigro purpureis.

Appendicis loco *Sophoras* foliis simplicibus p. 35. describit, quae omnes circa Caput Bonae Spei crescunt: quatuor species possidet Noster, quae distinctae videntur, licet character *Sophorae biflorae* LINN. omnibus quadantenus competit. 1. *Sophora buxifolia*, foliis simplicibus oualibus, supra glabris, subtus sericeis, pedunculis vnifloris, calycibus basi intrusis, tomentosis, coloratis. 2. *S. myrtillifolia*, p. 36. foliis simplicibus obouatis, vtrinque sericeis, pedunculis vnifloris, calycibus basi intrusis, tomentosis: huic *S. bifloram* LINN. submittit. 3. *S. biflora*, foliis simplicibus, ouatis, subtomentosis; pedunculis bifloris, calycibus basi intrusis, tomentosis coloratis. 4. *S. calyptrata* foliis simplicibus subouatis pubescentibus, pedunculis vnifloris; calycibus tomentosis, florum calyptra decidua. Calyptratam p. 37. etsi hanc vocauit, monet tamen, quod geniculum pedunculorum, omnibus his quatuor speciebus commune, suspicionem moueat, cunctas calyptra instrui, licet eam in hac sola Noster obseruauit. Reliquas obseruationes, descriptiones et correctiones synonymorum praesertim in ipso libro legere necesse est.

XIII.

Index Linneanus in LEONHARDI PLVKENETHII opera botanica, olim in priuatos vsus conscriptus, nunc vero in aliorum etiam commodum editus. Accessere variae in vitam et opera PLVKENETHII obseruationes partim ex ipsius MSto, Auctore PAVLO DIETERICO GISEKE, M. D. Phys. et Poet. Prof. in Gymnasio Hamburgensi. Index Linneanus in IOANNIS IACOBI DILLENII Historiam muscorum, ob similem vsum additus est Auctore

EODEM. Prostat Hamburgi apud Auctorem,
et Car. Ern. Bohn commissum 1779. 4. mai.
pagg. 39.

Acceptum speramus omnibus, e quorum re est,
vt PLUKENETII operibus vtantur, hunc multo
cum studio confectum indicem. Praefationis loco
breuis de vita Plukenetiana relatio datur. Est
LEONH. PLUKENET natus a. 1642, Medicus, sed
illustrior Botanica, quam Therapia. Ex nominis
gentilitii varia scriptione, vt et ex eiusdem inter-
pretatione dum *Ericam* a se dictam appellet: *Eri-
cam flore plus quam eleganti* s. *plus que net* suspica-
tur Noster eum e Gallia oriundum fuisse. Hor-
tum coluit Londini Ipse, aditusque Ipsi patuit ad
hortum Hamptoniensem tunc satis celebrem, Re-
gnardsoni aliosque. Plurimum valuit horto sicco,
quem 8000 plantas comprehendere scripsit, qua-
rum Catalogus *Onomasticon* s. *Almagestum* est. PE-
TIVERO primum amicus, deinde alienus fuit. RAI O
in ordinando T. II. historiae plantarum opem tulit.
Ingenio fuit summo in definiendis plantis, atque
putat Noster, Ipsum prope ad LINNEVM accessisse
felicitate nominum, si fructificationis principium
tunc ita, ac hoc tempore, notum fuisset. LINNEVS
enim cum PLUKENETIO ex Philosophia desumfit,
quae in critica botanica profert. Sed haec de defi-
nitione specierum tantum valent: genera enim ab
externa quadam similitudine dicebantur. Inter-
dum tamen et eiusmodi occurrunt loca, ex quibus
apparet, Ipsum perspexisse, fructificationem ad
condenda genera adhibendam esse. Multum con-
tra Eum est dictum: passim conquestus est de
invidia, et defectu praemiorum laboribus suis
debitorum. Neque tamen cessauit, sed ex eo,
quod sibi elegerat, symbolo: *aliis inserviando con-
sumor*, egit. Ita arsit in conquirendis sculpendis-
que

que plantis, vt nullus. Periculum obtinendi Euergetae fecisse videtur, dum Phytographiae suae Partes III. Proceribus dedicaret: sed partem IV. nemini inscripsit. Spe itaque tum excidisse Nostrum, docet illud titulo subiectum: *cui nil nisi praemia defunt*. Attamen in fine operis obtinuit adiutores, vt in *Amalthei* praefatione profitetur. Quo vsque vixerit, non constat: sed non diu post annum 1705 superstitem fuisse, inde sibi persuadet Cl. GISEKE, quod Tomus operis, eo anno editus, omnino MStis notis careat, quibus priores abundant.

Iam opera PLVKENETII recensentur, quorum Nostro obtigit ipsum id specimen adquirere, quo Auctor vsus est ad corrigenda nomina et addendas obseruationes post editum opus nascentes. Defendit postea tabulas plantarum, a PLVKENETIO datas, contra obiectiones, et rationem huius indicis dat. Index igitur indicat eas plantas, quas LINNEVS EX PLVKENETIO in systemate suo ipse commemorauit; paucas Cl. Auctor adiecit: hunc indicem sequitur catalogus figurarum, bis in PLVKENETIO occurrentium, alterutra plerumque meliore: dein citationes falsae duplices, denique eae, ad quas figurae a LINNEO memorantur, sed quae vel omnino non exstant in editione prima, vel sphalmate allegantur. Excipiunt haec, quae sola hactenus inedita, additamenta MSta PLVKENETII ad Tabulas, quae synonymiam spectent.

In indice Linneano ad DILLENII historiam muscorum et WEISSII *Cryptogamiam Gottingensem* et WEBERI *Florae Gottingensis supplementum* perscrutatus est, easque addidit figuras, quas hi Viri Cll. extricarunt.

Atque quum eiusmodi indices botanicis, praefertim iis, qui ipsos hos libros iconographicos possident, vtilis sint, si ipsa illa menda, quae passim in LINNEI scriptis extabant, nunc tamen in nouissima,

a REICHARDO curata editione egregie correctae sunt, diligenter vitantur et emendantur: alios similis generis indices, quos promittit Cl. GISEKE, proxime expectamus.

XIV.

Icones plantarum, pictae, sculptae et editae
a IOANNE MILLERO, Londini 1780. Fasc. I.
plag. I. tabb. aen. VII. fol. maximo.

Communicavit nobiscum Celeb. FORSTERVS has splendidas et maxima cum industria factas icones, viuis coloribus illustratas. Floris partes seorsim naturali et aucta magnitudine sunt propositae: e quibus omnibus maiorem in modum illustrata est harum plantarum historia.

Tab. I. *Sophora tetraptera*, ex noua Zelandia.
Speciosa planta, singularis leguminibus articulatis.

— II. *Phormium tenax* FORSTERI, quo incolae nouae Zeelandiae instar Lini vtuntur.

— III. *Stewartia Malacodendron* LINN.

— IV. *Fothergillia latifolia*.

— V. VI. *Heliconia Bihai*. LINN. sed est Musa, vt ex icone demonstratur.

— *Lagerströmia indica* LIN. formosissima corolla praedita est, petalis longe pedicellatis, limbo sinuato crispoque, purpureis. Singularia sunt stamina 6 maiora, filamentis arcuatis; 32 minora.

Optaremus quidem, vt his nominibus et iconum explicationi additae essent obseruationes botanicae, circa incrementum et alia harum plantarum attributa. Forte autem haec in continuatione harum iconum sequentur.

XV.

Icones animalium plantarumque, pictas, sculptasque edidit IOANNES FRIDERICVS MILLER. Londini 1776-80. plagg. V. tab. aen. 30. fol. maximo.

Eadem cura et sollertia, eximioque splendore exaratae sunt hae icones, quarum communicationem etiam Cl. FORSTERO gratissimi debemus. Sunt vero iisdem delineatae:

Tab. I. *Loxia oryx* LINN. Mantiss. 537. visa a nobis viua, colore minus coccineo magisque bruno praedita erat, quod tamen non vitium iconis, sed colorem pennarum in hac aue mutabilem indicat.

Antholyza cunonia LINN.

T. II. *Loxia coronata*, noua: capite coccineo cristato, corpore supra caudaque nigris, subtus cinerea, pedibus incarnatis.

Alstroemeria Lixta LINN. elegans planta, petalis tribus coccineis, tribus albis apice coccineis.

T. III. *Loxia longicauda*, noua: similis fere *Emberizae paradisaeae* LIN. at differt charactere generico; corpore toto caudaque nigris; re-
ctricibus non setosis, remigibus brunis, tectricibus albis, humeris coccineis.

Gnaphalium eximium LINN. Mant. 573.

T. IV. *Psittacus atricapillus*, nouus: brachyurus pileo rostroque nigris, nucha ceruiceque pallide rubris, corpore alisque viridibus, remigibus coeruleis, gula lutea, ventre albo, ventre crissoque flauis, cauda subtus rubro cinerea.

Chelone penstemon LINN. stamen quintum non castratum, sed anthiera flaua reliquis duplo

duplo maiore praeditum est: reliquae antherae sunt violaceae.

T.V. *Psittacus aurantius*, nouus; macrourus flavus, luteo mixtus, rostro nigro, remigibus coeruleis, rectricibus viridibus apice coerulescentibus.

Illicium floridanum LINN. Mant. 167. Fructus est *Anisum stellatum* officinarum.

Tab. VI. *Upupa promerops*. Sed ipse Auctor dubius est. Avis supra fusca, subtus albo cinerea, crisso viridi instructa est.

Eryngium Alpinum LINN.

T.VII. *Barringtonia speciosa* FORST. noua genera p. 75. Habitat in India Orientali et insulis maris pacifici. — Speciosissima fere omnium planta.

T.VIII. *Ampelis Carolinensis*. Nobis nihil, nisi varietas *Ampelidis garrulae* LINN. videtur.

Amaryllis crispa, noua: foliis lineari lanceolatis, scapo umbellifero, corollis purpureis, petalis crispis.

T.IX. *Antholyza Aethiopica*, LINN. Spec. pl. edit. nou. REICHARDI p. 103.

T.X. *Cervus Alces* LINN. optima omnium, quam vidimus, huius animalis icon.

T.XI. *Lacerta Chamaeleon* LINN. varietates duae altera viridis, altera fusca, yti quoque lingua apice fissa ad captandam praedam extensa sigillatim depictae sunt.

T.XII. *Larus albus*, totus albissimus, rostro, praeter apicem luteum, pedibusque coerulescentibus: habitat in regionibus Septentrionalibus.

T.XIII. *Lemur murinus*, et gradiens et dormiens depictus est. Nouum est animal, cuius icon etiam in SCHREBERI opere mammalium iconographico deest. Corpore toto cinereo, orbitis

bitis caudaque brunis instruitur. Habitat in Madagascar.

Tab. XIV. *Struthio Casuarius*: carunculæ capitis aliter, quam in icone D' AUBENTONI depinguntur.

T. XV. *Muscicapa striata*; fig. A. *mas* supra brunus, rachi pennarum nigra, rectricibus alarum ventrequæ albis, vropygio temporibusque coeruleis, fronte coccineo; fig. B. *femina*, pileo nigro, temporibus albis, supra brunna, nigro transuersim fasciata. Gula in utroque sexu lutea: habitat ad fretum Hudsonis fig. C. *Ampelis cristata*, pileo cristato vropygioque coeruleis, dorso humeris, pectoreque sanguineis, gula lutea, temporibus abdomineque albis, remigibus rectricibusque brunnis: habitat in America.

T. XVI. *Columba coronata*, tota violaceo coerulea; speculo alarum albo, orbita atra, iride crocea: habitat in Capite Bonæ Spei.

T. XVII. *Falco Plancus*, fuscus nigro transuersim undulatus, cera orbitaque croceis, pedibus luteis, abdomine remigibus rectricumque apice nigris, remigibus secundariis, rectricibusque ultra dimidium albis, cinereo transuersim fasciatis. Habitat in Tierra del Fuego.

T. XVIII. *Falco fuscus*, fuscus nigro maculatus fasciatusque rostro coeruleo, cera cinerea, pedibus luteis. Habitat in Groenlandia.

Tab. XIX. *Canis Hyaena*, LINN. et *C. Lycaon* SCHREBERI.

T. XX. *Vierra tetradactyla*. eadem cum *Vierra Suricata* SCHREB.

T. XXI. fig. A. *Parus Hudsonicus*. Orbitis, iugulo, remigibus rectricibusque atris, rostro pedibusque nigris, pileo femoribusque flauo fuscis,

scis, corpore supra fusco viridi, genis corpore:
que subtus flavescenti albis:

fig. B. *Fringilla Hudsonica*, atra tota, ventre re-
ctricibusque tribus extimis albis exceptis.

fig. C. *Emberiza leucophrys*, virescens, pileo
nigro, praeter vittam longitudinalem denta-
tam fasciamque occipitalem transuersam albas,
alis caudaque brunis. Habitant omnes in
America Septentrionali.

T. XXII. *Platalea leucorodia* LINN. Habitat in Eu-
ropa, nidificat in arboribus.

T. XXIII. *Aptenodytes Patagonica* FORSTERI *).

T. XXIV. f. A. *Cuculus Indicator* SPARMANNI **).

f. B. *Fringilla cyanocapilla*, pileo coeruleo, fascia
occipitali coccinea, gula pectoreque luteis,
collo supra, interscapulio, humerisque flauo
brunnis, remigibus reetricibusque atris, vro-
pygio coeruleo, crisso cinereo. Habitat in
Senegal.

T. XXV. *Brucea antidysenterica*. nouum genus,
pertinet ad Dioeciam tetrandriam. Calix
4fidus, corolla 8fida, antherae didymae, femi-
nae stigma membranaceum. Habitat in
Africa.

Tab. XXVI. *Testudo sulcata*; solo testae colore
differt a *Testudine graeca* LIN.

Tab. XXVII. *Homo Lar* LIN. f. *Simia longima-*
na: egregia, prioribus multo melior icon.

Tab. XXVIII. *Falco serpentarius* habitat in Cap.
B. Spei.

Tab XXIX. *Psittacus Guineensis*, pileo, collo, cau-
daeque apice coccineis, humeris teetricibus-
que viridibus, remigibus coeruleis, pectore
flauo,

*) vid. EIVSD. Reise. v. supra p. 225.

**) vid. Philos. Transact. 1777. f. 9. comm. nostr. Vol.
XXIII. p. 581.

flavo, abdomine crisso caudaque subtus albis.
Habitat in Guinea.

T. XXX. fig. A. *Trochilus gularis*, viridis, gula rubra, remigibus nigris, cauda coerulea.

f. B. *Fringilla torquata*, capite coccineo, orbitis albis, torque in iugulo nigro, remigibus caudaque nigris, apice remigum coeruleo alboque vropygio cinerascens coeruleo, ventre cinereo. Vtraque avis habitat in India Orientali.

f. C. *Motacilla gularis*, rostro, gula, rectricibus pedibus caudaque nigris, corpore supra rufo, pectore vropygio luteis, ventre albo. Habitat in America meridionali.

XVI.

Mémoire sur des nouvelles cristallisations de Feldspath & autres singularités renfermées dans les Granites des environs de Baveno, par HERMENEGILDE PINI, Professeur d'Histoire Naturelle à Milan. à Milan chez Joseph Marelli 1779. plagg. 4. in 8. tabb. aen. 2.

i. e.

Commentarius super novis Spati scintillantibus crystallis, aliisque in Granite circa Baueno contentis lapidibus, Auctore HERMENEGILDO PINI.

Acceptae fuerunt nobis Cl. Auctoris observationes, neque dubitamus, quin aliis mineralogis etiam lectu scituque dignae videri debeant. Constat enim, praeter rhomboidales Spati scintillantibus crystallos non alias in Mineralogorum libris fuisse descriptas: novae igitur sunt formae, quas Cl. Auctor

Et in Granite inuenit, quarum prima est prismatica tetraëdra, secunda prismatica hexaëdra, tertia prismatica octaëdra, quarta polyedra, et quinta oualis. Etsi autem nos laudamus trium priorum specierum varietates plusquam triginta, quoad summitatis diuersitatem, diligenter descriptas: minus tamen placent posteriores duae species; earum enim altera potius aggregatum duarum crystallorum, atque altera externa vi mutata esse videtur. Varietatum qui vberiore descriptionem et icones desiderat, is ipsum libellum adeat necesse est.

At praeter has crystallorum descriptiones alia etiam, non leuioris momenti proposuit Cl. Auctor. Montes enim granitici, a Baueno vsque ad Feraolo extensi Granite constant, in quo spatium scintillans rubrum est; atque inde vsque ad montem *Montarfano* dictum Spatio scintillante albo pollent: atque hic Granites aëris aquarumque iniuriis diu resistit, vt pluribus vsibus aptissimus sit. Nulla strata regularia, sed rimas et fissuras inordinatas, atque inde separata saxa maximae molis vidit: quae si difficiantur saxa, cavernae offerunt crystallos Quarzi, Spatii scintillantis, Schoerli, et Fluoris mineralis, quod praesertim est notatu dignum, quum aliunde nondum in Granite sit Fluor mineralis repertus. Singularis est Cl. Auctoris opinio Spatum scintillans esse ex Quarzo et Fluore minerali compositum: etenim, vt alia taceamus, illius dehiscencia in Argillam facile probat, eundem potius ex Quarzo et terra aluminari constare, quam posteriorem etiam offerunt experimenta chemica. Spatum scintillans rude s. amorphum in igne disquisitum, neque scintillas, neque strepitum edidit: vtrumque phaenomenon autem in spatio scintillante crystallato obseruauit: quam diuersitatem maiori acidi cuiusdam copiae in crystallis tribuit. Denique de
origine

origine horum montium Graniticorum differens, eosdem ad primigenios esse referendos ex obseruatibus docet. Caeterum addimus doctum hunc librum etiam iam in linguam vernaculam esse translatum *).

XVII.

Dissertatio chemica inaug. de Resina Elastica Caiennensi, quam ex auctoritate Magn. Rect. AL. PET. NAHVYS, pro gr. Doct. submittit ARN. IVLIAANS. Traiect. ad Rhen. 1780. 8 mai. pagg. 74.

Cl. Auctor huius dissertationis, comparatis Asiae cum Americae diuitiis, hanc illa esse non inferiorem demonstrat ita, vt possit haberi aliquanto ditior: exemplo Sacchari, Coffeae, Nicotianae, Theobromae cacao, Conuoluuli Ialappae, Tamarindi, Cassiae Fistulae, Ligni Quassiae, Corticis Simaroubae, aliorumque innumerorum, in quibus recensendis ad septimam vsque versatur paginam.

Non possumus autem non laudare Cl. Auctoris diligentiam, qua ex Cl. AVBLET **) aliisque praestantissimis materiae medicae scriptoribus, CRANZIO, VOGEL-

*) Est nimirum libro subiunctus, cui titulus: *Mineralogische Beobachtungen über die Eisengrube bey Rio und andern Gegenden der Insel Elba von ERMENEGILDO PINI. Aus dem Italienischen übersetzt, und mit den neuern Bemerkungen Herrn KOESTLIN u. a. vermehrt, nebst einer Abhandlung von besondern Krystallgestalten des Feldspath herausgegeben von IOHANN FRIEDRICH GMELIN. Halle. bey I. I. Gebauer. 1780.*

**) v. Histoires des plantes de la Guiane Française rangées suivant la methode sexuelle par Mr. FVSEE AVBLET. à Paris 1774. 4. IV. Vol. av. fig.

Tom. XXIV. Pars IV.

Xx

VOGELIO, LINNEO, RUTTY, attulit ignoratam arboris, de qua detrahitur Cortex Simaroubae descriptionem; quam etsi dedit iam MARCHAIS *) minus perfecta tamen est, neque botanica et qualem fere truncus eiusque cortex **) suppeditabat, ideoque nos continere non potuimus, quin hic infereremus Aubletianam illam, maxime quum pretiosissimum esse nostrisque in regionibus rarissimum hunc librum haberemus perspectum. Est autem talis.

Masculi Flores.

Cal. *Perianthium* monophyllum, quinquedentatum, denticulis acutis subrotundis.

Cor. *Petala* quinque, albicantia, lanceolata, calici inserta ad ambitum disci.

Stam. *Filamenta* decem, corollae longitudine, disco inserta infra germen. *Antherae* oblongae, incumbentes, biloculares. *Squamulae* decem, subrotundae, villosae, basi filamentorum interiori adnatae.

Pist. *Germen* sterile, subrotundum, depressum, quinquestriatum, squamulis filamentorum tectum. *Stylus* nullus, *stigma* nullum.

Flores Feminei.

Cal. Cor. vt in masculo.

Stam. Nulla. *Squamulae* decem, villosae, germen ambientes.

Pist. *Germina* quinque, coadnata, disco carnosio orbiculato insidentia. *Stylus* carnosus, quinquestriatus, *stigmata* quinque patentia.

Per.

*) v. Voyage en Guinée, Isles voisines & à Cayenne, par l'année 1725 et suivans par M. le Chevalier MARCHAIS, publié par le P. LABAT. Amstd. 1731. 8. 4 Voll.

**) vid. omnino IO. FR. CRELLII diss. de cortice Simaroubae. Helmstd. 1746. 4. p. 13. seq.

Per. Capsulae V. subcarnosae, nigrae, ovatae, laterales, distantes, receptaculo carnosio orbiculato insertae, uniloculares.

Sem. ovatum, testa fragili inclusum.

Simarouba Amara. *Euonymus* fructu nigro, tetragono, vulgo *Simarouba*.

Barrel. Franc. aeq

Arbor trunco sexaginta pedali ad summitatem usque ramoso; ramis longis late et undique sparsis; ramulis foliosis. Folia alterna, pinnata: foliolis utrinque binis, quatuor usque ad novem, ovatis, acutis, glabris, rigidis, integerrimis, subsessilibus, utrinque alternatim costae cylindraceae in acumen longum desinenti adnexae. Flores in amplas paniculas dispositi axillares et terminales. Ramis, ramusculis et pedunculis florum ad basin squamulis munitis, flores hermaphroditi.

Floret mense Nouembri et Decembri, fructum fert maturum Martio et Aprili. Cortex trunci et radicis incisus lacteum et amarum succum effundit: lignum leve, album, amarescit.

Patet igitur arborem hanc, quam *AVBLETIVS* ad Monoeciam Decandriam et *LINNEVS*, ad Hexandriam Monogyniam refert, minime esse e genere *Burseriae*.

Sed ad propositum accedamus. Quae de origine, historia et obtinendae Resinae Elasticae methodis capite I. tradit Cl. Auctor, mittamus, ut quae ab aliis, *CONDAMINE*, *MACQUER*, *BOMARE*, *SCHREBERO*, *ACHARD*, et reliquis, eodem modo referantur. Manebimus solum in arboris descriptione, quam addidit ex eodem Cl. *AVBLET*. Hic etsi non vidit florem, tamen non dubitat eam ad Monoeciam Dodecandriam *LINNEI* referre, quod tri-

buit Noster BERN. DE JUSSIEU: et sic delineat nomine *Heveae Guianensis*.

Arbor trunco sexaginta pedali, ad summitatem usque ramoso, ramis longis, nudis, sparsis; ramulis foliosis et fructiferis. *Folia* alterna, dense posita, ternata. *Foliolis* ovatis, acutis, superne glabris, integerrimis, inferne cinereis subsessilibus, ad apicem longi petioli annexis. *Fructus* spicati, terminales.

Pericarpium. *Capsula* glabra, oblonga, trigona, apice acuto, trifurcata, trilocularis, singulis loculis bivalvibus, valvulis crassis lignosis extrorsum elasticè dehiscentibus. *Semina* II. III. quandoque vnum, ovata testa cinereo ferruginea tenui, fragili tecta, introrsum valvularum angulo affixa. Nucleus edulis et dulcis. Fructum fert Aprili et Martio.

Habitat in Sylvis Guianae et in variis Americae meridionalis partibus. Nomen Caribaeum *Hhèvé, Hèvé, lèvé, Kaothove, Cahuchu, Caoutchouc*. Lusitanis. *Pao de Xininga*. Gallis. *Bois de Siringue*.

Habemus itaque duas iam arboris huius descriptiones, sed in charactere classis et generico incompletas, utramque flore carentem, priorem illam DU FRESNEAU, quam pravam nuncupat AVBLET.

Capite secundo continetur examen resinae elasticæ. Extensilitas ac elasticitas Resinae Cajennensis summa est, quarum ut aliquam mensurae naturam definiret, dedit iam operam Cl. ACHARD, cuius experimenta reperiuntur in opusc. phys. chemicis *). Eadem repetiit copiosius Cl. Auctor, quorum summam recensebimus.

Frustu-

*) FR. CAR. ACHARD *Chymisch-physische Schriften*. Berl. 1780. 8. p. 211—226. et in *Beschäftigungen der Berl. Gesellsch. naturforsch. Freunde*, Berlin. 1777. 8. Tom. III. pag. 356. etc.

Fruſtulum Reſinae aequalis craſſitiei formae parallelepipedae firmauit inter duos aſſerculos ope cochlearum, ſitu perpendiculari direxit, atque hamulo cochleae inferioris pondera ſequenti euentu appoſuit.

A. Primi parallelepipedi pondus erat XXIX granorum. Longitudo 1 vnc. pollic. 7. dec. (uſus eſt Auſtor menſura Anglica, in qua ſingulae vnciae pollicares conſtant decem lineis). Latitudo 0 vnc. poll. 4 dec. Craſſities 0 vnc. p. 1 dec. Pondus totius apparatus, inter quem inferius continebatur reſina, vnc. 4. dr. 5. gr. 10. Longitudo inter aſſerculos (hanc enim eſſe ſolam computandam recte monet Cl. Auſtor) 1. vnc. poll. 1. dec. Hoc igitur parallelepipedum extendebatur.

u. p. dec.

per ſibi ciuil. ad 1. 6. ergo incrementum 0. 5.

— ſbij. — — 2. 0. — — 0. 9.

— ſbiiij. — — 3. 2. — — 2. 1.

Rumpitur ad 3. 3. — — 2. 2.

i. e. duplum longitudinis ſuae.

Reliqua experimenta ſimiliter proſequutus eſt.
B. Parallelepipedum cuius pondus XXXIX. gran. Longitudo 1. u. p. 3. dec. Latitudo. ou. p. 7. dec. craſſities ou. p. 1. dec. Longitudo inter aſſerculos ou. p. 9 dec. ruptum eſt ad extremum inferius per iij $\frac{1}{16}$ ſb extenſum ad 3. u. p. 5. dec. incrementa capit 2. u. p. 6. dec. i. e. 2 $\frac{2}{3}$ longitudinis ſuae.

C. Parallelepipedum tertium pondere granor. LXXXV. cuius long. inter aſſerculos erat 1. u. poll. 4. dec. craſſities 0. 2. ruptum eſt per libras viij. extenſum ad 6-0. increm. capit 4-6. i. e. 3 $\frac{1}{2}$ longit. ſuae.

D. Quartum pondere CXLVI gran. cuius longit. int. aſſerc. 2-0. craſſit. 0-1 $\frac{1}{2}$, ruptum eſt ad

Xx 3

extre-

extremum inferius per libras 10. extensum ad 8-4. incremento fuere 6-4. i. e. $3\frac{1}{2}$ longit. suae.

Per haec autem experimenta altitudo Mercurii in Thermometro erat 72° .

Sequitur Dissertationis Caput III. continens examen Resinae elasticae ad aërem, aquam et ignem. Primus sed infausus tentavit hanc resinam dissolvere variosque in usus aptam reddere DE LA CONDA-MINE. Post hunc FRESNEAU solutionem obtinuit per Oleum Nucum, sed abesse ab ea omnem elasticitatem intellexit. Tandem MACQUER et HERISSANT inuenerunt optimam, licet pretiosam, per Naphtham Vitrioli solutionem. Recte tamen monet Cl. Auctor, post illos neminem nisi Cl. ACHARD instituisse de hac re experimenta, eaque repetiit Noster, quorum capita tantum trademus.

In aëre temperato retinet omnino extensilitatem suam et elasticitatem; secus in frigido, ubi fragilis redditur. In aqua non soluitur, quod constat ex Cl. MACQUER experimentis. Inuenit autem Cl. Auctor Experimento II. frustulum resinae, quod aqua calida per sex horas ebulliret, parum emollium, colore griseo donatum, et aliquantum crassitie auctum. Exp. III. Ad flammam candelae cito ignem rapuit. Exp. IV. Exposita in crucibulo igni forti resinae portio intumuit, et mutata est in massam nigram, balsamoidem, odoris empyreumatici, quae vero nec aqua, nec alcali fixo, at spiritu vini rectificato maximam partem solui potuit; cum spiritu nitri fumante aestuat, nec tamen, quemadmodum Cl. ACHARD vidit, flammam emisit, ne reiterato quidem experimento. Fiebat inde solutio pellucida ex rubro fusca, quae 1) per aquam destillatam turbabatur et puluerem flavum deponebat, 2) spiritu vini rectificato diluebatur, 3) cum Ol. Tart. p. deliqu. et spiritu sal. Ammon.

Ammon. efferuescebat. Exp. V. quod Cl. ACHARD *) iam instituit, neque tamen vero, vt recte demonstrat Cl. Auctor, sufficientem adhibuit resinae quantitatem, vnde et ipsi non satis constitit. Destillauit itaque Cl. Auctor vncias 7. Res. Elast. in Balneo Arenae et obtinuit leni igne drach. dimidiam liquoris pellucidi subflauescentis, resina adhuc immutata: igne adaucto haec liquefieri coepit, emittere vapores, atque protrudere oleum pellucidum rufescens forma guttarum, quae ignis vi protracta, per tres horas destillabant: tandem igne, quantum poterat, intensissimo, redditae sunt olei spissioris opaci dr. 10. cum quo transierunt spiritus tenuioris pellucidi subflauescentis drach. 5. cum dimidia. Restabant in retorta Capit. Mort. dr. ij. Ergo proportio productorum ea fuit, vt acquireret phlegmatis subalcalini dr. sem., Olei tenuioris vnc. iij et dr. iiij., spir. alcal. volatilis paulo fortioris scr. ij., Olei spissioris vnc. 1. et dr. ij., sp. alc. volat. minus fortis dr. 5. cum dimidia, Carbonis dr. ij. Quae coniunctim exhibent pondus vnc. 5. cum dimidia, dr. ij. cum dim., et scrupuli dimidii. Perditi igitur scrupuli quatuor. Olea vero ex Res. elast. destillata, tenuius alterum, alterum crassius, continere oleum essenziale iuxta ac pingue probauit Auctor diligentissimus Exp. VI—X. quae a pag. 34. explicantur. Misceuit nimirum vtrumque cum sp. vin. rectific., sp. sal. ammoniacalis, oleo vitrioli rect., sp. nitr. fumificato, et sp. salis acido, et tenuius inflammari, dissiparique, solui spissius obseruauit.

In Capite Dissertationis IV. resinam elasticam menstruis variis perquisiuit Cl. Auctor: et primo quidem *Menstruis acidis*. Exp. XI. Affusa resinae elast. drachma vna, olei vitrioli rectificati vncia vna statim color acidi mutatus est, resina intumuit et a d. Iul. 26. ad 3. Aug. omne oleum vitrioli absumtum est:

Xx 4

hinc

*) 1. c. *Zweyter Versuch*.

hinc rursus affudit vnciam, et d. 13. eiusd. mens. vidit itidem a frustulis resinae fuisse absorptum. Iteravit affusionem vnciae j. et statim oleum affusum tinctum apparuit rufo colore. Separavit deinde dimidium, et super ignem, quod de resina restitit, liquefecit. Solutio per ignem turbabatur per aqu. destillatam, per sp. vini, oleum Tartari, spiritum sal. amm. cum sale Tartari paratum, est fere semper pulvis niger aut griseus praecipitatus. Solutio sine igne turbabatur quidem per aqu. destillatam, per spir. vin. rect., per ol. Tart. p. del., per spir. sal. amm. cum sale Tart. et calc. paratum, sed plerumque pulvis purpurascens aut albidus depositus est. Exp. XII. Resina non fuit soluta per oleum vitriol. dilutum, sed tantum arrosa: usque dum abierat in auras humidum superfluum, et acidum eodem gradu fuerat concentratum. Exp. XIII. Addidit frustulo res. elast. dr. 2. spiritus nitri fum. vnciam j, quo statim per copiosissimos ruberrimosque vapores dissipatum est acidum, ut vix dr. 1 et sem. liquidi coloris intense flavi superessent. Obtinuit praeter liquidum hoc resinam erosam, durissimam et crusta salina quasi obductam. Reliqua conspirant cum experimento Cl. ACHARD decimo tertio ita tamen, ut magis amplificata sint et ulterius expensa. Sic ex solutione saturatissima per 30 dies in vitro clauso seposita, obtinuit crystallos minutas figura rhomboidea. Experimentum XIV. differt a Cl. ACHARD exp. XII. Cl. Auctor miscuit cum Res. el. dr. j. Aquae fortis (venalis) vnc. 1 et sem. Stetit mixtio ab an. 1779. d. Iul. 26. ad an. 1780. d. 8. Apr. et leni colore tincta est aqua fortis, resina vero indurata. Sed postquam ignis admotus est, diuturnioris digestionis ope sequuta est solutio flava pellucida. Eodem modo acquisiuit solutionem resinae in spir. Nitr. fum. triplo aquae diluto *), quae

*) Non obtinuit Cl. ACHARD solutionem, forte ob cocturam

quae quidem solutio ita sese habet: Per sp. vin. et aquam destill. diluitur: per Oleum Tart. p. del., spiritum sal. amm. cum calc. et sal. Tart. paratum et spir. sal. marini turbatur. Experimentum XV. ab acido salis desumptum est. Resinae portio dr. j. coniuncta c. spir. sal. mar. vnc. j. nullo modo in frigore, parum in digestionem calida soluta est, neque mutatus spiritus color. Solutio quanta quanta est, diluitur affusa et aqua pura lactescit. Per spirit. vin. rectific. et sp. nit. fum. diluitur nec turbatur: eius colorem autem mutat in rubrum alcali fixum et volatile, nec non sp. sal. amm. c. calc. paratus. Exp. XVI. Aqua Regia frigide non soluit, per ignem erodit resinam, et post longinquam digestionem tandem aliquid soluit. Exp. XVII. Restitit omnino aceto destillato, quin concentratiss. Westendorfiano, nec soluta est resina, vixque color nisi per concentratissimum obfuscatus. Menstrua alcalina sic se gesserunt: Per alcalia fixa Exp. XVIII—XXI. Oleum Tart. p. del. Liquorem alcalinum phlogisticum, Liquorem silicum, Lixiuum saponariorum non potuit efficere Resinae solutionem, neque licet per 7 menses steterit mixtio, neque protracta coctione. Resina tamen indurata est, et colorem induit variegatum: Alcalia quoque volatilia, vt Exp. XXII. XXIII. sp. sal. amm. c. sal. Tart. paratus et sp. C. C. rect. cum resina cocti nullam effecerunt mutationem. Exp. XXIV. sp. sal. amm. c. calce paratus fusco tinctus est colore, eleuauit parumper resinam, et lamellatam reddidit, sine vlla tamen solutione. *Menstrua saponacea*, vti Exp. XXV. XXVI. Solutionem saponis Veneti et mel Massiliense itidem expertus est alia quaeuis quam resinam elast. solueret, idque etiam de *Menstruis salinis* comperiit. Miscuit enim Exp. XXVII. fere omnia salia praecipua, sal mirabile GLAUBERI, Marinum, Ammonia-

Xx 5

cum

cocturam, quam adhibuit, aut spiritus Nitri ab eo differentiam, quo vsus est dissertationis huius Auctor.

quorum agmen cum resina, nec aliud euenit, nisi coloris in griseum mutatio et nonnunquam striarum eleuatio. Idem euentus Exp. XXVIII. Etenim spiritus MINDERERI non nisi colorem griseum produxit. Eodem modo se habuerunt *Menstrua spirituosæ*. Nam Exp. XXIX. Alcohol vini cum resina ebulliens, parum illam mutauit, nedum vt soluere valuisset, quod idem in *Machina Papiniana* perspexit Cl. MACQVER. Experimenta XXX. XXXI. docent, non liquorem anodyn. HOFFMANNI mineral. aut sp. sal. dulcem, non sp. nitr. dulc. potuisse resinae quicquam mutare, licet ipsi spiritus induerint plerumque rubicundum colorem.

Transit Cl. Auctor p. 48. ad celebrem illam a Cl. MACQVER excogitatam resinae elasticæ per Naphtham vitriol. rectificat. solutionem, et primo quidem necessario esse bis destillandam docet, priusquam quis obtineret ætherem rectificatissimum. Aetherem enim prioris destillationis, quæ fit ex Balneo arenae, parum efficacem experimento compertus est Cl. Auctor. Per hunc igitur aetherem rectificatissimum facta est Exper. XXXII. post paucas horas solutio alba, opaca, mucilaginosa. Experimentum XXXIII. cum Cl. ACHARDI exper. XXII. conuenit. Aether Nitri vel longo temporis spatio parum resinae tantum soluit, idque igne intenso. Solutio spissa, turbida, coloris aurantii per aqu. destill. resinam sub forma muci flauï demittit, absque omni elasticitatis vestigio. Aetherem Aceti non adhibuit Cl. Auctor, quem plane fere inefficacem reperit Cl. ACHARD.

Progreditur ad *Menstrua oleosa*. Solui primus docuit in Oleo nucum FRESNEAU, sed plura alia pingua aequè ac essentialia hac pollere facultate ex Cl. ACHARD, nec non Nostri experimentis elucet.

cum, Polychrestum, Sedatium HOMBERGII et reli-
elucet. Ac primo quidem in oleis pressis conue-
niunt. Adhibuit Cl. Auctor Exp. XXXIV – XXXVIII.
Oleum oliuarum, Oleum amygd. dulc. Ol. papav.
Ol lini, Ol. ouorum paene eodem cum successu,
neque haec quidem nisi per ignem dissoluunt
resinam, praeter Oleum lini et papauer. Inue-
nit enim per digestionem solui resinam, quod iis
minime tribuit ACHARD. Addit praeterea ille *)
Oleum Guaiaci, quod ope digestionis resinae satis
magnam dissoluit copiam. Contra Cl. Auctor
Exper. XXXIX in oleo Ricini periclitatus est, nec
illud valere quicquam rescivit.

Nunc vero ad olea stillatitia s. essentialia ten-p. 52:
dit. De Oleis Foeniculi, Cerae, Cardamomi, Cam-
phorae, Caiapout, Succini, Animalis DIPPELII, Exper.
XLI. XLIII. XLIV. XLV. XLVIII. idem expertus est
ac Cl. ACHARD. Paullo aliter de oleo Terebin-
thinae, quod ille plane etiam sine digestionem soluere
pronunciat resinam; contra Cl. Auctor Exper. XL
difficillime, tam venale, quam a se ipso praepara-
tum, soluisse monet, nec nisi per diuturnam dige-
stionem. Contrarium in Oleo Anisi cognouit.
Hoc enim Exp. XLII. ope ignis solui resinam vidit.
Contra Cl. ACHARD peritus illud inefficax nomi-
nat. Idem addidit experimenta cum oleo Chamo-p. 61.
millae, Angelicae, Myrrhae, Rorismarini, Nucis mo-
schatae, Cumini, quae optime dissoluunt resinam, et
quorum mentionem ibi iniecit Cl. Auctor, repe-
tendorum autem non nactus est occasionem.

Sed idem instituit alia, atque Exp. XLVI. Petro-
leum et Naphtham fossilem parum resinae sol-
vere rescivit. Experim. XLIX. idem est cum
VII. Cl. ACHARD. Exp. L. die 1 Sept. 1779. post-
quam ex Camphora cum aqua forti parauerat olei
vnc. ij. addidit huius vnciam vnam resinae el. dr. semis.
Die

*) vid. *chym. phys. Schriften.* p. 225.

Die 2. eiusd. mens. oleum flauo colore tinctum: Camphora partim praeceps datur, partim eleuatur. D. 10. ej. color exaltatus est: camphorae distractio pergit. D. 13. itidem. D. 17. eiusd. mensis auolauit omnis camphora: relicta resina solida, friabili, flava. Sed vnc. j. ol. Camph. cum resinae gr. XV. igni exposita statim liquefacta est, et reliquit massam antecedenti similem, postquam ignis continuatur. Exp. LI. Per Terebinthinam Venetam cum affuso oleo Tereb. purissimo resina fuit soluta, terebinthinam coctam referens, coloris fusci. Exp. LII. Miscuit vnc. sem. Balsami copaiuae, c. dr. j. resinae elast. Absorptus fuit Balsamus: nec mixtio nisi igne subigenda. Inde solutio tenax, purpurascens. Alia portio frigide stetit per menses 10. nec soluta est. Exp. LII. Miscuit vnc. sem. Balsami Houpae^{*)} cum dr. j. res. elast. quae igni admota soluitur. Solutio fusca, opaca, spissa. Exp. LIV. Per axung. Viperar. dr. ij. c. scr. j. res. elast. mixtam digestionis ope acquisiuit solutionem fuscam, butyri gaudentem consistentia. Exp. LV. LVI. Per aqu. calc. viuae et solutionem Hepatis sulphuris cum resina coctas nihil sequitur mutationis. Tandem Experimento LVII. Resinae elast. dr. j. miscuit cum vrinae vnc. ij, nulla per quinquaginta dies facta commutatione: dein igni adhibuit, sed non potuit impetrare per mensem et ultra solutionem, quae etiam post integrum annum frustra fuit expectata.

Hisce et similibus experimentis studuit patefacere resinae illius mirabilis elasticae Cayennensis naturam

^{*)} Hunc minus esse cognitum recte monet Cl. Auctor. Describitur sic ab eo. Odorem habet Balsami copaiuae simillimum, sed fluidiorem. Prouenit incisionis ope ex arbore in colonia Surinamensi Houpa dicta. Vtilissimus in doloribus rheumaticis a frigida causa oriundis.

naturam Cl. Auctor, eoque officio perfunctus conuertitur ad Caput VI. vbi varia de methodo p. 62. praeparandi instrumenta chirurgica ex resina Cayennensi tradit, atque rationem reddit, cur statim ab origine in vsus chirurgicos cesserit haec resina, propter summam scilicet extendendi sese facultatem, acrimoniisque resistendi. Dein pergit ad ea, quae requiruntur, vt possit in talem vsum vocari, vt vel adhibeatur menstruum, quod resinam satis emolliat, quo possit manu tractari: cui scopo inferuaret forsitan Oleum anim. DIPPELII, vel habeatur menstruum, quod penitus soluat. Perquisiuit postea solutionem per Naphtham vitrioli s. Aetherem Froberianum, et illam ad conficienda instrumenta chirurgica minus esse idoneam eo demonstrat, quod forsitan nemo vnquam ex resina tali modo soluta fecerit catheterem. Sed excidit ipsi sine dubio, quae Celeb. THEDE, chirurgus regius, ante hos annos quatuor ea de re scripto euulgauerit *), vbi et fecisse se ex resina elastica per naphtham vitrioli rectificatam soluta catheteres testatur, et vnicuique exhibiturum esse pro 6. thaleris vnum, quatuor autem diuersae magnitudinis, instar optimi apparatus, pro 15. thal. pollicetur. Ne quid autem temere dixisset Cl. Auctor, affert GOBELSII exemplum, dexterrimi apud Amstelodamenses artificis, qui licet promiserit dudum, nunquam perfecit tamen eiusmodi instrumenta.

Deinde methodum Cl. ACHARD cum oleis esseniatilibus, v. g. Foeniculi, Cumini, cet. soluendae resinae, eiusque vsus fieri laudat quidem, vt chemicam theoreticam praestantissimam, sed non respon-

*) In libro cui titulus: *Sendschreiben an den Hr. Prof. RICHTER, in Göttingen, die neuerfundenen Catheter aus der Resina Elastica betreffend. Berlin. 1777. 8.*

respondere euentum hisce conaminibus declarat. Experim. LVIII. Soluit refinam elast. in oleo Foeniculi, et cum sp. vini rect. forma mucii deiecit. Ille per 5 menses aëri expositus non siccatus est, sed viscidus remansit. Exp. LIX. Simili solutioni addidit sp. sal. ammon. c. calc. par. oritur lactescentia, et resina forma guttarum apparuit. Exp. LX. Refinam elast. c. ol. Foen. super ignem emolliuit, pastam in mortario subegit, oleum per sp. vin. rect. fundum petiit, supra clibanum seposuit, sed postea viscidum adhuc offendit. Exp. LXI. Similiter affecta est resina, sub affuso spir. sal. am. c. c. p. Exper. LXII. Refinam hoc modo subactam coxit cum aqua spir. vini rectific., spir. salis amm. c. c. par., cumque Liquore anod. min. HOFFMANNI, et restare, oleo dissipato, viscidam inuenit. Exp. LXIII. Eandem massam frigori expositam nullo modo deprehendit consistentem, tenacem ac elasticam esse factam. Ex his igitur apparere ait Cl. Auctor, quantum ab exercenda differat alicuius rei excogitatio. Interim tamen chemicorum excitat industriam, laetaturque, nonnullos iam operam huic rei dedisse: BVCHOLZIVM nempe solutioni *), et TROIAM fasciis nonnullis chirurgicis exinde parandis **). Immo, quod multo praestat, Cl. BERNARD. ex resina hac fecisse et exhibuisse Academicis Parisinis catheterem flexilem, illumque fuisse comprobatum perhibet. Sic accepisse quoque ait, dexterimum GESSCHERVUM, itidem in Nosodochio Sanct. Petr. Amstelodamensi adhibuisse catheterem: unde eo se abiisse, sed a GESSCHERO nec impetrare, nec ipsum catheterem videre potuisse, quo scripto suo metho-

*) vid. Nordhollandsche courant van 30. Juny 1779. et Erfurt. gel. Zeit v. I. 1779. 52. st. p. 425. sqq.

**) vid. Genees Natuur en Huyshoudkundige Iarboecken. Erste Deel Derde stuck.

methodum parandae resinae tradidisset, expectandum esse igitur, usque ipsis de laboribus suis publice referre placuerit.

Ad extremum Cl. Auctor fascias et perizomata perquam commode ex circulis amplissimis ampullularum, quarum copia ex America fieret, confici posse docet. Atque his quidem finem imposuit dissertationi, quam non sine iucunditate perlegimus. Ex corollariis haec transferamus. 1) non convenire nomen resinae, multo minus Gummi, optime dici succum Heveae inspissatum. 2) differre etiam a ceteris resinosis corporibus, principiis constitutivis. 3) miras esse succi Heveae cum spiritu nitri fumante per Exp. XIII. XIV. mutationes: maxime quum crystallos emittat, id quod in Gummi Arabico itidem ex eodem acido eueniat. 4.) Coloris mutationem, quam nonnulli patiantur liquores, cum hoc succo mixti, videri attribuendam esse fuligini huic succo inter exsiccandum sese insinuant.

Reliqua facile sequuntur ex ipsa conaminum narratione. Nec magis describere visum est, quae ab Auctore in addendis Cl. THOREY, Pharmacopoeiae Hamburgensis, de resina Chinenfi elastica enumerantur. Quippe quae excerpta sunt ex libro satis noto, qui inscribitur: *Chemisches Journal für die Freunde der Naturlehre etc. von D. LOR. CRELL. zweyter Theil. Lemgo 1779. 8. pag. 107 — 112.*

XVIII.

Systēma aegritudinum conditum per nosologiam, pathologiam tam generalem, quam specialem et symptomatologiam aetiologiae superstructas a CHRISTIANO FRIDERICO DANIEL Lips. sumtu Adam Frid. Boehmii. 1781. 8. pagg. 365. praeter praefationem et indicem.

Totam medicinam niti congruis et fideliter conquisitis aegritudinum characteribus idoneaque earundem ordinatione testantur summi omnis aetatis medici. Id quod Noster ex HIPPOCRATE aliisque monstrat in praemissa praefatione, qua docet, quo modo aegritudinum systēma sit condendum et quid utilitatis habeat in physiologia, semiotice, prognostica, materia medica, therapia cet.

Igitur ad systēma aegritudinum stabiliendum, natura sanitatis et aegritudinis est scrutanda, aegritudinesque probe distinguendae sunt in morbos, passiones, symptomata. In his definiendis utendum est observationibus fide dignis et ab omnibus erroribus in nominando morbo et methodo medendi incongrua adhibita, ubi facile aegritudo corrumpitur, immunibus, quibus rariores casus quoque addi debent. Porro ad aegritudinum characteres in praxi utiles eruendos et earum dignitatem atque affinitatem rite statuendam, remedia, quae iuvabant et laedebant aegritudines, necessariò aestimanda sunt. Chirurgia etiam hic negligi nequit. Negligi vero debet in adumbrando aegritudinum systēmate, adeo vaga, quam plerique stabiliunt, aetiologia, quum raro verae causae cognoscantur. Quare via incedendum esse arbitratur Noster, quae utilitas magis, quam causarum scrutinium spondet, obti-

obtineri possit. Consulendi potissimum sunt scriptores, qui naturam aegritudinum in epidemiis, in nosocomiis rite constitutis bene perscrutati sunt.

Sic ortam aegritudinum doctrinam ita in systema esse redigendam Cl. DANIEL ratur, vt naturam omnium aegritudinum facile possit perspicere tiro ad praxin accedens obuiam agnoscere GALENI et CELSI vestigia premens, medendi methodum facile inuenire et prognosin etiam certam dare, dum morbum magis spectat, quam passiones et symptomata, et periculum non a functionibus solum laesis, sed per energiae naturae ad morbum relationem aestimat, ipse etiam possit aegritudinum systema certius reddere, dum, quae obseruauit, memoriae mandat et publici iuris facit, ea vel comprobent characterem, vel hunc meliorem, certio-rem, reddant, Hic tradidit aegritudinum systema Cl. DANIEL, cui, si probetur illud viris doctis, addet alterum systematis tomum, comprehendentem pathologiae specialis reliquam partem, nimirum praeter passiones morborum, qui supersunt, aegritudines aetatis et sexus, traumaticas et symptomatologiam. Quod si vero alter tomus non prodiret, hoc systema aegritudinum vt utilitate non careret, studuit Noster. Quare et indicem addidit, vt facilius nomina, interdum forte minus nota, eorumque locum inuenirent Lectores. Haec sufficiant per instituti nostri rationem breuiter ex praefatione excerpta. Iam de quibusdam singulis exempli loco videamus.

Systema aegritudinum exponit earundem *affinitatem*, seu sub certa determinatione spectatarum conuenientiam. Comprehendit autem sub *aegritudinum* voce id omne, quod GALENVS sub ea olim, in sensu latiori usurpata, intelligi posse, ratus est: sym-

- ptoma, inquiens, est quidquid praeter naturam animali accidit ita, vt praeter *morbos* horum etiam *causas*, *epigenimata*, *passiones*, *affectus*, *symptomata* strictius dicta, colligeret, quibus Cl. DANIEL periodum, typum, crises, solutiones, quantum e re esse visum est, addidit. Dein ad essentiam morbi progreditur, quaeque habet de ea GALENVS, persequitur.
- p. 4. Morbi natura consistit in oeconomiae corporis humani a statu naturali alienatione, tollente virium aequilibrium, seu inducente impotentiam suscipiendi actiones, quibus homo sanus par est. Symptomata sunt sensibiles qualitates corporis alienatae, seu recessus a sanitate, qui homini non, plus, minus, officiunt. Epigenima est solius morbi symptoma. Insignia morbi symptomata, synedrevonta symptomata GALENI, morbi symptomatici cet. sunt laesae functiones, seu complexus symptomatum, et solent reduci ad partem quandam corporis, quam affectam nominant, vel ad praecipuum symptoma. Inde affectus passionessue dici possunt. Causa est id, quod rationem aegritudinum in se continet.
- p. 6. Aegritudinum omnibus subiectis expensis, differentiae accidentales generales exponuntur.
- p. 40. Aetiologia est doctrina de causis aegritudinum. Causa vero tum est id, quod rationem aegritudinis in se continet, tum principium philosophorum a medicis causae etiam nomine insignitum, seu id, ex quo intelligitur, cur quid esse possit. Progreditur Noster ad nosologiam. Morbum autem definiunt syndrome symptomatum constans, passionum genesis, medendi methodus ei appropriata, supponens concursum causarum peculiarium: vnde definiunt subiectum, praegressa, comitantia, iuuantia, laedentia, epigenimata, crises et solutiones et horum omnium
- p. 54. definita ratio. Pathologia est doctrina de passionibus.

Passio

Passio dicitur syndrome symptomatum, quae partim morbo, partim aegritudini simplici, seu causae peculiari debetur, et quae referri solet ad quandam corporis humani partem, quaeque symptomatum quoque auctor existit. Sequitur introductio ad symptomatologiam. Symptoma in sensu latiori GALENI est, quidquid animali praeter naturam accidit, in sensu strictiori, separatis morbi passionibus, causis rel. est sensibilis a sanitate recessus, aegritudinis sequela.

Iam ad pathologiam generalem transit Cl. Au- p. 65.
ctor, quae, quod symptomata et passionibus, ut epigenimata commemorari debent in nosologia, huic a Nostro hic praemittitur. Atque in pathologia generali enarranda passionibus primarias praemittere placet Cl. Auctori, ut ex his facilius secundariarum natura intelligatur, non studiose vero inquit in his seiunctis affectibus et passionibus, tum adiunctis symptomatibus, quorum indoles ex iam dictis facile diiudicatur. Hic Noster servauit anatomicum ordinem et incipit a paralyfi.

Nosologia atque pathologia speciali finitur p. 174.
hic liber.

XIX.

CHRISTIAN GOTTLIEB SELLE, *der Arzneymissenschaft Doctor und Professor, und Arzt des Charité Hauses zu Berlin, medicina clinica, oder Handbuch der medicinischen Praxis. Berlin 1781. Bey Christian Friedrich Himburg, 8. Seiten 565.*

i. e.

Clinica medicina, Auctore CHRISTIANO GOT-
LIEB SELLE.

Communicato hunc librum scribendi consilio a Cl.
SELLE cum Lectoribus, quod solummodo eo
Yy 2 redit,

redit, vt habeant auditores normam aegros in nosocomio obseruandi et morbis medendi rationem, quam praesente sermone illustrabit, ampliabitque, summam huius operis praemittit.

Medicina ergo clinica descripta, pathologicas et therapeuticas morborum contemplationes tradit Cl. Auctor, dein de febribus, inflammationibus, exanthematibus, rheumatismo acuto et chronico, arthriticis morbis, catarrhis, dysenteria, cholera, haemorrhagiis, menstruis, haemorrhoidibus, vermicibus, ictero, morbis venereis, scorbuto, scrophulis, morbo Anglico, paedarthrocace, exanthematibus et vlceribus chronicis, cancro, carie, gangraena, sphacelo, tumoribus, de febre lenta, morbis nervorum animique, conuulsionibus; de morbis particularibus, cutis, capitis, oculorum, aurium, dentium, colli et pectoris; de morbis primarum et vrinae viarum, partium genitalium, grauidarum, parturientium, puerperarum et lactantium agit et selectu remediorum hunc librum finit.

- p. 66. Anginam polyposam mauult Cl. Auctor angip.
 p. 122. nam pectoris *) nominare. Rheumatismum in acup.
 p. 194. tum et chronicum dispescit. Gonorrhoeam chroni-
 p. 212. nicam non iuuat mercurius. Crusta lactea durat
 interdum ad annum aetatis septimum vsque et tum
 p. 293. sponte plerumque cedit. Morbi neruosi sunt vel
 cum, vel sine materie. Hi dicuntur a Nostro mor-
 p. 329. bi neruosi, illi morbi neruorum. Apoplexia diui-
 ditur aut in apoplexiam exquisitam, vbi penitus
 actiones animales patiuntur et omnis cessit motus,
 aut in paroplexiam, vbi aliqua sensuum abolitio
 adest, nec omni homo motu caret. Est eaque perio-
 p. 451. dica. Febris puerperarum a Cl. SELLE distinguitur
 a va-

*) v. comm. nostr. Vol. XXIII. p. 299. 303. 684.

a variis aliis earum febribus per vagos et continuatos dolores abdominis, qui cum febre adsunt. Causae horum dolorum ab aliis atque aliis Auctoribus variae memorantur et ita dissentiunt. Noster causam horum abdominalium dolorum in puerperis quaerit in lactis aberratione.

Eclampsia cernitur in motibus convulsivis puer. p. 463. perarum *), iisque febre vehementi comitatis; a febre puerperarum ea prorsus diversa est, quae reiterate venae sectiones saepe requirit. Ceterum hic potissimum irritabilitas et sensibilitas attenuantibus, emollientibus et sudorem promouentibus remediis est imminuenda. Lac ex mammis profluebat diu post partum flauo viridis coloris et ingrati odoris. Id quod et nos observauimus.

Iam ad remedia venimus. Ac primum quidem p. 467. monet Auctor se reliquis remediis, ab Ipso non nominatis, omnem denegare virtutem medicam, sed ea modo medicamenta potius indicauit, quae per suam experientiam vel hic confirmata sunt, vel aliorum suasu peculiaribus virtutibus medicis gaudent. Aliqua forte hic desiderantur remedia et alia eorum eaque meliora, locum possent occupare. Noster sperat experientiam in posterum hunc defectum esse redintegraturam. Dein ad ipsa remedia progreditur. Acetum vini oleosis et spirituosus gaudens particulis, interdum aestum conciliat. Ibi itaque, ubi de hoc aestu est timendum, suadet Noster succum citri et cremorem tartari. Aër fixus **) p. 470. exhibetur in phthisi pituitosa, calculis, paralyfi cet. a Cl. SELLE. Fluxus sanguineos promouet hic aër et ideo caute phthificis eum suadet. Quodsi enim

Yy 3 sequun-

*) v. comm. nostr. secund. dec. Suppl. p. 203. ib. Vol. XVIII. p. 318. Vol. XX. p. 684.

**) v. comm. nostr. Vol. XXI. XXII. XXIII et supra.

tur oppressiones pectoris, de tussi sanguinea timendum est, et tum eius vsus interdicendus. Cam-
 p. 482. phora imminuit vrinae secretionem. Radix graminis, sassaparillae radici quoad vires non multum
 p. 541. postponenda est, et praeterea est minus cara et pretiosa.

XX.

D. KARL WILHELM NOSE, *Mitglied der Römisch Kaiserlichen Akademie der Naturforscher, über die Behandlung des venerischen Uebels. Augsburg bey Eberhardt Kletts sel. Wittwe und Frank, 1780. 8. Seiten 193.*

i. e.

Tractatus de methodo medendi malo venereo,
 Auctore D. CAROLO WILHELMO NOSE.

Noluit Noster omnes venereos morbos hic tractare, sed in vniuersum, quod attinet ad methodum medendi lui venereae, solummodo hic persequitur. Pariter non omnia huc spectantia remedia repetuntur, sed vnum mercuriale praeparatum, quo vsus est Cl. Auctor plerumque, observationibus suis in nosocomio, cui praest, collectis, confirmat. Methodus haec medendi est partim praeparatoria, partim specifica, seu radicalis. Cura confirmatoria parum attenditur.

Cura praeparatoria superstruenda est constitutione morborum grassantium natura, aetate, nutritione, temperamentis, conditione cet. corporum. Nota sunt haec praeparatoria remedia, venaesectiones, euacuationes aluinae; decocta diluentia, balnea, diaeta. Sunt vero haec minime generalia, nec debent iis indiffe-

indifferenter corpora praeparari ad curae radicalis eo
faciliorem et meliorem euentum promouendum, ob-
tinendumque. Inquiri itaque Noster in harum re-
gularum medico practicarum vsus et abusus.
Additur SYDENHAMI *) iudicium de curis prae- p. 55.
seruatoriis, quod et ASTRUC commemorauit et quo-
dammodo contra Nostri dictum esse videtur.
Media itaque hic suadetur via, vbi non omnino
negligi, nec semper admitti possunt curae prae-
seruatoriae.

Progreditur Noster ad radicalem curam. In- p. 60.
ter mercurialia placuit Nostro mercurius sublima-
tus. Omninoque asserit in plerisque huius venereae
medendi methodis hydrargyrum laudari, cuius vsus
cautus et prouidus esse debet. Varie enim com-
binatur lues cum aliis, vt phthisi, scorbuto, grauidi-
tate, tenera iuuentute e. f. p. et tum oriuntur vene-
rei morbi complicati; varius item est hominum ante
infectionem sanitatis gradus cet. ad quae necessa-
rio esse respiciendum a Nostro hic potissimum de-
monstratur. Morbis venereis medentibus atten-
dendum est ad propemodum vniuersalem compli-
cationem cum debilitate, imprimis nostro tempore.
Quapropter quoque mercurialia cum roborantibus
coniungi posse remedia Noster arbitratur.

Mercurius enim primam quidem causam mali p. 83.
tollit, attamen quod est potentissimum remedium,
vti incautus vsus eius probat, variis infectionis se-
quelis, quae serius apparere solent, non succurrere
potest mercurius. Mercurio soli haecenus, saltem
rarissime, omnis omnino vis antisiphylitica non est
tributa, quam ob causam ad varias compositiones

Yy 4

et

*) Oper. med. Genev. 1757. 4. Som. I. Ep. II. Respons.
p. 212.

et combinationes mercuriales respexerunt medentes a Nostro hic perquisitas; dum simul singulorum indiuiduorum siue subiectorum, in quae haec methodus medendi cadit, et causarum vniuersalium, quae morbos varios efficiunt, habendam esse rationem, hic aequae, ac in reliquis nonnullis sectionibus monstrat. Ita in corporibus singulis aliter atque aliter diriguntur et modificantur miasmata et quidem venereum pariter, ac alia quaeque. Leguntur hic exempla ideo collecta a Nostro, ex quibus satis apparet, quid aër, anni tempora, tempestatis vicissitudo cet. tam in morbis excitandis, quam in iis dirigendis, sanandisque efficere queant. E. 1. Mercurius sublimatus cum roborantibus illum plane non amplius edebat effectum, quem antea Noster expertus erat. Qui cum in hanc mutationem inquireret, primo eam tribuebat remedio vel quoad praeparationem vel quoad dosin, attamen, hac accurate expensa, effectuum mutatione, cadebat ea in anni tempus, quod frigidum solidas rigidiores et fluidas spissiores, densioresque reddiderat, ideoque hoc remedium non poterat penetrare et subigi. Omissis enim roborantibus et additis demulcentibus et attenuantibus res melius succedebat. Dirigebant iam hae obseruationes Nostrum in combinando mercurio sublimato cum roborantibus, et omnino in definiendis corrigentibus et adiuuantibus, quae aliter atque aliter pro aëris, climatis, aetatis, morborum cet. diuersitate sunt eligenda.

p. 125. Ad aëris et omnino tempestatis vicissitudines Cl. Auctor redit, quatenus vti alii, sic et venerei morbi patiuntur mutationem per grassantes constitutiones. Prima rudimenta harum constitutionum dispesci possunt secundum quatuor anni tempora, quatenus spissitudinem, vel tenuitatem humorum

morum, rigiditatem, siue laxitatem solidarum partium efficiunt per eorum diuersitatem. Ita epidemiae seu constitutiones per saepe mutantur, et alios morbos, quibus accedunt interdum, quoque mutant, vel qui superueniunt his epidemiis grassantibus, aliter atque aliter progrediuntur.

Id quod Cl. Auctor hic in morbis venereis, quos diligenter obseruauit et secundum has mutationes diuersimode sanauit, potissimum ostendit. Dirigebantur itaque corrigentia et adiuuantia cum mercurio sublimato per has mutationes a Nostro, uti non diu ante narrauimus. Quae cum ita sint, vniuersalis methodus necessario limitibus est circumscribenda.

Iam differit Noster de duratione morbi venerei, de quantitate mercurii in iis, de recidiuis venereis cet. Praeter roborantia remedia sunt et alia, quae cum mercurio coniungi possunt, ut neruina cet. Porro mala, ex usu sublimati mercurii proficiscentia, referuntur: primarum nimirum viarum debilitas, febris lenta, hydrops, in hypochondriacis, hystericisque, omnino irritabilitate praeditis, iis item, qui abortiuntur, sanguinem ex ore, naribus cet. mittunt, pectoris debilitate laborant, grauidae sunt e. s. p. Et si horum omnium symptomatum nulum appareret, conquerebatur de dubia efficacia mercurii sublimati. Quas sequelas Noster quidem hic concedit, nec quidquam aliud concludit, quam mercurio esse summa cautione utendum. Nam idcirco Noster haecenus de genuina praeparatione sublimati, de recta eius applicatione, de iusta combinatione adiuuantium et corrigentium remediorum secundum omnem omnino cuiuslibet aegroti indiuidui disputauit. Quem ad finem Noster exemplum, cuius et nos paulo ante mentionem fecimus, memorauit,

morauit, in quo cum roborantibus coniunctus sublimatus non talem bonum effectum exseruit, qualem alibi saepe expertus est. Rursus hic narrat casum, vbi dolorem osteocopum tibiae sublimato nequiuit sedare, qui cito euauit unguento mercuriali huic parti illinito.

p. 169. Quemadmodum, vti sibi ipsi Noster obiicit, corrigentia atque adiuuantia secundum anni temporum diuersitatem, morborum constitutiones cet. eligenda sunt, sic basis seu praecipuum medicamentum eadem ratione esset mutandum. Omnino Nostro non videtur, et in specie effectus hic sunt attendendi. Quoad dosin nihil potest definiri certi. Incipit Noster a minori dosi, eamque auget immittitque pro effectuum diuersitate, morbiue progressu, cet. Atque hic modus definiendi dosin sine dubio est optimus.

p. 182. Coniuncto sublimato cum roborantibus, aegris, nisi aliis mercurialibus antea fuerant vsi, raro superuenit saluatio. Iam saepius illam obseruauit, refrigerio quoque non admissio.

XXI.

EDVARDI SANDIFORT tabulae intestini duodeni, Lugd. Bat. 1780. 4. c. f. pag. 50.

Cognitio huius intestini, inquit Noster, cuius tanta censetur utilitas, vt nonnulli vicariam ventriculi naturam ipsi tribuerint, physiologo, et pathologo adeo necessaria habenda est, vt functio ipsius, mutationesque, quas subeunt ea, quae, ventriculo iam subacta, ipsi infunduntur, comprehendi, variorumque affectuum, quorum certe sedes hoc in intestino quaerenda est, indoles, duodeni natura neglecta, explicari, cognoscique nequeant, cuncta vero haec percipiantur facillime, si situs, nexus, fabrica notabi-

notabilis huius intestini optime innotuerunt. Lubuit hanc ob causam Cel. SANDIFORT tentare, quid repetitum saepissime examen, quid peritissimi atque dexterrimi delineatoris manus efficere posset. In quinquaginta itaque immaturis cadaueribus infantum, aulorum, praeparationem dicti intestini diuersis modis instituit, diligenterque, vti solet Noster, curauit, vt semper visa exacte delinearentur. Nata inde iconum duodeni situm exhibentium insignis collectio, ex qua alias, quae hisce quinque tabulis sistuntur, selectas et dicti intestini sedem ab anteriore, a posteriore, vacuo, plenoque, integro et aperto ventriculo ob oculos ponentes, tentaminis instar in lucem emittit Noster ea spe, fore vt, etiamsi nondum plenarie (dum, omnibus numeris absolutam duodeni iconem praestari non posse peritissimi iudicant anatomici,) melius tamen, quam quae hactenus diuulgatae sunt, scopo satisfaciant, vel saltem vtilitate sua non plane destituantur. His e prooemio, quod Noster huic tractatui praemisit, enarratis, solummodo summam capitum cum Lectoribus breuiter communicamus, Eosque ad ipsum librum legendum et icones perquirendas inuitamus.

Caput primum complectitur generalem descriptionem situs, decursusque duodeni, cui ea, quae SANTORINVS, WINSLOWVS, BONAZZOLIVS, MONRO, SCHREIBER, GARENGEOT, CLAVSEN, HALLER, alique habent de hac re, addita sunt a Nostro, quo eorundem descriptio cum Cl. Auctoris iconibus possit comparari, nec iterum iterumque repeti ab Ipso debeant, quae habeant hi supra laudati viri.

Caput secundum sistit praeparationum ad icones parandas institutarum enarrationem. Ac imprimis

primis hic respexit ad cadauera bene conformata et amplos thoraces; nec non ad diuersam cadauerum aetatem, ortum, figuram, formam, nexum, situm, decursumque duodeni cet.

Caput tertium figurarum nitidissimarum explanationes continet.

XXII.

Noua physico-medica.

Doctores et Professores medicinam in litterarum et artium Vniuersitate, quae *Moscouiae* floret, docentes sunt:

SEMEN' Z' UBELIN, Medicinae Doctor, Clinices et Chemiae Professor.

MICHAEL SKIADOM, Philosophiae et Medicinae Doctor atque Professor.

FRANCISCVS KERESTVRI, Anatomiae et Chirurgiae Professor.

Societas Regia scientiarum *Gottingensis* ad annum 1784. quaestionem, *Vtrum alcali minerale et lixiuiosum specie, an sola varietate diuersa sint?* cet. *), iterum proposuit, optimaque eius solutioni mone- tam quinquaginta nummorum aureorum pretio dicauit. Tractationes ante nonum mensem 1784 anni mittendae sunt.

Academia Regia scientiarum et elegantiorum li- terarum *Berolinensis* in annum 1782 hanc quaestio- nem soluendam dedit:

1) *Quelles especes d'herbes, ou de plantes en gé- néral à destiner au bétail, fraîches ou sechées, sont les plus profitables dans chaque espèce de fond?*

2) *Quel-*

*) v. supra p. 169.

2) Quelles d'entre ces espèces peuvent être les plus facilement cultivées & les plus abondamment recueillies, sans que ces herbes, ou plantes perdent rien de leur qualité nutritive, & en s'assurant d'un profit réel?

3) Et quelles sont les règles à observer dans la culture de ces herbes, ou plantes, relativement à la différence de leur nature & à la différence du sol? id est:

1) Quales sunt aut herbarum, aut plantarum species pecudi potissimum vel recentes, vel siccatae destinatae in omni fundorum genere maxime proficuae?

2) Quales harum specierum possunt et facillime coli, et copiosissime secari, superstitute adhuc herbarum, aut plantarum nutriendi vi, quae verum promittit fructum?

3) Et quales in harum plantarum, aut herbarum cultura adhibendae sunt regulae, ratione earum diuersae indolis atque climatis?

Elaborationes usque ad Ianuarium 1783 admittuntur; praemium 50 nummorum aureorum, quod a b. ELLERO originem ducit suam, d. 30. Maii publice distribuetur.

Academia scientiarum, artium et litterarum elegantiorum *Dijionensis* in annum 1782 optat, ut paullo diligentius, quam antea, explicetur indoles atque natura febrium intermittentium, resque omnes determinantur per certa signa, quarum ope antipyretica sine ulla aegri noxa adhiberi possint.

Praemium huius quaestionis, quod 300 librarum est, anno 1783 ab Academia merenti dabitur.

Eadem Academia quaestionem de saponibus *) renouauit, cuius quidem solutio condecorabitur praemio extraordinario.

Commentarii ad Cl. MARET, solutis vectigalibus, mittendi sunt.

Socie-

*) v. supra p. 343.

Societas *Parisiensis* medica quaerit, quo modo ab *infantibus lactantibus* symptomata, quae sequuntur dentitionem, arceantur, quaque ratione, si adsint, tractari debeant?

Praemium, quod 600 libris constat, anno 1782 distribuetur.

Eadem praemium eiusdem valoris constituit ei, qui signa determinauerit, quae dispositionem corporis in *phthisin* incidentis annuncient, et remedia ostenderit, huic malo statim praeueniendi progressumque eius ulteriorem impediendi.

Commentarii exeunte anno 1782, expensis solutis ad Cl. VICQ D'AZIR mittantur necesse est.

Academia *Rothomagensis* Regia scientiarum, humaniorum litterarum et artium praemium tribuit tractatui, quem Perillustris Eques QUATREMERE D'ISJONVAL super quaestione de differentia *Cretae, Calcarei, Marmoris et ossium terrae* ad Academiam misit.

Iam hanc quaestionem proponit, quae Decembri anni 1782 resoluenda est: Quousque et quibus sub conditionibus aliquid sperandum est in curatione morborum de magnetismo et electricitate tam positiva, quam negativa? Theoria est factis sustentanda atque apparatus experimentorum est exacte describendus, ut haec, si opus fuerit, repeti queant. (Jusqu'à quel point, & à quelles conditions, peut on compter, dans le traitement des maladies, sur le magnétisme & sur l'électricité, tant positive, que négative? — La Théorie doit être appuyée par des faits? L'appareil des expériences doit être assez détaillé, pour que l'on puisse les répéter au besoin.

Praemium est moneta aurea trecentarum librarum Gallicarum pretio. Commentarii ante Iulium 1782. et litterae ad Cl. HAILLET DE COURONNE dirigantur sub iis conditionibus, quas in superio-

perioribus nostrorum commentariorum voluminibus cognitas reddidimus.

Academia Imperialis Scientiarum *Petropolitana* ad annum 1783. quaestionem vulgavit hanc, ut quis exponat *theoriam machinarum, quae vi ignis, vel vaporum mouentur.*

Litterae ad d. 1. Mensis Ianuarii 1783. sub conditionibus consuetis expectantur, praemiumque est 100 ioachimicorum s. numorum vncialium Russicorum.

Societatis *Bernensis* oeconomicae quaestio, cuius praemium est 60 nummorum aureorum, ita se habet: *quales vapores, qui per fermentationem rerum vegetabilium nascuntur, incendi possunt, quique fit, ut nascantur atque incendi queant?*

Commentarii, perinde est, utrum lingua Latina, Gallica, Germanica, Italica aut Anglica conscribantur, at vero ante exitum anni 1782 ad Cl. HALLERVM mittendi sunt, ut anno 1783. diiudicari, et a. 1784. publice proponi Societatis de illis iudicium possit.

IO. INGENHOUS inter membra Academiae scientiarum *Manhemensis* receptus est.

ADOLPH. MURRAY, Anatom. et Chirurgiae in Vpsaliensi Academia Professor, inter Socios Academiae Regiae scientiarum *Holmiensis* est relatus.

C. G. GRVNER, inter membra liberae Societatis oeconomicae *Russicae* est receptus, medica autem *Parisiensis* Societas eum sibi litterarum commercii familiarem elegit.

Regiae Societatis medicae *Parisiensis* praeses, post obitum LIEUTAUDII, factus est IO. FR. MAR.

DE LA SONE. Vicarius huius Societatis praeses est ANN. CAR. LORRY, directoris autem munus in se STEPH. LVDOV. GEOFFROY suscepit.

Francofurti ad Viadrum quae floret Regia Societas ad incrementum scientiarum et artium directa Cll. CRELLIVM et POTTIVM in Sodalium suorum honoris causa adscriptorum numerum cooptavit.

I. R. FORSTERVS, Professor in Academia Halensi, ab Academia Regia scientiarum et bonarum litterarum *Neapolitana* inter Socios extraneos primae classi adscriptos receptus est.

EVGEN. IO. CHR. ESPER, naturalem historiam in Academia Erlangensi docens, inter membra Societatis naturae scrutatorum *Berolinensis* est relatus.

CAR. CASP. SIEBOLD *), Chirurgiae in Academia Herbipolitana Professor, Archiater atque Consiliarius Principis Episcopi Herbipolitani, inter extraneos Academiae Regiae Chirurgorum *Parisiinae* Socios est cooptatus.

Cl. MAX. STOLL Societatis *Hafniensis* Socius est electus.

HENR. CALLISEN, Med. Doctor, Anatomiae et Chirurgiae in Vniuersitate Hafniensi Professor, Societatis Regiae scientiarum *Hafniensis* Socius ordinarius factus est.

Societas medica *Parisiensis* in solemni consessu d. XVII. Mens. Nouembr. C1812CCLXXX. CHABERTVM,

*) v. paulo infra.

BERTVS, Scholarum Regiarum Francogallicarum, in quibus veterinaria ars docetur, Directorem et Inspectorem inter eos, quibus cum per litteras commercium habet, recepit.

Collegii medici *Holmienfis* Assessor, mortuo DARELLI, constitutus est Cl. SPARSCHUCH, Med. Doctor.

Serenissimi Ducis Saxo-Vinariensis et Ifenacensis Medicus Aulicus constitutus est IVST. CHRIST. LODERVS, Anatom. et Chirurg. Professor in Academia, quae *Ienae* floret.

WALTH. VAN DOEVEREN, Med. apud Leidenfes Professor, Serenissimi Principis Araufionensis Archiatri prouinciam in se suscepit.

WILH. FRID. CAPPEL, Anatomiae apud Helmftadienfes Ordinarius Professor, Aulicus Confiliarius factus est.

CHR. FRID. IAEGER, Medic. apud Tubingenfes haftenus Professor, Academia relicta, Aulam nuper adiit, vt Serenissimi Ducis Würtembergici sanitatem curaret.

I. D. EBERTVS, Med. Doctor, Professionem chemiae in Collegio *Carolino Caffellano* obtinuit, simulque Serenissimi Principis medicus est constitutus.

IOH. FRID. STROHMEYER, Med. Doct. et Prof. Extraord. Poliater *Gottingenfis* factus est.

CAR. HENR. KOESTLIN, Phil. et Med Doctor, Chemiam et Historiam naturalem profitendi munus in Academia militari *Stutgardiana* nuper obtinuit.

C. G. HAGEN, Med. Doct. et pharmacopoeus Aulicus, medicae artis extra ordinem docendae provinciam *Regiomonti* in se suscepit.

B. CHR. OTTO, Collegii med. Gryphiswaldensis haëtenus Assessor et Facultatis Med. Adiunctus, nuper munus naturalem historiam, oeconomiam et botanicen *Gryphiswaldae* tradendi primus obtinuit.

CHR. A. LANGGVTH, Med. Doct. obtinuit nuper medicinam extra ordinem in Vniuersitate *Vitebergensi* docendi prouinciam.

S. A. D. TISSOT Laufanna nuper Ticinum a IOSEPHO II. Augustissimo Germaniae Imperatore euocatus fuit, vt medicinam publice docendi munus in se susciperet.

GE. FORSTERVS, IOH. REINH. Fil. naturalium rerum Doct. publice constitutus est *Cassellis*.

Coloniae Agrippinae MATTH. IOS. MEYER munus medicae praxeos profitendae obtinuit, et FR. STEPH. SCHUIRMANN in locum b. REINERI D'HOME, botanices Professoris, successus est.

Cl. NICOL. DALBERG, Archiater Regis Suecorum, Consiliarius Montanisticus nominatus est, atque in eius locum successit Cl. ANT. HOFMANN, qui haëtenus Reginae Viduae Archiater erat.

IO. KRAAK, Med. Doct. et artis obstetriciae Professor Holmiensis, Academiae valedixit, eique successit Cl. AD. FR. WEDENBERG: munus autem Adiuncti in arte obstetricia Cl. ALM, Med. Doct. occupauit.

Cl. HUNZOWSKY est Chirurgiae Professor nosocomii militaris, quod *Viennae* est, nominatus.

IOH. GE. FR. FRANZ, Phil. et Med. Doct. nactus est in Academia *Lipsiensi* professionem rei medicae extraordinariam, cuius adeundae causa more maiorum scripsit prolationem *de medicorum legibus metricis*, habuitque orationem *de ieiuniis rite temperandis*, d. 23. Mart. 1782.

Cl. SILBERLING praeest scholae obstetricum, quae nuper in nosocomio militari *Argentoratensi* est condita.

Turici proxime nouum Medico-chirurgicum Institutum inchoabitur, in quo Cl. IOH. CASP. HIRZEL, Med. Doct. Historiam naturalem et Praxin Clinicam docebit.

Anglipoli Laboratorium chemicum a. MDCCCCLXXX. aedificandum, egregiisque instrumentis adornandum, curatum est, cuius Director est Cl. ROUSSEAU in Eadem Academia Chemiae Professor.

Cracouiae theatrum funeribus dissecandis designatum nuper exstructum est, et propediem chemicum laboratorium aedificandum curabitur.

In memoriam symphyseos ossium pubis in difficili partu sectionis nuper institutae nummus excusus est, in quo verba leguntur haec:

ANN. 1768.

SECT. SYMPH. PUBIS

INVEN. PROP.

ANN. 1777.

FEC. FELICIT.

M. SIGAULD. D. M. P.

IUVIT

M. ALPHONS. LEROY

D. M. P.

Zz 2

Mortui

Mortui sunt.

Cl. P. TABARRANI, Anatom. Professor, d. v. April.
CICIOCCCLXXIX. *Senis.*

NIC. AVELANVS, Anatom. in Aboensi Academia
Professor, mense Ianuario CICIOCCCLXXX. tricesimo
primo aetatis anno, *Aboae.*

IO. H. LANGE, Med. Doct. et Poliater Luneburg.
d. x. Nouembris CICIOCCCLXXIX.

Mense februario CICIOCCCLXXX. **IO. IAC. BELLE-**
TÊTE, Medici Ordinis quondam Decanus, *Parisiis.*

FR. CHR. STRUVE, Daniae Regi a consiliis iustitiae
et medicinae in Academia Chiloniensi Professor
ordinar. d. xx. mens. Iul. CICIOCCCLXXX. anno aeta-
tis sexagesimo tertio.

I. I. FERRY, Principis regnantis Hassiae medicus,
d. xxi. mens. Octobr. eiusd. anni, *Cassellis.*

C. H. BOETTGER, Med. Doct. botanices et artis ob-
stetriciae Professor, medicique Collegii Assessor,
quadragesimo quarto aetatis anno, *ibidem.*

CAR. PRIZIER, cameralium et metallicarum rerum
Professor, *ibidem.*

ANDR. LEVRET, celebris obstetricius medicus, se-
ptuagesimo septimo aetatis anno, *Parisiis.*

DAV. MACBRIDE, medicus celeberrimus, *Dublina.*

IO. RVTHERFORD, praxeos medicae in Academia
Edinburgensi Professor emeritus haud ita pridem.

CHR. PH. HERWIG, Archiater et Consiliarius
Hohenloha - Waldenburgicus ineunte anno
CICIOCCCLXXXI, *Oehringae.*

D. IO. ANT. GULDENSTAEDT, Natur. histor. Pro-
fessor, Academ. Petropol. Imper. Scient. aliarum-
que societatum sodalis, d. xxiii. mens. Mart.
CICIOCCCLXXXI. tricesimo tertio aetatis anno, *Pe-
tropoli.*

IOS. DU FRESNE DE FRANCHEVILLE, Consilia-
rius Aulicus, et Academiae Nat. Curios. atque
Socie-

Societatis Regiae Scient. Berolinensis Sodalis,
d. ix. Maii cidoCCCLXXXI. apoplexia, *Berolini.*
Augustae Taurinorum, mense Maio cidoCCCLXXXI.
Pat. IO. BAPT. BECCARIA, Histor. Nat. Professor.
Lutetiae Parisiorum d. x. Iul. cidoCCCLXXXI. anno ae-
tatis septuagesimo nono IO. DE BADILHAC Fra-
ter COME dictus, celebris chirurgus.
Eiusdem mensis d. xxix. eodemque anno *Tubingae*
sexagesimo octauo aetatis anno IO. KIES, Phy-
sices et Mathematices Professor.
I. I. REICHARD, Med. Doct. nosodochii Senkenber-
giani medicus et horti medici praefectus d. xxi.
Ian. cidoCCCLXXXII. tricesimo nono aetatis suae
anno, *Francofurti ad Moenum.*

XXIII.

Continuatio indicis scriptorum physico-me-
dicorum, quae anno 1777 prodierunt.

I. G. TENNER de organi olfactus differentia, Lips.
8. (*Auctorum obseruata, quae de hoc organo in va-
riis animantibus instituta sunt, recensuit Cl. Auctor,
ut, quid etiamnum obseruandum sit, facilius constet.*)
*Sendschreiben an den berühmten Herrn Prof. RICH-
TER in Göttingen die neuerfundenen Katheter aus
Resina elastica betreffend, von I. C. A. THEDEN,
Berlin 8. (de hac resina v. paulo supra.)*
Progrès ultérieurs de la Chirurgie, ou Remarques
& Observations de Mr. THEDEN. Ouvrage tra-
duit par Mr. CHAYRON, Chir. maj. à Paris 8.
F. E. THEIN diss. de infanticidio, eiusque variis signis,
Herbipol. 4.
THIERY ergo perspirationi et sudori ceterae excre-
tiones vicariae. Resp. *Tessier*, à Paris.
GEORG. BART. TIMMERMANN diss. de emphyse-
mate artificiali, Gieslæ 4.

Die Gesundheit der Menschen und von der Oekonomie des Leibes beyderley Geschlechts von WILH. TISSOT, Strasb. 8. (Verus huius et duorum sequentium librorum Auctor minime est Cl. TISSOTVS.)

EIVSD. besondere Entdeckung von der Schönheit der Frauenzimmer, nebst Schönheitsmitteln, dieselbe zu erhalten, s. l. 8.

EIVSD. lehrreicher, lustiger und nützlicher Zeitvertreib für den Bürger und Landmann, nebst einigen Gesundheits- und Krankheitsregeln für den gemeinen Mann, Erf. und Leipzig 8.

Lehrbegrif der Naturgeschichte, zum ersten Unterrichte entworfen von I. D. TITIVS, Leipzig 8.

Witterungslehre für den Feldbau. Eine von der Königl. Societät der Wissenschaften zu Montpellier gekrönte Preisschrift über die für das Jahr 1774 aufgelegte Frage: Was hat die Witterung für Einfluß auf das Wachsthum der Pflanzen, und was für praktische Folgerungen lassen sich in Rücksicht auf das Wachsthum, aus den verschiedenen bisher gemachten Wetterbeobachtungen ziehen? Von Herrn Abt. IOSEPH TOALDO. Aus dem Ital. übersetzt von I. G. STEVDEL, Berlin 8. (Libri lectu dignissimi diligens versio.)

Nöthige Erinnerung für Aerzte und Kranke, die den Tripper heilen wollen, von I. CL. TODE. Kopenh. 8.

EIVSD. medicinisch- chirurgische Bibliothek, 4ter Band. ib. 8.

L. TOEL diss. sistens emmenologiam practicam. ib. 4.

10. WILH. TOETTELMAHN diss. de scrophulis et morbis scrophulosis. Gotting. 4.

PITTON VON TOURNEFORT Beschreibung einer auf königlichen Befehl unternommenen Reise nach der Levante. Aus dem Französischen übersetzt. 2ter Band. Nürnberg. 8. m. K.

BALTH. LVD. TRALLES vsus opii Pars 2da, Vratislav. 4.

EIVSD. *Vorstellung, daß der aus der Medicin von der Immaterialität der menschlichen Seele hergenommene Beweis höchst richtig und gültig sey, ib. 8.*

* * TRECOURT *chirurgische Abhandlungen und Wahrnehmungen. Aus dem Französischen übersetzt. Leipzig 8.*

DAN. WILH. TRILLERI de diuersa dulcedinis significatione ab HIPPOCRATE acute obseruata. Viteb. 4.

EIVSD. diff. de dulcedine aegrotorum amari plerumque euentus praenuncia, ib. 4.

EIVSD. diff. de odore medici. Resp. C. L. E. Groesfet, ib. 4.

S. G. VOGEL *medizinisch - praktische Beobachtungen, nebst Anhang einiger kurzen Bemerkungen vermischten Inhalts, Göttingen 8.*

Reisen nach dem Riesengebürge von TOBIAS VOLKMAR, Bunzlau 8.

ALEXAND. VOLTA *Beschreibung einer neuen elektrischen Geräthschaft, Elektrophor genannt. Aus dem Italienischen der Scelta di Opuscoli interessanti 1775. in Milano übersetzt, Prag 8.*

VOLTELEN de septenni apositia. (v. comm. nostr. Vol. XXII. p. 547.)

Mémoire qui a remporté le prix, au jugement de l'Academie de Dijon le 28 Aout 1776, sur la question proposée en ces termes: Déterminer quelles sont les maladies dans lesquelles la médecine agissante est préférable à l'expectante, & à quels signes le Médecin reconnoit, qu'il doit agir, ou rester dans l'inaction en attendant le moment favorable pour placer les remèdes? Par Mr. VOULLONNE, Docteur en Med. &c. à Avignon 8.

I. G. WALDINS *Beobachtungen eines außerordentlichen Regenbogens. Rothenburg an der Fulda 8.*

I. G. WALTER *myologisches Handbuch zum Gebrauch dererjenigen, die sich in der Zergliederungskunst üben auf dem anatomischen Theater zu Berlin. Berlin 8.*

EIVSD. *Geschichte einer Frau, die in ihrem Unterleibe ein verhärtetes Kind 22 Jahre getragen hat. ib. 8. mit Kupf.*

A modern system of natural history: containing accurate descriptions and faithful histories of animals, vegetables and minerals: together with their properties and various uses in medicines, mechanic &c. Illustrated with copper plates. By the Rev. SAMUEL WORD, and others. 12.

An examination of a charge brought against inoculation, by DE HAEN, RAST, DIMSDALE and other wilters. By JOHN WATTKINSON. 8.

G. E. WEBERS *vollständige Auszüge aus den neuesten Dissertationen über die Naturlehre, Arzneywissenschaft und alle Theile derselben, 3ter Band, Bremen 8.*

I. H. WEBER *spicilegium florae Gottingensis plantarum cryptogamicarum sylvarum, inprimis hercynicarum illustrans. Goth. 8. c. f. (Egregias habet observationes, plures species accuratius describit, nec paucas novas plantarum cryptogamicarum indicat.)*

Anweisung wie die sich gegenwärtig in Appolda äussernde Blatterkrankheit zu behandeln sey, von D.

L. M. WEBER. Jena 4.

Grundriß der reinen und angewandten Chemie, zum Gebrauch akademischer Vorlesungen von C. E. WEIGEL, 1ster Band die reine physische und medicinische Chemie. Greifswalde 8.

Vermischte physikalische Beyträge von F. N. WEISMANTEL. Leipzig 8.

CARL FRID. WENZELS *Lehre von der Verwandtschaft*

schaft der Körper. Dresden 8. (vid. comm. nostr. Vol. XXIII. P. I. p. 91.)

FRID. AUG. WEIZ *neue Auszüge aus Dissertationen für Wundärzte, 6ter und 7ter Band, mit Register über alle Bände. Leipzig 8.*

* * WERNECKS *Vollständiger Forstkalender. Breslau 8.*

IAC. WERNISCHECK *systema medendi naturale. Vindobonae 8.*

An appendix to the second edition of WHITES treatise on the menagement of pregnant and lying in women. Lond. 8. (v. comm. nostr. Vol. XXII. p. 90.)

Observations on Fevers: with an Attempt to prove, that the dangerous Symptoms and fatal Effects, produced by those Diseases, generally happen through a Deficiency in the Materia medica: and propositions for preventing those Symptoms and Effects, by a safe, easy, and immediate Cure. By R. WHITE. 8.

Traité des maladies nerveuses, hypochondriaques & hysteriques. Traduction de l'Anglois de Mr. WHYTT. Nouvelle edition, à Paris, 2 Voll. 12.

* * WITT *neueste Methode den Staar auszuziehen. Neue Auflage. Gießen 8.*

I. C. WIEGLEBS *historisch kritische Untersuchung der Alchemie, oder der eingebildeten Goldmacherkunst, von ihrem Ursprunge, Fortgange und was von ihr zu halten sey. Wien 8.*

IO. WILHELM WILDENHAYN *diff. inaug. de praeceptore medico. Lips. 4.*

MAVR. VLR. WILlich *de frequenti catarrhorum e primis viis origine. Gotting. 4.*

A treatise on the forcing of early fruits and the management of hot walls. By WILL. WILSON. 12.

Observations on chronick Weakness. By THOM. WITHERS. York 8.

Delectus dissertationum medicarum Argentoratensium. Collegit et edidit PHILIPP. LUDOVIC. WITTWER, Vol.I. Norimb. 8.

FRANC. IOS. WOHLLEBEN diss. inaug. de gangraena generatim & in specie de illa, quae est partium externarum a decubitu. Vindobon. 8.

PETR. WOLFS *Versuche über die innere Mischung einiger Mineralien um zu bestimmen, in wie fern durch das Kochsalz und die Vitriolsäure metallische und andre Substanzen vererzet werden können. Aus dem Englischen mit Anmerkungen. Leipzig 8. (Inest hic tractatus Philosophicarum transactionum Volumin. LXV.)*

E. I. WOLF *von den Krankheiten der Juden, seinen Brüdern in Teutschland gewidmet. Mannheim 8.*

Cases medical, chirurgical and anatomical, with Observations of selected and translated into English from the History and Memoirs of the Royal Academie of Sciences at Paris. From the Year 1666 to the present Time. By LOFTVS WOOD, M.D. Vol.I. Lond. 8.

HENR. AVG. WRISBERG observationes anatomicae de quinto pare nervorum encephali et de nervis, qui ex eodem duram matrem ingredi falso dicuntur. Gotting. 4. c. f.

C. E. WÜNSCH diss. inaug. de auris humanae internae proprietatibus et vitiis quibusdam. Lipsi. 4.

ZIMMERMANN specimen zoologiae geographicae. (v. comm. nostr. Vol. XXII. p. 607.)

ZIMMERMANN *von der Erfahrung in der Arzneykunst. (Nova editio, primam v. comm. nostr. Vol. XIII. p. 475.)*

IO. FRID. ZÜCKERT *von den Speisen aus dem Thierreich, oder erste Fortsetzung seiner Abhandlung von den Nahrungsmitteln. Berlin 8.*

Contenta in hac parte.

I.	Kongl. Vetenskaps Academ. Handling. för Aor 1775	pag 579
II.	VON HALLER bibliotheca anatomica Tom. II.	595
III.	RICHTERI praecepta diaetetica	630
IV.	TISSOT <i>Sammtliche zur Arzneykunst gehörige Schrif- ten von D. KERSTENS, 2ter Theil</i>	637
V.	SCHMUCKERS <i>Vermischte chirurgische Schriften, 2ter Band</i>	639
VI.	MOHRENHEIMS <i>Beobachtungen verschiedener chi- rurgischer Vorfälle</i>	646
VII.	HUNTERS <i>Bemerkungen über die bey schweren Ge- burten empfohlne Zertheilung der Schambeine, nebst des Herrn JUMELINS Abhandlung von eben der Materie</i>	648
VIII.	VAN DOEVEREN diff. inquirens synchondroto- miae pubis vtilitatem in partu difficili	650
IX.	SANDIFORT observationes anatomico patholo- gicae Liber III	652
X.	<i>Schriften der Berüinischen Gesellschaft naturforschen- der Freunde, 1ster und 2ter Band</i>	657
XI.	RETZII Florae Scandinaviae prodromus	672
XII.	EIVSDEM fasciculus observationum botanicarum Imus	677
XIII.	GISEKE index Linneanus in PLUKENETII opera botanica et in DILLENII historiam muscorum	679
XIV.	MILLERI Icones plantarum Fasciculus Imus	682
XV.	EIVSDEM icones animalium, plantarumque	683
XVI.	Memoire sur des nouvelles crySTALLISATIONS de Feld- spath & autres singularités renfermées dans les Granites des environs de Baueno. Par HERMENE- GILDE PINI	687
XVII.	IVLIAANS diff. de resina elastica Caiennensi	689
XVIII.	DANIEL systema aegritudinum conditum per nosologiam, pathologiam tam generalem, quam specialem et symptomatologiam aetiologiae cet.	704
XIX.	SELLE medicina clinica, oder <i>Handbuch der me- dicinischen Praxis</i>	707
XX.	NOSE <i>von der Behandlung des venerischen Uebels</i>	710
XXI.	SANDIFORT tabulae intestini duodeni	714
XXII.	Nova physico medica	716
XXIII.	Continuatio indicis scriptorum physico medico- rum, quae anno 1777. prodierunt	725

I N D E X.

A.

- A**bdominalia vulnera, de iis obseruata p. 20 seq. 641. contenta plurima in hernia umbilicali 652. eorum fere omnium concretio 654
- Abietis** foliorum decocti vsus medicus 334
- Academiae** naturae curiosorum foundationis occasio et origo 485
- Acari** farinae, de iis obseruata 454. scabiei causa ibid. sq.
- Acer**, ex eius succo syrupum parandi modus III. saccharini fructificatio 662
- Acetum** vini 709
- Achates** praeius Wall. 441
- Achates**, in quo baccae forte sambuci racemosi inclusae atque subpetrificatae erant 658. in eum mutata petrefacta 662
- Acida**, de eorum actione in ferrum et chalybem obseruata 451. salia, eorum origo et indoles diuersa 416
- Acidum** aëreum, de eius natura obseruata et experimenta 100 sqq. eius in aquis ortus, existentia et vsus 579. 584. ex animalium ossibus obtinendi modus 23. phosphoreum, eius natura 416. vitriolicum purum naturaliter concretum 388. vitriolicum acidularum et thermarum, eius natura et ortus 416
- Aciphilla**, nouum plantarum genus 246
- Ackermann**, I. C. G. acad. natur. curios. socius 540
- Aconiti** napelli vsus in arthritide 105
- Acronychia**, nouum plantarum genus 239
- Actuarii**, Io. merita anatomica 51 seq.
- Acutorum** morborum prognoses II
- Adansoniae** fructuum vsus medicus 139
- Adenostemma**, nouum plantarum genus 242
- Adipis** humani et variorum animalium natura et differentia 32. secretionis modus, adiumenta et impedi-
menta ibid.
- Aedium** structura vt causa morborum 453 seq.
- Aegagrum**, capra fera 254
- Aegyptiorum** cognitio anatomica 40
- Aër**, eius acidum, vid. *Acidum aëreum*. atmosphaericus, eius puritatem disquirendi methodus 85. vt instrumentum chemicum eiusque distinctio 148. quatenus a vegetabilibus interdum purgetur, noctu corrumpatur, experimentis declaratur 74 sqq. ex cute humana diffusatus, eius natura 83. electricus, eius indoles et virtus 208. fixus quid sit? 148. rectius vocatur acidum aëreum 101. eius natura 100 sq. 148 sq. effectus

- Etus in colores et incrementum plantarum 294. inhospitans, eius natura 149. nitrosus eum parandi modus 84. eius puritas et salubritas 76. 82. purissimus seu dephlogisticatus, eius salubritas, eoque utendi modus 76. eius ex calcibus metallorum geneleos declarationi praemium expositum 361. varius, eius utilitas et noxa in sanitatem 87. aëris vis 631. aër fixus 709
- Aëriphobia quid sit? 339
- Aesculi cortex in febribus intermittentibus cortici peruviano substituendus 13
- Aetiologia quid? 706
- Aetnae montis altitudo 298
- Agarici virtus specifica in variis morbis 16
- Agrorum fertilitatis causarum physicarum disquisitioni praemium expositum 169
- Agrostis pumila 674
- Aira aquatica 674
- Alberti, Salom. merita anatomica 61
- Albini, Bern. Siegfr. merita in anatomen 603. Christ. Bern. et Frid. Bern. merita anatomica 604
- Alkali minerale et lixiviosum, super iis quaestionum quarundam solutioni praemium constitutum 169. 716. volatile, eius ortus 130. usus medicus 337. natium Tripolitani, vid. *Natrum*.
- Alcmaeon, eius merita anatomica 41
- Alcohol, eius natura 150 seq.
- Aldrouandi, Vlyff. merita in Zootomiam 62
- Aleurites, novum plantarum genus 244
- Alimentorum et potus generum olim et nunc populi in diversis climatibus eorumque effectuum in sanitatem cet. expositioni praemium constitutum 539
- Allii vis anthelmintica 332
- Alm Adiunctus in arte obstetricia Holmienfis 722
- Alumen, de eius generatione observata 593. super eius crystallisatione experimenta 463 sq. de eius terrae natura monita 417. fluidum album et fluavesceus 279
- Amalgamatio, eius modus et ratio 155
- Amauroseos curatio 639
- Ambrae analysis chemica 277
- Ammoniaci salis differentia et origo 418
- Ammonitae, de iis observata 219
- Ampelis Carolinensis 684
- Amphibia de iis tractatus 672
- Amphitrite auricoma, de ea observata 400 sq.
- Amputatio membrorum, de ea observata et monita 316 seq. eius in pede luxato gangraenoso utiliter omisae casus 8. digitorum 640. in debilitatis 642. ad eam nova fascia tortilis 648
- Amygdalarum dulcium olei noxa 336
- Anacardii character botanicus 407

- Anatomes origo et progressus 39 seq.
- Anatomica bibliotheca 39. 595
- Anatomicarum iconum primus auctor 43. 55
- Anoxagorae merita anatomica 41
- Ancistrum, nouum plantarum genus 236
- Andropogon schoenanthus, eius olei Serée dicti vsus 137
- Aneurysmatis curatio ope fasciarum 325. ruptura 642. pulmonalis arteriae 643
- Angelicae lucidae radices vsus medicus 138
- Angolamiae fructuum vsus specificus ad morsus animalium venatorum 137
- Angina polyposa 708
- Anguina, nouum animalculorum genus 141
- Animalcula infusoria, de eorum origine hypothesis et obseruata 271 seqq. eorum propagatio 273. a spermaticis differentia 270 seq. alia vorantia 207. spermatica in semine animalium et vegetabilium, de iis obseruata 266 seq. eorum ortus 269 sq.
- Animalia, eorum proprietates generales et partes constituentes 139. tribuum synopsis methodica 140. classes et genera mutata 123 sq. nexus naturalis 124. ex ordine ferarum dispositio generica 261. generum, specierumque diuersarum inter se coitus 253. 267 sq.
- Daniae, eorum icones et descriptiones 396 seqq. hybrida, de iis obseruata 267. seq. mammalia, eorum ordines 115
- Animi pathemata 635
- Anomiae craniolaris descriptio 666
- Antherica calyculata 674
- Antholiza Aethiopica 684
- Antiloparum species nouae et mutatae 256. saigarum mores et historia naturalis 257. antilopae gutturosa historia naturalis, ibid.
- Antimonii minerae et regulus, de iis monita 422. crudi vsus salutaris et noxius 182 seq. vitri vsus quando innotuerit? 480
- Antiscorbuticorum remediorum naturae et vsus in diuersis scorbuti generibus expositioni praemium constitutum 171
- Antlia pneumatica emendata 456
- Anus artificialis, eius formationi inseruiens machina 5
- Apes, earum flora 451. hostes destruendi consilium, ibid. earum cultura 670
- Aphanes aruentis 674
- Apoplexiae causae et effectus 5. 8. seq. 13. causae singulares 321. diuisio 708
- Aporetica, nouum plantarum genus 246
- Applicata externa 636
- Aptenodytes Patagonica 686
- Aquae principium duplex 149. natura et in terram mutatio, ibid. earum aciditatis aërei existentia et vsus 584. motus singularis in lacu Hjelmars.

Hjelmar. 585 seq. marinae color diuersus in variis oceani locis 455. color ruber oceani vnde? 588. gravitas varia specifica 457 seq. lux vnde? 223. falsedo et amarities vnde? 434. per destillationem potabilis reddendae primus auctor 485. minerales quaedam, earum examen 579 seq. variae, eas arte parandi modus 583 seq. salubris in morbis venereis analysis et vsus 17. 23. 28. frigidae effectus 641. 642. Sulphureae Schumburgensis 664

Arabum merita anatomica et medica 52 seq.

Araeometrum, eius vsus 100. solidorum grauitates specificas exhibens 585

Aralia sassaparillae substituenda 138

Arantii, Iul. Caes. merita anatomica 60

Arbores, quo tempore desinant crescere, et quo incipiant perire, id indicantis signi expositioni praemium constitutum 538. fossiles, de eorum situ obseruata 278

Arca pernula 206. 210

Aretaei merita et placita anatomica 48

Argalis Sibirica, de ea obseruata 252. eius a musmone differentia, ibid.

Argenti affinitas cum plumbo et mercurio 427. minerae, de iis monita 426 sq. minerae nouae arsenicalis descriptio 303

Argilla, terrarum genus, eius species variae 130 seq.

Argonautae nexus cum testa 512

Argophyllum, nouum plantarum genus 237

Aristoteles, eius cognitio et merita anatomica 43. iconum anatomicarum primus auctor ibid.

Arsenicum, de eo eiusque acido sicco experimenta 590 seq. eius minerae et definitio 421. solutio in aqua forti, ibid. vsus internus et externus in cancro occulto et aperto 176

Arteriarum membranae earumque diuersae virtutes 33 seq. fines et cum venis anostomoses 34 sq.

Arthritici dolores, aduersus eos pulueris formula 105

Articulorum fungus singularis 323

Artocarpus, nouum plantarum genus 243

Asae foetidae vsus in carie ossium 318

Ascarina, nouum plantarum genus 245

Ascidia mentula, de ea obseruata 398. rustica 400. conchilega 402

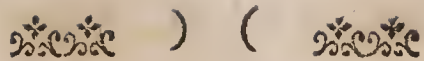
Asclepiades quo tempore floruerit? 349. eius merita physiologica 46 seq. asclepiadum merita anatomica 41

Asellii. Casp. merita anatomica 63

Asteriae petresfactae Coburgenses, earum species 205

Astrono-

- Astronomicae dimensiones, v. Instrumentum.**
- Athrodactylis, nouum plantarum genus 248**
- Atti dell' Accademia delle scienze di Siena, Tomo V. 387**
- Auctarium ad Alb. Halleri elementa physiologiae corporis humani, Fasciculus I. II. III. et IVti, P. I. 158**
- Auelanus Nic. obiit 724**
- Aues, earum diuisio et cum piscibus affinitas 142 seq. ordines et genera 117. 125. corporis descriptio et structura alati idonea 124. super earum structura observata 220. impennes in mari australi 224. earum volatus 670**
- Aufauvre, ab acad. reg. scient. Parisina praemium accepit 170**
- Aurora australis 224**
- Aurum, eius affinitas cum mercurio et natura 427. in acido vitriolico solutio 418. natium 506 seq.**
- B.**
- De Badilhac, Io. Frater Comae dictus obitus 725**
- Baeobotrys, nouum plantarum genus 237**
- Balaena rostrata, de ea observata 214 seq.**
- Balanophora, nouum plantarum genus 243**
- Ballonii, Wilh. merita medica 484**
- Balneorum tepidorum vsus in rabie 342**
- Balsamum populi, balsamiferae, de eo observata 593 seq.**
- Banks, acad. scient. Petropol. socius 540**
- Bankia, nouum plantarum genus 236**
- Barometri phaenomenon quoddam explicatum 106**
- Barringtonia, nouum plantarum genus 227. 241. B. speciosa 684.**
- Barthez, Paul Ioseph. acad. reg. scient. Berolin. membrum 539**
- Bartholini, Thom. merita medica 486**
- Basaltae ortus 279. Saxonici origo vulcanica negatur 444. dubia reddita 445**
- Bauhini, Casp. merita anatomica 61**
- Baumer, Io. Wilh. historia naturalis regni mineralogici 276**
- Bausch, Io. Laur. merita medica 485**
- Beccaria, P. Io. Bapt. obiit 725**
- Belladonnae vsus in melancholia et hemiplexia serosa 318 seq. effectus 641**
- Belletête, Io. Iac. obitus 724**
- Benedicti, Alexandri, merita anatomica 55**
- Benzoës sal obtinendi modus 585**
- Beobachtungen über das Gebirge bey Königshayn in der Oberlausitz 289**
- Berengarii, Iac. merita in anatomen 56**
- de Berger, Io. Godofr. merita anatomica 69**
- Bergstraeffer,**

Bergstraesser, Ioh. Andr. Benign. Nomenclatur und Beschreibung der Insekten in der Grafschaft Hanau-Münzenberg cet. 403

Bernensis Societat. oeconomicae thesis et praemium ad ann. 1782 719

Bernoullius, societ. scient. Vpsalens. socius 362

Berolinensis societ. naturae scrutatorum thesis et praem. ad ann. 1781. 170. Academiae Regiae scient. et elegant. litterar. thesis et praemium ad ann. 1782 716

Bertini, I. E. merita in anatomien 616

Beschäftigungen der Berlinischen Gesellschaft naturforschender Freunde 2. 3 und 4ter Band 195. Schriften der Berlinischen Gesellschaft naturforschender Freunde. Erster Band 657

Betula, ex eius succo syrupum parandi modus 112

Bianchi, Io. Bapt. merita anatomica 601

Bianconi, Io. Lud. Lettere sopra A. Corn. Celso 347. eius obitus 364

Bibliotheca anatomica 39. 595

Bibliotheca medicinae practicae 477

de Bils, Lud. merita anatomica 66

Birkholz, Adam Mich. facultat. med. Lipsiens. affessor

Bismutum, de eo observata 128 eius partes constituentes et natura 422

Bituminis ortus 394 seq. 435
Tom. XXIV. Pars IV.

Biualuia conchyliia vid. Conchyliia.

Blakburnia, nouum plantarum genus 236

Bloch, M. E. a societ. reg. scient. Hauniensi praemium reportauit 362

Blumenbachs, Ioh. Friedr. Handbuch der Naturgeschichte, 2 Theile 112

Boehmeri, P. A. merita anatomica 613

Boerhaaue, Herm. eius merita physiologica et medica 69 seq.

Böttger, C. H. obiit 724

Bohni, Io. merita physiologica 67

Bombyx, de eius eruca phalaena et chrysalide observata 107

Boracis natura et ortus 418. ex sale sedatio praeparatio 307 seq.

de Borden, Th. in anatomien merita 617

a Born, Ignat. Index rerum naturalium musei Caesarei Vindobonensis Pars I. Testacea 508. Testacea musei Caesarei Vindobonensis 510

Borowsky, Geo. Henr. histor. natural. prof. extraord. Francofurt. 540

Borussicum regnum, in eius fluuiis habitantium piscium descriptio 661

Bosci, Hippolyt. merita anatomica 62.

Bose, Ern. Gotlob. pathol. prof. ord. et facult. med. lipf. senior 171

A a a

Botalli,

- Botalli, Leonard.** merita anatomica 60
- Botanicae** observationes 406
seqq. 662. 674
- Botryllus**, zoophytorum genus 251
- Boum lues**, de ea observata et experimenta 211. 659. eius principium contagiosum et causa 212. causae variae 587. Effectus nocivi in homines ib. de eius curatione observata et remedia 6. in ea remedia prophylactica 213. eius insitio vid. *Insitio*.
- Brachyglottis**, novum plantarum genus 242
- Brand, I. C. A.** societ. Berolin. naturae scrutatorum membrum 195
- Brassicae** virtus et usus medicus 332
- Breynia**, novum plantarum genus 247
- Bromus nanus** 674
- Brucca antidyenterica** 686
- Bructerus mons**, de eo observata singularia 217 seq. eius altitudo 218
- Brunneri, Io. Conr.** merita anatomica 68
- Buccinum**, eius species quaedam 287 seq. pictae 517. achatinum 206
- Buprestidum** circa Berolinum observationes 659
- Burdigalensis acad. reg. scient.** et artium theses et praemia ad ann. 1781 et 1782. 361. 538
- Buschii, I.** Disp. de voce 626
- Byssi** a regno vegetabili excludendae 205. 668
- C.**
- Caementum**, de eo tentamina 97. 108. igni et aquae resistens, id parandi modus 96
- Calcareae terrae** ortus 130
- Calcareus lapis** ut sal medium 101
- Calcedonius** crystallifatus pyramidalis, ad quarzi crystallos refertur 669
- Calcinatio**, eius effectus et diversitas 151 seq.
- Calcis** ortus 152. incallescencia cum aqua, de ea monita ib. eius aqua cum lacte 641. calces metallorum, de iis monita 152
- Calculus vesicae** e feminis eximendi modus 580 seq. de eo monita 581 seq. intestini recti 641. vrethrae eius sequelae lethales 653. lacrymarum viis effectus 654. auxilium chirurgicum ib.
- Caldani, M. A. L.** merita in physiologiam 620
- Caledoniae** novae, insulae, historia naturalis et singularia 232
- Calli formatio** retardata 316
- Callisen, Henr.** Societatis Hafnienfis socius 720
- Callisthenes**, eius merita anatomica 44
- Cameli** feri in Asia 251
- Camperi, P.** merita in anatomicum 616
- Canani, Io. Bapt.** merita anatomica 57
- Cancer**, morbus aduersus eum remedium 176

Cande-

Candelarum medicatarum auctor 481

Cantharidum tinctura vid. *Tinctura*.

Canum ortus ex lupo aureo 251. Canis Hyaena 685

Capitis vulnera singularia, de iis obseruata 321 seq. 642. lethalia 644. vulnus singulare baculo catapultae inflatum et sanatum 22. vulnus sanatum 640. 641. capita magna infantum vid. *Infantes*

Cappel, Wilh. Frid. Confiliarius Aulicus 721

Caprae domesticae ortus 254

Carbo fossilis, de eius ad chemicos labores vsu monita 150

Carcani, Io. Bapt. merita anatomica 61

Cardamine hirsuta 675

Cardium, eius species quaedam pictae 514. echinatum, de eo obseruata 400

Caries in osse frontis latens 641

Carinthiacae ferrariae v. *Ferrum*.

Carix intermedia 676

Carpodetus, nouum plantarum genus 237

Cassauae vis v. *Iatropha Manihot*.

Cassebohmii, I. F. in anato-
men merita 611

Casserii, Iul. merita anatomica 62

Casuarina, nouum plantarum
genus 243

le Cat, C. N. merita physiologica 615

Catameniorum retentio, de ea
monita 493

Cataractae mollis et durae
signa 646. curatio ib.

Catarrhus, eius ortus et cura-
tio 346. species et effectus
493 vt caussa phthiseos
pulmonalis 491

Cauerna canum, eius vaporum
ratio 590

Cellulosi, seu mucosi contex-
tus vtilitas 31 seq.

Celsi, A. Corn. eiusque scri-
ptorum aetas 347. 349 seqq.
merita anatomica 47. scripta
varia 351 seq. praenomen
et patria 352. animi pro-
bitas ib. seq. peritia medica
353. vitae ratio et amici ib.
seqq. codicum historia 356.
editiones variae diiudica-
tae 356 sq.

Ceodes, nouum plantarum
genus 247

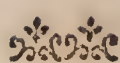
Cerebelli substantia cinerea
523

Cerebrum, de eo obseruata
anatomica 71 seq. eius sub-
stantia cinerea quibus in
locis existat 522 sq. eius
nexus inter se 523 seq. co-
loris diuersitas et caussa 524.
copia ib. irritabilitas et sen-
sibilitas incerta 525. fabri-
ca ib. de ea obseruata zoo-
tomica ib. seq. eius in aui-
bus, piscibus et amphibis
ratio 526. cinereae substan-
tiae vsus 527. de eius com-
motionis cura monita 322.
eius laesio lethalis ib. com-
motio 642

Ceruus Alces 684

A a a 2

Cerussa

Cerussa farinae admista, ex ea paratarum placentarum effectus noxii 93 seq.

Cetti, eius obitus 364

Chabertus, Parisiensis societatis medicae correspondens 720

Chaerophylli vsus medicus 334

Chalcedonium igne Vulcanico productum 664

Chalybs, qua ratione ex ferro fiat 154. eius praeparationis ratio 498. 507. de aquae fortis in eum effectibus obseruata 451. v. *Ferrum*.

Chamaemeli vsus medicus 333

Charpentier, I. F. W. *Mineralogische Geographie der Churfürstlichen Lande* 436

Chemiae fundamenta seu institutiones 146. definitio, obiectum et instrumenta ib. seq.

Chemicarum obseruationes 220 seq.

Chirurgicarum obseruationes 315 seq. 319 seqq.

Ciceronis, M. T. cognitio medica 47

Cicutae aquaticae vnguenti vsus quando innotuerit? 480. virosae Linn. effectus noxii et infecta 459

Cinae semen vid. *Santonium*.

Cineres plantarum eorum natura et diuersitas 152

Cinerea Alpina 678

Citrini mali succus quomodo frigoris ope concentrandus 460 seq.

Clauariae species quaedam 206 seq. phacorrhiza 662

Clauum pedum, aduersus eos remedium 164

Clitoridis extirpatio 642

Clutiae masculi et feminei flores in vna arbore 662

Clysterum ex fumo tabaci vsus dubius 163

Cobaltum, de eius mineris monita 421 seq. vt corpus mixtum 158. eius natura metallica negatur ib. in Silesia repertum 201

Cochleae, earum species novae 286 seq.

Cochleariae vsus medicus 333

Codia, nouum plantarum genus 239

Coecitas sublata 641

Coiteri, Volcher. merita anatomica 60

Coleopterorum insectorum index et genera 274 seqq.

Colicae pictonum historia 482

Collins, Sam. merita anatomica 58 seq.

Columba coronata 685

Columbi, R. in anatomen merita 58 seq.

Cometarum a tellure distantiae minimae 588

Commerfonia, nouum plantarum genus 238

Concharum nouum genus 665. bivalues cardine multidentato 670

Conchyilia quaedam descripta 200. bivaluia cardine crenato, eorum genera et species novae 206. fluuiatilia praesertim in aquis Thuringiacis, eorum historia 283. species novae et pictae 284 seqq. musei Caesarei

- rei Vindobonensis eorum index 508 seq. 510. depictorum index 513 seqq. petrefacta 198. 662. earum testarum compositio 668
- Conseruae a regno plantarum excludendae 205. species 210
- Conyza anthelmintica 678
- Constantini Africani merita anatomica et medica 54
- Conuallariae polygonati vsus 461
- Conus, gloria maris dictus 206. conis species quaedam pictae 516
- Copal, eius ortus et solutionis modus 197 seq. minerale, eius analysis 278
- Copridum a scarabaeis differentia 276
- Coprosma, nouum plantarum genus 246
- Cor, eius per regnum animale latum imperium 469. quaenam animalia eo careant ib. vnicum animali cuius esse probatur 470. humanum, eius ventriculorum exterioris superficiei membranae et adipis ratio ib. seq. ventriculorum ratio et capacitas diuersa 471. in embryone ib. fibrarum directio et series adhuc incertae ib. seq. nerui 472. vasa lymphatica ib. de eius actione obseruata et monita ib. num sub systole penitus euacuetur 473 seq. eius irritabilitas motus causa 474 seq. de eius neruibus obseruata 22. infectorum filiforme et longum 119. cor fetus singulare 653
- Corallia ex India missa 665
- Cordi, Valer. merita in rem medicam 478
- Cornei fissilis natura 391. 393. cornei lapides vid. *Lapides*.
- Cornu, nouum testaceorum genus 510. 513. 519
- Cornutiae corymbosae radicum oleum 138
- Corpora, de eorum origine hypothesis 271. eorum pondus num augeatur, an minuat, si magis a centro telluris remota sint? 195. seq. naturalia, eorum species, varietates et signa 123 incrementi modus ib. ea colligentium distinctio 126. corporum reductio vid. *Reductio*: solutio vid. *Solutio*.
- Corticis Peruaniani vis in viceribus et debilitate 642
- Coryne pusilla, Zoophytum 251
- Corynocarpus, nouum plantarum genus 237
- Coryza equorum vid. *Equi*.
- Coschwitz, Geo. Dan. merita anatomica 604
- Cos crySTALLISATA est spatium 669
- Cottunni, D. de rebus anatomicis auctor 623
- de Courcelles, Ch. merita in anatomen 615
- Cowper, Wilh. merita anatomica 70
- Cracouiae theatrum anatomicum exstructum est et laboratorium chymicum curabitur aedificandum 723

Craniae descriptio 665. species 666

Cranii ossa eorum futurae variae 655

Crataegi coccineae cultura et usus ad sepes 110

Crell, L. seren. Duc. Brun- suic. consiliarius rerum metallicarum 363. Francosurtensis Societatis socius 720

Cremnini metallifodinarum antiquitas et praestantia 500. 504. venae metallicae et minerae 504 seq.

Croci usus medicus 335

Crocodili alligatoris character 118

Cryalli indolis terreae calcareae, earum ordines 143. gypseae et quarzofae, earum ordines 144. singulares et rariores quaedam 145. in semine animalium et infusionibus microscopio observatae 273 seq. Pseudogalenae 669

CrySTALLISATIONIS salium modus et ratio 156

CrySTALLOGRAPHIA Hungarica 143

Cubolus, I. B. de rebus anatomicis auctor 625

Cuculus, avis, de eo observata 220. C. Indicator 686

Cullen, Willh. *Anfangsgründe der praktischen Arzneywissenschaft, 2ter Theil* 487

Cunarum noxa et emendatio 88

Cuprum, eius partes constituentes 425. nativum, de eo monita 424 seq.

Cynofuri Indici usus in convulsionibus infantum 137

Cypreae species quaedam pictae 516

D.

Dalberg N. consiliarius Montaniticus 722

Damae cerui historia 669

Darelli obiit 721

Daniel, Frid. Christ. systema aegritudinum conditum per nosologiam, pathologiam tam generalem, quam specialem et symptomatologiam aetiologiae superstructas 704

Decaspermum, novum plantarum genus 241

Democriti merita anatomica 41

Dentella novum plantarum genus 237

Destillatio, de ea et de corporibus per eam productis aut eductis monita 156 seq. eius a sublimatione differentia 157

Diaetae specialis exempla 636

Diantherae species duae novae 591

Dicera, novum plantarum genus 241

Dichondra, novum plantarum genus 238

Didélot, ab acad. reg. Parisina praemium accepit 170

Didus ineptus, avis ficta 117. 124

Diocles Carystius, eius merita anatomica 44

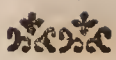
Distomus variolosus, Zoophytum 251

Diuionensis Academiae scient. art.

)

(

- art. et litterar. elegant. the-
ses in ann. 1782. 717
- Doctores et Professores medi-
cinae Moscouienses 716
- van Doeveren, Walth. diff. in-
quirens synchondrotomiae
pubis vtilitatem in partu
difficili Auctore I. P. Mi-
chel 650. Archiater 721
- Domesticorum remediorum
praestantia et contempla-
tio 331 seq.
- Donatia, nouum plantarum
genus 236
- Douglasii, Iac. merita anato-
mica 598
- Drimys, nouum plantarum
genus 241
- Duhaume, Grossin, Traité de
la petite verole 326
- Duvernoi, Io. Georg. merita
anatomica 606
- Dysenteria, eius caussae et
curatio 493 seq. in ea re-
medium 109
- E.
- Ebertus, I. D. Professor cne-
miae Cassellanus et Prin-
cipis medicus 721
- Echinitae fauoginei origo 218
- Echinorynchi species quae-
dam 402
- Eclampsia quid? 709
- Elatostema, nouum plantarum
genus 243
- Electrica phaenomena a fri-
ctione mercurii supra re-
sinosa corpora 196
- Electrici ignis natura 358
- Electricitatis theoria et pra-
xis vna cum experimentis
303 seq. atmosphaericae
influxus in vegetabilia eius-
que effectuum expositioni
praemium constitutum 539
- Electrophori descriptio 358 sq.
- Elephantini dentes hinc inde
effossi 209
- Emberiza leucophris 686
- Embothrium, nouum planta-
rum genus 236
- Empedocles, eius cognitio
anatomica 41
- Entomologicae obseruationes
202 seq. systematum inue-
stigatio et comparatio 666
- Entrochitae in quarzum mu-
tati 662
- Epacris, nouum plantarum ge-
nus 236. 671
- Epibaterium, nouum planta-
rum genus 243
- Epidemici morbi eos obser-
vandi ratio 13. 15
- Epigenima quid 706
- Epilepsia, de eius curatione
obseruata 96
- Equi, de eorum coryza ma-
ligna obseruata 212 seq.
hermaphroditi partes geni-
tales 205
- Equitationis vsus in phthisi
24 seq.
- Erasistrati merita anatomica
44 seq.
- Eremita hydatis 663
- Erica retorta, planta 465
- Eschenbachii, C. E. in ana-
tomen merita 618
- Esper, Eugen. Io. Christ. Be-
rolinensis Societatis natu-
rae scrutatorum socius 720
- Eudiometri descriptio 305.
noui constructio et vsus 83
seq.
- Euodia, nouum plantarum ge-
nus 236

)

(

Evolutionis theoria 665

Euryandra, nouum plantarum
genus 241

Eustachii, Bartholom. merita
in anatomen 59

E.

Faba Americana Libidibi, de
ea obseruata 453

Fabricii, Wilh. Hildani merita
in rem medicam 482

Fabricii, Hieron. merita ana-
tomica 62.

Faciei vlcus venerereum 643.

Falco Plancus 685. F. fuscus
ibid.

Fallopium, Gabr. merita anato-
mica 59

Farinae rancidae causa 454

Fasciolae species nouae 250.
species variae in piscibus
reperiundae 401 seq. lucii
descriptio 402

Febris inflammatoria ex diae-
tae vitiis grauissima sanata
10. stipularis, eius natura
163. puerperarum 708. mi-
liaris vid. *Miliaris*, nosoco-
mialis vid. *Nosocomialis*.

Februm malignarum ortus et
causa 212

le Febure, remede approu-
vé pour guerir radicale-
ment le cancer occulte et
manifeste 176

Fellner, Io Nepom. obiit 364

Ferber, Io. Iac. *Physikalisch
metallurgische Abhandlun-
gen, über die Gebürge und
Bergwerke in Ungarn* 498

Fermentationis in panificio
noxa 92

Ferrariae officinae vid. *Fer-
rum*.

Ferrum, de eius mineris mo-
nica 423. eius ortus, partes
constituentes et electrica
materies 424. fusionis ratio
498. 507. qua ratione in
chalybem mutetur 154 na-
tium 442. natium sibe-
ricum 202. de eo tentami-
na chemica 208. 561. mi-
nera 669. in fuso terra al-
ba detecta 671. id et cha-
lybem parandi ratio solita
in ferrariis Carinthiacis 671

Ferry, I. I. obiit 724

Fetuum connatorum origo
270 extra vterum in lepo-
re 664

Fibrae animalis natura, ele-
menta et vsus 30 seq. vege-
tabilis 136

von Fichtel, Ioh. Ehrenreich
*Beytrag zur Mineralgeschich-
te von Siebenbürgen, I und
2ter Theil* 429

Finke, Leon. Ludov. med.
prof. in gymnasio Lingensi
363

Fissura longitudinalis tibiae
323

Flad, Io. Dan. obiit 364

Flaugergues ab acad. reg. Pa-
risina praemium accepit
170

Flora apum 451. Scandina-
viae prodromus 672

Fluoris albi ortus et noxa 492

Fluoris mineralis acidum dis-
quisitum 298. 300 seq. ra-
tio terrea 282. de eo obser-
uationes 671

Folia plantarum, super eorum
natura

natura vsu ac aëre in iis
conuento experimenta 77
seqq. eorum comparatio
cum organis respirationis
animalium 78 seq. quo or-
dine in iis vapores ex plan-
tis exfudantes in guttas col-
ligantur 94 seq.

Fontana, societ. scient. Vpsa-
liensis socius 362. eius me-
rita in anatomen 622

Fonticulorum vsus in phthisi
et in nodis et exulceratio-
nibus pulmonum 344 seq.

Foramen ovale, super eo ob-
servata 313. 315.

Formicas delendi machina 375

Forskälia, planta 407

Forster's, George, Voyage
round the World in his Bri-
tannic Majesty's sloop Reso-
lution, Vol. I. et II. 221. na-
turalium rerum Docens pu-
blice constitutus Cassellis
720

Forster, Io. Reinold. et Georg.
Caracteres generum planta-
rum 234. acad. scient. Pe-
tropolit. socius 540. prof.
historiae natural. Halensis
ib Neapolitanae Academiae
fodalis 720

Forsteria, plantarum genus
136

Fossilium classes et ordines
281. rariorum descriptio
668

Fothergill, Jo. obitus 364

Fracturae complicatae, de iis
monita 346. iis. medendi
methodus ib. seq. femoris
inferuiens machina 318

de Francheville, Ios. du Fresno
obitus 724

Franzius, Io. Georg. Frid. Pro-
fessor medicinae extraordi-
narius Liptienfis 723

Frictionum mercurialium vſus
in tabie 342

Friderici II. Imperatoris merita
in anatomen 54

Fringilla Hudsonica 686. F.
cyanocapilla ibid. F. tor-
quata 687

Frontis ossis caries 641

Fuligo tritici, aliarumque plan-
tarum morbus 592

Fulmine naturali vel artificiali percussorum animalium mortis causae expositioni praemium constitutum 362. tactus post effectus morbosos varios in eo obseruatos sanatus II seq.

Fungus in lauri fissuris ortus
206 seq. singularis nouus
582 seq. 594. laricis vid.
Agaricus. ii non amandan-
tur ad mineralia 668

Furiae infernalis' expositioni
praemium constitutum 587

Furunculi gangraenosi, eorum
sedes et causa 324

G.

Gabuccini, Hier. scripta et
merita medica 479

Gadi species duae 92

Gahnia, novum plantarum ge-
nus 239

Galena cubica 669

Galenī peritiā et merita ana-
tomica 49 seq.

Gaubius, Hieron. Dav. obiit 364

Gehler, Io. Car. anat. et chir.
prof. ord. Lipsiens. 171

- Generatio**, super ea monita 123. aequiuoca, de ea monita 114. eius ab animalculis spermaticis theoria 266 seq. 269 seq. vegetabilis et animalis, earum analogia 267. 269 seq.
- Genioistoma**, nouum plantarum genus 237
- Genitales partes monstrosae** 389
- Geoffroy**, Steph. Lud. Societatis Parisiensis director 719
- Geographia mineralogica** vid. *Mineralogica*.
- Geometricae dimensiones v. instrumentum**.
- Gesneri**, Car. Phil. obitus 364
- Gesneri**, Conr. merita in rem medicam 479
- Gingidium**, nouum plantarum genus 238
- Glandularum conglobatarum et conglomeratarum differentia negatur** 38
- Glaucus Atlanticus**, molluscorum genus 223
- Glecoma hederacea** 675
- von Gleichen**, genannt Rulsworm, Wilh. Friedr. *Abhandlung über die Saamen- und Infusionsthierchen* 265
- Glirium genera varia** 115 seq. 124
- Glissonii**, Franc. merita anatomica 65 seq.
- Globaria**, nouum molluscorum genus 141
- Globularia alypum**, eius vsus 414
- Glochidion**, nouum plantarum genus 244
- Glokner mons v. Terglou**.
- Gmelins**, Ioh. Friedr. *Einleitung in die Mineralogie* 281
- Gnaphalium Alpinum** 676
- Gneusi**, saxi, antiquitas et cum granite analogia 444
- Goeze**, Ioseph. Aug. Ephr. a societ. reg. scient. Hauniensi praemium reportauit 362 seq.
- Gonorrhoea chronica** 708
- de Gorter**, Ioh. merita anatomica 605
- Gottingensis societ. reg. scient. theses et praemia ad ann. 1780. 1781. 1783 et 1784** 169
- de Graaf**, Regner. merita anatomica 67
- s' Graeuwen**, Paul. obitus 363
- Graminum notae constantiores** 136. species mutatae ib.
- Granati Pompeiani** 310 seq. eorum ortus 312
- Grauditas num mulieres a negotio lacte liberos nutriendi excludat?** 14 sq. vulneris curationem reddit difficilem 647
- Grossostylis**, nouum plantarum genus 242
- Gryphitae permagni** 430
- Gruner**, C. G. Russicae oeconomicae societatis sodalis et Parisiensis medicae societatis correspondens 719
- de Güldenstädt**, Io. Ant. vita 672, obitus 724
- Gulonis et in dōmo educati ac nutriti et liberi, seu ferimores et historia** 103 seq. Sibirici historia naturalis 262
- Günzii**, I. G. merita in anatomica 612

Gustania, nouum plantarum
genus 406

Gynopogon, nouum planta-
rum genus 237

Gypsi ortus causa 279 seq.

H.

Haemoptysis, de ea obser-
vata 491

Haemorrhagiarum distinctio
et curatio, de ea obseruata
et monita 490

Haemorhoidum fluxus, de eo
monita 492

Hagen, Car. Gotfr. Professor
medicinae extraordinarius
Regiomontanus 722

Hales, Steph. merita in phy-
siologiam 607

von Haller, Alb. bibliotheca
anatomica Tom. I. 39. Tom.
II. 595. bibliotheca medi-
cinae practicae, Tomus II.
477. de partium corporis
humani praecipuarum fa-
brica et functionibus Tom.
I. 29. Tom. II. 466. ele-
menta physiologiae C. H.
ad ea auctarium, excerptum
ex noua editione et adapta-
tum veteri 158. eius me-
rita in anatomen 607 seq.

Haloragis, nouum plantarum
genus 240

Halotrichum, de eo obserua-
ta 503

Harvey, Willh. merita in ana-
tomen 63 seq.

Havers, Clopton. merita ana-
tomica 69

Hauniensis societ. reg. scient.
thesis et praem. ad ann.
1781. 361

Hausmann, Io. Steph. anat.

prof. in collegio anat. chir.
Brunsvic. 363.

Hebenstreitii, I. E. merita ana-
tomica 612

*Hederae baccarum et folio-
rum vsus medicus* 137

Hedycarya, nouum plantarum
genus 246

Hedysari species sese mouens
305 seq.

Heisteri, Laur. merita anato-
mica 599 seq.

Helicitae in Transsilvania 432
seq.

Helix Linn. eius species quae-
dam 285 seq. species quae-
dam pictae 519 seq. ianthina
223. stagnalis Linn. hydras
denorans 216

Helmintholitus v. anomia

van Helmont, Ioh. Bapt. me-
rita medica 484

Hepar sulphuris, eius in metal-
lurgia prae sulphure prae-
stantia 588 seq.

*Herculanæum obtegentis ma-
teriei disquisitio chemica*
310 seq.

*Hermaphroditi cuiusdam de-
scriptio* 389

Herniae compositae operatio
640. inguinalis cum extir-
patione testiculi 643. cum
ruptura intestini ib. intesti-
nalis ib. inguinalis incar-
ceratae natura methodi et
operationis difficultas 648.
umbilicalis plurima abdo-
minis viscera continens 652

*Herniotomia ad eam culter et
specillum* 648

Herophili merita anatomica 45

Herpetis species et curatio
318

Her-

Herwig, Christ. Phil. obiit 724

Hewsoni, W. merita in anatomien 625

Hippocastani cortex vid. *Aesculus*.

Hippocratis cognitio et merita anatomica 41 seq.

Hirudinum usus medicus, de eo observata 317. usus in epilepsia 96

Hirzel, Casp. vid. *Turici*.

Hoffmann, Io. Adam obiit 365

Hoffmann, Ant. successor Dalbergii 722

Hollerii, Iac. medici Hippocratici merita 479

Holmiae urbis incolarum, natum et mortuorum numeri 589

Holothuria elegans et tremula, de iis observata 398. squamata 399

Homo Lar 686

Houii, Iac. merita anatomica 596

Houpae balsamus 700

Huberi, I. I. merita in anatomien 611

Hundt, Magni merita anatomica 55

Hungerbuhler, de oleo ricini medicamento purgante et anthelmintico 496

Hunters, Wilh. *Bemerkungen über die bey schweren Geburten empfohlne Zertheilung der Schaambeine, nebst des Hrn. Iumelins Abhandlung über ebendiese Materie* 648. eius merita anatomica 617

Hunteri, I. de rebus anatomis scriptor 617

Hunzowsky chirurgiae Pro-

cessor nosocomii Viennensis 723

Hybrida generatio eius exempla 253. 267 seq. animalia vid. *Animalia*

Hydatides, earum species 663

Hydatigena taenia v. *taenia*

Hydnora Africana, fungus 582 seq. potius planta 594

Hydrae, earum deuorator 216

Hydrargyri minerae Idrienses 203 hydrargyrum vid. *mercureus*.

Hydroceles singularis curatio 644

Hydrophobiae a rabie distinctio, causa et symptomata 339

Hydropis naturae, causarum, signorum et medendi methodi expositioni praemium constitutum 538

Hygrometri descriptio 293. simplicis descriptio 454

Hymenopterorum insectorum noua genera 662

Hyoscyami nigri radicum usus effectus noxii 452 seq.

I.

Iacquinus, acad. scient. Petropol. socius 540. societ. scient. Vpsalens. socius 362

Iaeger, Christ. Frid. Archiater 721

Iankii, I. G. merita in anatomien 620

Iaspis, in eo petrefacta inuenta 219

Iatropha Manihot L. vis venenata 663

Ibex alpium Sibiricarum, eius differentia a musmone 253. a rupicapra ib.

Icterus

Isterus vnus lateris 164 seq.
 Ileus morbus, de eius curatione monita 163
 Iluae insulae historia naturalis mineralogica 410
 Illustri genere ortorum morbi 638
 Impatiens balsamina, in eius nectariis crysalli sacchari repertae 466
 Inflammatio sine febre 26
 Ingenhoufz, John, Experiments upon vegetables, discovering their great Power of purifying the common air in the Sunshine etc. 74. Academiae Manhemienfis scient. socius 719
 Ingrassiae, I. Phil. merita anatomica 58
 Infantes, iis vtriusque manus vsus commendatur 89. capite magno, eorum ad morbos dispositio, morborumque curatio 7
 Infundibuli historia et cauitas negata 72
 Inocarpus, nouum plantarum genus 240
 Inoculatio variolarum laudata 331. de ea monita 10
 Insecta, eorum ordines 126. de eorum classium et generum constitutione monita 142. eorum genera noua 571. noua vel nondum depicta 217. ea colligendi et afferuandi modus 197. nociua delendi machina 375. eorum cordis forma 119. in aliis animantibus et in ipsis insectis habitantia 198 seq. comitatu Hanouiensi indigena 403 seq. hermaphro-

ditata, quid sint? 126. viti-
 bus infesta, eorum et aduer-
 sus ea remediorum exposi-
 tionum praemium constitutum
 361. coleoptera vid. *Cole-
 optera*. hymenoptera v. *Hym-
 enoptera*. causae varia-
 tatum 665. eorum systema-
 ta inter se comparata 667.
 de iis obseruationes 671
 Insitio luis bouillae, eius vsus
 213 seq. de ea obseruata et
 monita ib. scripta recentio-
 ra 214
 Instrumenti ad dimensiones
 astronomicas et geometricas
 percommodi descriptio 670
 Insulae paschalis historia na-
 turalis et singularia 229.
 Tannae historia naturalis et
 singularia 231. insularum
 societatis et amicarum hi-
 storia naturalis et singularia
 227 seq.
 Intestinorum vulnus singulare
 320. perforatio lethalis a
 vermibus 644. vermes 660
 Journal de Medecine, chirur-
 gie, pharmacie cet. Tome
 XLVII et XLVIII. 3
 Ipecacuanhae vsus in malis ve-
 nenosis 88. vsus antidotus
 opii ib.
 Irritabilitas regni vegetabilis
 197. 203
 d' Isjonval Quatremere repor-
 tauit praemium ab Acad.
 Rothomagiensi 718
 Iter mineralogicum botanicum
 a Tergton ad Glokner 660
 Iuliaans, Arn. diss. de resina
 elastica Caiennensi 689
 Jumelin v. *Hunter*.
 Iuniperi vsus medicus 334 seq.
 K. Kaauw,

K.

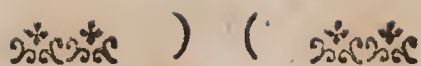
- K**aauw, A. merita in physiologia 614
- Kerefturi, Franc. anatomiae et chirurgiae Profess. Moscouiensis 716
- Kies, Io. obitus 725
- Klinkosch, I. Th. scriptor de rebus anatomicis 623
- Koenig, astronomiae prof. Mannhemens. 540
- Koenigshaynenses montes v. *Montes*.
- Koestlin, Car. Henr. fasciculus animaduersionum physiologici atque mineralogico chemici argumenti 309. *Lettres sur l'histoire naturelle de l'Isle d'Elbe* 410. chemiae et naturalis historiae Professor Stutgardinus 721
- Kongl Svenska Vetenskaps Academiens Handlingar för Aor 1773. Vol. XXXIV 91. för Aor 1774. Vol. XXXV. 450. för Aor 1775. Vol. XXXVI 579
- Kraak, Io. Professor Holmienfis Academiae valedixit 722
- Krünitz, Ioh. Georg. *Oekonomische Encyklopädie*. *Ister — 2oster Theil* 447

L.

- L**acerta serpens 197. **L.** Chamaeleon 684
- Lacrymarum viis exsectus calculus 654
- Lactatio infantum num gravidis interdicens? 14 seq. ab ea quales feminae abstinere debeant? quaestionis solutioni praemium constitutum 537

- Lactis vsus medicus 336 seq. aberratio in C H. 639
- Ladmiral, I. de eius anatomicis iconibus iudicium 614
- Lancisii, Ios. Mariae merita anatomica 70
- Lange, Io. Henr. obitus 724
- Langguth, Christ. Aug. medicinae Profess. extraordin. Vitembergensis 722
- Lapidei regni tribus tres 128
- Lapides, eorum principium duplex 128. cornei de iis obseruata 279. vitrescentes, in iis impressionum regularium origo 218 seq.
- Lapis scissilis sal Epsomense continens III
- Larus albus 684
- Lathyri radicibus repentibus tuberosis cultura, natura et vsus 99 seq.
- Laxmannia, nouum plantarum genus 242
- Ledi palustris infusi vsus in lepra 462 seq. Ledum Groenlandicum 675
- van Leeuwenhoek, Anton. merita in anatomen 68
- Lemur marinus 684
- Leonhardi, Io. Gotfr. med. prof. extraord. Liphens. 541
- Lepadum nouarum et oltreae Islandicae descriptio 659
- Lepra, de ea obseruata 462 seq. de eius curatione obseruata 29
- Leptospermum, nouum plantarum genus 240
- Lepus ex vtero matris caesus et nutritus viuax 96
- Lerche, Io. Iac. mortuus 541
- Leske, Nathanael Gotfr. *Anfangsgründe der Naturgeschichte*,

- schichte, 1ster Theil* 121. *Vom Drehen der Schafe und dem Blasenbandwurme im Gehirne derselben* 291. *societatis liberae imperial. oeconom. Petropolit. sodalis* 171
- Lettere sopra A. Corn. Celso 347
- Leueling, Henr. Palmatii observationes anat. rariores de valvula Eustachii et foramine ovali 313
- Levret Andr. obiit 724
- Libauii liquor fumans vid. *Liquor*.
- Lichenes non amandantur ad mineralia 668
- Lieberkühnii, I. N. in anatomicen merita 615
- Lieutaud, Ioseph. mortuus 364. *Inbegriff der ganzen medicinischen Praxis. 1ster Theil* 559. eiusdem in anatomicen merita 612
- Limacum species variae 250
- Limperani, Io. Paul. obitus 363
- van der Linden, Io. Antonid. merita medica 485
- Ligni putrescentis lux vid. *Lux*.
- Linnaeus, Car. in eius memoriam numisma cūsum 541. *Genera plantarum* aucta, curante Io. Iac. Reichard. 405. *systema plantarum*. Curante Io. Iac. Reichard. P. I—IV 409. *Florae Suecicae compendium* curante Andr. Io. Retzio 677
- Lino substituendae plantae 461
- Lipsiensis facultatis medicae assessores 171
- Liquoris cuiusdam antiuene-
rei analysis et vsus 17. 23.
fumantis Libauii analysis 27.
probatorii incertitudo 298
- Lisbonensis academiae theses et praem. ad ann. 1781 et 1782. 169
- Lithanthraces, de iis experimenta chemica 419. eorum olei origo ib. *sodinae in Sconia* 105. *sodinae circa Valenciennes* 215
- Lithontripticum Hulmii 168
- Lithotomica instrumenta, de iis obseruata et monita 18. *lithotomicum instrumentum nouum* ib.
- Lithotomiae methodus noua 4. in feminis methodus 580 seq. de ea monita 581 seq.
- Littre, Alexii merita anatomica 69
- Lobsteinii, I. F. merita in anatomicen 623
- Loder, I. C. Serenissimi Ducis Saxo Vinariensis et Isenacensis Medicus Aulicus 721
- Lophanthus, nouum plantarum genus 237
- Lorry, Ann. Car. vicarius praefes societatis Parisiensis 719
- Loxia oryx 683. *Loxia coronata* ibid. *L. longicauda* ib.
- Lucretii, Cari, merita anatomica 47
- Ludwig, Christ. Frid. Diff. de cinerea cerebri substantia 521
- Ludwigii, C. G. merita in anatomicen et vniuersam medicinam 613
- Lugdunensis acad. scient. elegant. liter. et artium theses et praem. ad ann. 1782 539
- Lumbrici, eorum species novae

vae 249. de eorum cingulis observata 205
 Lunaris superficiei structura et Vulcanica origo eius inaequalitatum 664
 Lupi aurei mores et cum cane similitudo 251
 Lutreolae historia naturalis 263
 Lux ligni putrescentis in tenebris ab animalculis 203 seq.
 Luxationis femoris repositi exemplum 643
 Lymphaticorum vasorum structura et distributio 36 seqq.
 Lynx Americanus, animal 301
 Lyseri merita anatomica 65

M.

Maba, novum plantarum genus 245
 Macbride, Dav. obiit 724
 von Madai, D. S. obiit 363
 Maderae insulae historia naturalis 222 seq.
 Madreporae labyrinthi formis et serpulae planorbis vestigia 665
 Magnesia, de ea observata et experimenta 455. 458 seq. eius natura metallica 458 seq. eius varietas ex fodina Dallandiae 459. alba, de eius natura et ortu monita 414 seq.
 Magnetes, de iis eorumque situ naturali observata 410 seq. magnetica vis unde? 411
 Malococca, novum plantarum genus 241
 Malpighii, Marcell. merita anatomica 66
 Malus citrina vid. *Citrina*.

Manhemienfis acad. Elector. scient. thesis et praem. ad ann. 1781. 362
 Manus utriusque usus infantibus commendatur 89
 Martini, Frid. Henr. Wilh. *Allgemeine Geschichte der Natur Ister — 4ter Theil* 445
 Maskelynus, societ. scient. Vpsalens. socius 362
 de Mattuschka, Henr. Gotfr. Comes mortuus 541
 de Mayerne, Theod. Turguet merita in rem medicam 483
 Meckelii, I. F. merita in anatomicum 618
 Medicago obscura 676
 Medicinae infusoriae utilitas 325
 Medico-practicae observationes 3—chirurgicum institutum Turici 723
 Medicus naturae observator et imitator 86 seq.
 Medusarum species duae 199
 Meles, animalium genus eiusque species 261
 Melica uniflora 674
 Melicope novum plantarum genus 239
 Melicytus, novum plantarum genus 245
 Melissae usus medicus 333
 Melistaurum novum plantarum genus 247
 von Mellen, Christ. Andr. obitus 541
 Melodinus, novum plantarum genus 238
 Menorrhagia, de eius curatione monita 92
 Mercati, Lud. merita medica 480

Mercur-

)

(

Mercuriales frictiones vid. *Frictiones*.

Mercurialia medicamenta, eorum analysis et usus 17. 23

Mercurius, de eo observata 420. 708. eius cum plumbo convenientia et partes constituentes ib. seq. praeparationis variae methodi 25. sublimatus corrosivus, eius usus internus commendatur 26. in lue venerea 711. usus in phthisi ib.

Meryta, novum plantarum genus 245

Metalla, eorum divisio seu gentes 128 ortus 280. genesis et cum salibus affinitas 150. ea ope hepatis sulphuris separandi modus 589. de eorum reductione monita 153. de eorum calcibus monita 152

Metallifodinarum apud veteres constitutionis et comparisonis modi expositioni praemium constitutum 169. Ungariae antiquitas et praesentia 500 seq.

Metzger, Io. mortuus 364

Meyer, Math. Ios. Prof. praeseos Coloniae Agrippinae 722

Michell v. *van Doeveren*.

Mictus lecti in somno vid. *Vrina*.

Miliaris febris, de ea observata 489

Millaris, John, observations on Antimony 182

Millefolii usus medicus 333

Milleri, Ioan. icones plantarum, pictae, sculptae et editae 682. Eiusdem icones animalium, plantarumque *Tom. XXIV. Pars IV.*

pictae sculptae 683

Minera argenti rubra cum crystallis sandarachae 200. aurifera Nagyagensis, de ea monitum 280. Zinci Sinenfis, Tutanego dicta 583 ferri 669 plumbi lutea ib.

Minerae, earum ortus 280. collectiones variae ad completum museum mineralogicum necessariae 301 seq. hydrargyri Idrienses 203. metallifodinarum Schemnicensium, earum ratio 502 seq. tractatio 504. Cremnicensium ratio 504 seq.

Mineralia, eorum classes 121. Nassauensis historia et montis vrentis Dutweliensis 658

Mineralogica Saxoniae Electoralis geographia 436. Transilvaniae 429

Mineralogicae institutiones 281 miscellanea 668

Mineralogici regni historia naturalis 276 seq.

Moehringius, acad. scient. Petropolitae. locius 540.

Molybdaena ut minera ferri 423. de ea observata chemica ibid. seqq.

Mönch, Conrad. botanices Professor in Alma Carolina de Monchy, Franc. Wilh. Diff. de medico optimo naturae et observatore et imitatore 85.

Moneta in memoriam Car. Linnaei 541. Sigauld & le Roi cusa 723

Monoculus polyphemus Linn. insectum, de eo observata 200 seq. Novi descriptio in pisce *Almor* dicto nidulante 658.

B b b

Monroi,

)

(

Monroi, Alexandri eiusque
filiorum Donald. et Alex.
merita anatomica 606 seq.

Monro's, Donald. *Abhandlung
von der Wassersucht und ih-
ren besondern Gattungen* 562
seq.

Monstrorum ortus 114.

Montes primaeni seu prima-
rii 412. primaeni, eorum
ortus, partes constituentes
eosque componentium fos-
silium characteres 391. seq.
insulae Iluae, eorum de-
scriptio mineralogica 410
seqq. de eorum iugis inter
Italiam et Germaniam ob-
servata mineralogica 390
seq. circa Koenigshayn in
Lusatia superiori siti, de
iis observata 289. imperii
Russici, eorum formatio et
classēs 294 seqq. 308. Sa-
xoniae eorum descriptio
generalior 444. Transilva-
niae, eorum diuisio, natu-
ra et origo 431. igniuomi,
eorum ortus 120. vid. etiam
Vulcani.

Montia fontana 674

Morbi, eorum diuisiones et
classēs 28. causa ab aedium
structura 453 seq. quanam
cito et quanam tarde curan-
di et quanam sint signa huc
facientia? 28. vnus lateris
164 seqq. de eorum causis
coniecturae 165. seq. neruosi
dimidii hominis, de eorum
natura et causa coniecturae
167. peculiaris complicati
descriptio 19. eruditorum
637. illustri genere orto-
rum 638. onania ib. oculo-

rum, mammarum cet. 646.
historia et sectio 663

Morbilli, de iis eorumque cu-
ratione observata et moni-
ta 488. bis accedentes 22.

Mohrenheims, Io. *Beobachtun-
gen verschiedener chirurgi-
schen Vorfälle* 646.

Morgagni, Io. Bapt. merita
in anatomen 598. seq.

Mortis subitae casus 21-

Morus arbor, de ea eiusque
cultura in Finnlandia mo-
nita et observata 107.

Moschata nux. vid. *Nux*.

Moschi Sibirici, animalis pa-
tria, historia naturalis et
anatomie 258. differentia a
genere ceruino 259. me-
dicamenti differentia et na-
tura ib.

Mosconiensis Vniuersitatis Do-
ctores et Professores medi-
cinae 716

Motacilla gularis 687

Morus et quies 634

Mudge's, John, radical and
expeditions cure for a re-
cent catharrhus cough 344

Muli, de iis eorumque foe-
cundatione observata. 267
seq.

Mügel lacus descriptio 658

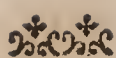
Müller, Otho Frid. Zoologiae
Danicae fasciculus I. 396.
Zoologiae Danicae Vol. I
ibid. eius merita in natu-
ralem historiam 628

Mundini merita in anatomen
55

Muriae ortus et soboles 129

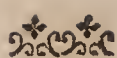
Muricis species quaedam pi-
ctae 517 seq.

Murray, Adolph. *Diff. de*
sen-

)

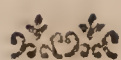
(

- sensibilitate ossium morbo-
 sa 521. Holmienst. Acad.
 Sc. Regiae Socius 719. eius
 in anatomen merita 625
 Murray, Io. Andr. Eques or-
 dinis Walsici 363
 Mus myospalax, palmis maxi-
 mis, cauda breui, oculis ad-
 modum paruis 97
 Musa, Anton. de eo memora-
 bilia 350
 Musci, de eorum floribus, ve-
 ro sexu et propagatione ob-
 seruata 299 seq. aquatici
 minimi 210
 Muscicapa striata 685
 Museum mineralogicum com-
 pletum instituendi modus
 301 seq. Caesareum Vin-
 dobonense, eius rerum na-
 turalium index 508. 510
 Musgrave, Sam. obitus 364
 Musmon, eius ab ibice dihe-
 rentia 253
 Mustela, animalium genus
 262 Zibellina, seu Zobela,
 eius patria et historia na-
 turalis 263 seq. Sarmatica
 et Sibirica, earum historia
 naturalis 264 seq. gulo Linn.
 vid. *Gulo*.
 Mya, eius species quaedam
 284 seq. corrugata 206. 210
 Myrmecophaga, animal, de
 eo observata 115
 Myroxylon, nouum planta-
 rum genus 245
 Myrti noua species 225
 Mytili species quaedam 284
 N.
 Naeni ab imaginatione ma-
 terna 270
 Nahuys, Al. Petr. v. *Iulians*
 Naparum vsus medicus 332
 Naphtha vitrioli, de ea mo-
 nita 419
 Narium haemorrhagia, de ea
 observata 491
 Nassauensis historia v. *mine-
 ralia*.
 Nasturtii vsus medicus 333.
 Natri natiui varietates 417.
 Tripolitani locus natalis,
 natura et vsus 98
 Natura humana quid sit? 86.
 Natarae regnum neutrum 113
 nexus seu catena, in quo
 consistat ib.
 Naturalis historia vniuersalis
 ordine alphabetico 445. eius
 obiectum 127. elementa
 121 liber manualis 112. ad
 eam introductio 126
 Nautarum morbi, in iis re-
 media 222
 Neosolenses metallifodinae
 venae metallicae et mine-
 rae 505 seq.
 Neri anodylenterici vsus me-
 dicus 138
 Neritae species quaedam 285.
 sqq. pictae 520 sq.
 Nervi, quatenus ossa pene-
 trent et in iis dispergan-
 tur? 529 sq. e cranio prod-
 eunt, eorum origines,
 differentia et crassities va-
 ria 71 sqq. olfactorii histo-
 ria et origo 72 nervus com-
 municans faciei 73
 Neubaueri, I. E. in anatomen
 merita 625
 Nicholls, Fr. merita physio-
 logica 610
 Nietzky, Adam, mortuus 364
 Nitrosus aer vid. *Aer*.
 Nitrum natuum 417
 Nose, Karl Wilh. *Ueber die*
 Bbb 2 Be-

)

Behandlung des venerischen Uebels 710

Nosocomiales febres earum origo 647

Nubium fulgura emittentium obseruatio singularis 95

Nucis moschatae vsus medicus 335 vomicae vsus in dysenteria 109

Nürnberg, Christ. Frid. med. prof. extraord. Vitebergens. 540

O.

Obseruationes medico-practicae 3

Obstetricia ars, eius compendium primum 483 sq. eam attinentes obseruationes 26 seq.

Ochra cupraviridis 669 coerulea ib.

Oculi pupilla vid. *Pupilla*. eorum morbi 646

Oestrum ouis vt causa vertiginis ouium 119

Olea, eorum natura 151

Oleiferarum plantarum cultura in Germania commendatur 204

Oleum Sereae dictum, eius vsus 137. ricini vid. *Ricinus*.

Ollae Papinianae structura et vsus in oeconomia 91

Omenti suppuratio a causa externa 319. 326

Onania 638

Ononis aruenfis 678

Opali species, *Pechstein* dicta 438

Oribasii merita anatomica 51.

Os veruecinum deglutitum colicae causa 323

Ossa, de eorum sensibilitate monita et obseruata 528 sqq.

morbosa, eorum sensibilitas probata 531 sq. fossilia circa Quedlinburgum repta 200. cranii, eorumque futurae 655. eorum diuersitas a solita conformatione 656 eorum reliquiae in cavernis 665

Osseum fragmentum separatim 641

Ossificatio piae matris aliarumque partium 653

Ostreae species quaedam pictae 515. v. *Lepades*, eorum peculiare genus 670. mytiloides et tortia ib.

O-Tahiti insulae historia naturalis et singularia 226. sq. 230

Otto, B. C. societ. Berolinens. naturae scrutatorum secretarius 170. 195. Gryphwaldensis Professor oeconomiae, historiae naturalis cet. 722

Ouum humanum de eo obseruationes 655

Oua anium, de iis obseruata 116

Ovis fera Sibirica vid. *Argali*. steatopyges pinguedinis loco caudae ratio 254 sq.

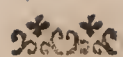
Ouium ortus et species 252 varietates quaedam 254 morbus a vesicis aqua plenis in syncipite 479 variorum, de iis obseruata 211 sq. vertigo ab hydatidibus 119. 479 ab oestro ouis 119 a taenia hydatigena in earum cerebro 291 sq.

P.

Pacchioni, Anton. merita anatomica 595

Pal-

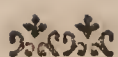
- Palfynus laudatus 616
Pallas, P. S. Spicilegia Zoologica, Fasciculus X — XIV. 249. eius in zootomiam merita 622
Panis, eum in annonae caritate pauperibus coquendi modus 92 succedaneus, eius praeparatio 9. 93 sq.
Papilionum partitionis nouae tentamen a metamorphosi 200
Papiniana olla vid. *Olla*.
Paracelli patria 478
Paracentesis, de eius effectibus monita 18
Paralysis brachii 643
Paré, Ambros. merita anatomica 58
Parisiensis Acad. reg. scient. thesis et praem. ad ann. 1781. 171. ad ann. 1782. 360. societatis medicae theses et praemia ad ann. 1782. 537 sq. ad eund. ann. praefes et director 719
Parus Hudsonicus 685
Partus caesareus, de eo relatio 649
Passeri, Io. Bapt. obitus 364
Passio quid? 707
Patella, eius species quaedam pictae 521. lacustris Linn. 285
Pathologia quid? 706
Pauli, Io. Wilh. merita anatomica 596
Pechstein, opali species 438.
Pecqueti, Io. merita anatomica 65
Pectoris vulnus feliciter sanatum II. 641
Pedalum, planta, eius character 407
Pedicellariae quaedam nouae 400
Pemphigus, morbus 489
Pemphis, nouum plantarum genus 240
Penis orificium in neonato clausum, eius apertura 650
Pennantia, nouum plantarum genus 246
Pennatula mirabilis de ea obseruata 399
Pericardii fabrica et natura 467 seq. aquae existentia et indoles 468. morbi ib. seq.
Peritonaei insignis crassities et durities cet. 654
Peruiani corticis vsus medicus 336. vsus et abusus in scarlatina 489. vsus aduersus vermes 90. in clysmatibus effectus in tumore ventris post febres malignas putridas 24
Pes luxatus gangraenosus sine amputatione curatus 8
Pestis, de eius curatione obseruata 487
Petechia, quanto innotuerint? 478
Petit, A. de rebus anatomicis scriptor 616
Petrefacta, de iis obseruata 296. 428. 665. 670. in Iaspide reperta 219. in Transilvania reperiunda 430 sqq.
Petrolei ortus 277
Petropolitanae Academiae Imperialis scient. thesis et praemium ad ann. 1783. 719
Pezizae species duae 204. 719
Phalaenae fimbriae de ea obseruationes 661
Phlogiston, eius natura et cum
Bbb 3 corpo-

corporibus affinitas 147.
affinitas cum salibus ib.
Phoca, eius species monachus
dicta 219. iubata Schreberi
233
Pholas lignorum seu pusillus
Linn. 214
Phormium, nouum plantarum
genus 238
Phosphorus ex caeseo veteri
et putrescente 208
Phthisis incipientis casus et
curatio 25. curatio ope li-
quoris mercurialis vanSwie-
ten 26. in ea fonticulo-
rum vsus 345. pulmonalis,
eius ortus et distinctio 491.
de eius causis et curatione
obseruata ib. sq. quatenus
suffraginis sananda 24
Phyllachne, nouum planta-
rum genus 244
Pilae, earum in ventriculis
ouium ortus 255
Pini, Herm. Memoire sur des
nouuelles crySTALLisations de
Feldspath etc. 637
Piperis trifolii vsus in bubo-
nibus venereis 137
Piscium ordines iuxta situm
ani constituti 142. circu-
lus sanguinis, de eo obser-
uata et monita 118 sq. oe-
conomica historia naturalis,
in fluuiis regni Borussici
habitantium 661
Pisorum vis lithonriptica 332
Placentarum ex farina et ce-
russa paratarum effectus
noxii 93 sq.
Plagianthus, nouum planta-
rum genus 242
Planorbis Müll. eius species
quaedam nouae 285 sq.
Plantae, earum methodus

noua 132. eius tribuum ta-
bula synoptica 132 sqq. ea-
rum genera noua eorum-
que characteres 234. 236 sqq.
genera et species mutatae
136 sq. 674 sq. foecunda-
tionis ratio 267. irritabili-
tas 197. 203. ex iis exsu-
dantes vapores quo ordine
ad folia in guttas colligan-
tur 94 sq. earum foliorum
motus spontaneus 305 sq.
earum cineres vid. *Cineres*.
oleiferae vid. *Oleiferae*.
quaedam Suecicae, earum
vsus oeconomici 461. vid.
etiam *Vegetabilia*. circa vi-
cum Slup in Moravia 665
Plantago dubia 674
Platalea Leucoradia 636
Plateri, Felicis, merita ana-
tomica 61. merita medica
481
Platinae grauitas specifica
427
Platner, Ern. physiol. prof.
ord. Lipsiens. 171
Platner, Io. Zach. merita ana-
tomica 602
Pleurae fabrica et natura in-
sensibilis 467
Plinii peritia et merita anato-
mica 49
Plucqueneti, L. in opera bo-
tanica index Linneanus 679
Plumarum autum vis electrica
265
Plumbum, eius partes consti-
tuentes 425. in argentum
mutatio 426. calciforme
coeruleum, de eo dubia
129. natium de eo dubia
425. minera lutea 669
Pneumora, nouum insecto-
rum genus 590

Poda-

)

(

Podagra, in ea specificum 14
 Poincianae coriariae faba, de
 ea obseruata 453
 Pollich, Io. Adam obitus 541
 Polypi nasi extirpatio 321.
 ani deligatio 643
 Polyscias, nouum plantarum
 genus 240
 Pomeraniae historia naturalis
 307
 Pometia, nouum plantarum
 genus 244
 Pompeios obtegentis materiei
 disquisitio chemica 310 sq.
 Populi balsamiferae balsamum
 vid. *Balsamum*.
 Portal, Observations sur la na-
 ture et sur le traitement de
 la rage 337
 Pottius, Societatis Francofur-
 tensis socius 720
 Potulentorum varietas 633.
 spirituosorum abusus 643
 Praecipitationis chemicae mo-
 dus et ratio 155
 Priestley, I. Acad. scient. Petro-
 polit. socius 540
 Prizier, Car. obitus 724
 Procellariarum alae et pennae
 224
 Pruinae vsus in arbores 590
 Psittacus atricapillus 683. Ps.
 aurantius 624. Ps. Guineen-
 sis 686
 Pubis ossium synchondroto-
 mia 648 sqq.
 du Pui, Meinard. Simon, Diff.
 de homine dextro et fini-
 stro 164
 Pullus, de eius in ouo evolu-
 tione et formatione obser-
 uata 116 sq.
 Pulmonum nodos et exulce-
 rationes praecauendi et cu-
 randi modus 344 sq.

Pumicis officinalis origo 312
 sq.
 Pupillae figura et situs singu-
 laris 456 sq.
 Purpura, ex quibus vermium
 speciebus parari possit? 303.
 buccini lapilli Linn. 216
 Pygmaeorum familia 664
 Pyritum ortus et effectus 296
 Pyrmontanarum aquarum ex-
 amen 579 sq.
 Pyrophorus cur in aëre libero
 accendatur? 158
 Pythagorae cognitio anatomi-
 ca et placita physiologica 41

Q.

Quarzum vario situ varios co-
 lores offerens 204. de eo
 obseruata 662. 669
 Quassiae comparatio cum gen-
 tiana 163
 Quercetani, Ioseph, merita
 in rem medicam 481
 Quercus, quo tempore desi-
 nant crescere et quo inci-
 piant perire, id indicantis
 signi expositioni praemium
 constitutum 538
 Quies v. *Motus*.

R.

Rabiei natura, signa et diui-
 sio 330 sq. symptomata
 339. ea defunctorum cor-
 porum dissectio ib. commu-
 nicationis modi 340. se-
 des ib. medendi metho-
 dus ib. sq. animalium na-
 turae et curationis exposi-
 tioni praemium constitu-
 tum 170

Radicum aperientium vsus
 medicus 333

Bbb 4

Rana

)

(

Rana pipa et paradoxa, de iis
observata 267

Raphanorum usus medicus
332

Raymond, ab acad. reg. Pari-
sina praemium accepit 170

Reductio corporum chemica,
de ea monita 153

Rehmann, Ioseph. Xaver. a-
phorismi de cognoscenda
et curanda lue venerea 494

Reichard, I. I. obiit 725

Reichellii, G. C. in anatomiam
et physiologiam merita 621

Remedia domestica vid. *Do-
mestica*.

Renis numero vnici, sed fun-
ctionis duplicis exemplum
655

Resina elastica, super ea ten-
tamina chemica 207. 694
sq. eius origo, historia et
modus obtinendi 691. exa-
men 692. extensilitas et e-
lasticitas ib. examen ad aë-
rem, aquam et ignem 694.
ad menstrua varia, acida,
alcalina, saponacea cet. ib.
ex ea varia instrumenta pa-
rantur 701. examen cum
oleis essentialibus 702

Retzius, Andr. Io. florum Scan-
dinaviae prodromus 672.
eiusdem fasciculus obser-
vationum botanicarum 677

Rheumatismus 708

Rhus toxicodendron Linn.
eius effectus nociui 216

Richter, Geo. Gotlob Opu-
scula medica, studio Christ.
G. Ackermanni. Vol. I. II.
III. 533. Praecepta diae-
tetica 630

Ricini olei effectus et vis pur-
gans 496. usus in morbis

ib. usus specificus 497. fo-
lorum usus externus ib.

Riolani, Io. fil. merita anato-
mica 62

Ripogonum, nouum planta-
rum genus 239

Rivini, Aug. Quir. merita a-
natomica 68

Roedereri, I. G. in anatomen
merita 619

Rollinus, Ern. Ierem. mor-
tuus 365

Rondeletii, Willh. merita ana-
tomica 58

Roseolarum redeuntium ca-
sus 22

Rothomagensis Acad. Scient.
et human. litter. et artium
quaestio et praem. ad ann.
1782. 718

Rouffleau, Director laborato-
rii chemici Anglipolitani
723

Roux, Augustin, memoria seu
vitae descriptio 366 sq.

Rudbeck, Olai, merita ana-
tomica 65

Rufi Ephesii merita anatomica
49

Runge, I. G. obitus 365

Rutherford, Io. obiit 724

Ruysschii, Frid. merita anato-
mica 67

S.

Sabadillae semen causticum
est 644. de eo observatio-
nes 666

Sabbatieri, R. B. in anatomen
merita 626

Sabellae genus, de eo mo-
nita 400 sqq.

Sacchari usus medicus 334.
cristalli in nectariis impa-
tientis balsaminae repertae
466

Sago,

Sago, arbor, de ea obseruata 586. eius medullae vsus ib. sq.

Saigae vid. *Antilopae saigae*.

Sal alcalinus naturalis albus 279. benzoës vid. *Benzoë*: Epfomense ex lapide scissili, de eo experimenta et obseruata III. fossile in Transilvania, eius natura et situs 433 sqq. copia insignis, varietates et proprietates 434. ei inclusa corpora peregrina 435. eius origo ib. sq. marinum, vsus medicus 337. neutrum purum sali fontano accedens 418. nouum neutrum in Italia 202. profusum, eius analysi 24. sedatium eius natura et indoles 416. 418 sq. sedatium naturale Toscanae detectum 307 sq.

Salia, eorum ortus et genera genuina 129. vt instrumenta chemica 149. eorum diuersitas et metamorphoses 150. acida vid. *Acida*: eorum crySTALLISATIO v. *CrySTALLISATIO*.

Salicis albi corticis vis febri-fuga 163. Babylonicae flos 662

Salinum principium specificum elementare, eius natura 129

Saluatio vnus lateris 165. mercurialis, eius aetiologia 25

Salmo, piscis, eius species 204. muraena et muraenula 210. de salmonum piscatura monita 452. Alpini noua et accurata descriptio 671.

Salsola Tragus 674

Salzmann, Io. Rud. merita anatomica 63

Sambuci florum et rob vsus medicus 335

Sammlungen zur Physik und Naturgeschichte. 1ster Band 293

Sanctorii, Sanct. merita in rem medicam 483

Sandifort, Ed. obseruationes anatomico - pathologicae. Liber tertius 652. Tabulae intestini duodeni 714

Sanguinis ex arteriis in cor reditus assertus et refutatus 38. cruoris molecularum figura, de ea obseruata 309 seq. circulus in piscibus, de eo obseruata et monita 118 seq.

Sanitas eruditorum 637

Santonici seminis vsus anthelminticus et effectus 163.

Santorini, Io. Dominic. merita anatomica 597

Saponis vsus medicus 336

Saxifraga autumnalis 678

Saxoniae Electoralis geographia mineralogica 436

Scabies ab acaris 454 seq.

Scandinaviae florum prodromus 672

Scarabaeorum generica dispositio 275 seq. maialum vsus quando innotuerit? 480

Scarlatina, eius distinctio 488. de eius curatione obseruata et monita ib. seq.

Scarpa, Anton. Acad. reg. scient. Berolinens. membrum 539

Schaeffer, Iac. Christ. elementorum entomologicorum

Bbb 5 appen-

- appendix 571. *Abbildung und Beschreibung der elektrischen Pistole* 358
- Scherf, Io. Chriff. Frid. Acad. natur. curios. sodalis 362
- Schefflera, nouum plantarum genus 238
- Schemnitii metallifodinarum antiquitas, præstantia et historia 500 seq. venae metallicaæ et minerae 501 seq.
- Schisti primigenii natura 393. recentioris genera et ortus 394. bituminosi Idriensis natura et ortus ibid.
- Schmuckers, Ioh. Lebrecht, *Vermischte chirurg. Schriften* 1ster Band 315, 2ter Band 639
- Schoerli origo 411 seq.
- Schröters, Ioh. Sam. *Geschichte der Flußkonchylien* 283
- Schuirmann, Franc. Steph. botanices Prof. Colon. Agrippin 722
- Scirrhus thoracis insignis 323
- Sclopeti minoris electrici descriptio 358
- Sclopetorum rarum vulnus 643. in humero lethale 644
- Scopoli, Io. Ant. introductio ad historiam naturalem 126 crystallographia Hungarica Pars I. 143. fundamenta chemiæ 146
- Scopolia, nouum plantarum genus 247
- Scorbutus, in eo remedia 222 vid. etiam *Antiscorbutica*.
- Scriptorum phylico — medicorum, quæ a 1774. prodierunt, indicis supplementum 172 seq. quæ a. 1777. prodierunt, index 372 seq.
- indicis continuatio 542 seq. 725 seq.
- Scrophulus, insignis curatus 642
- Scroti septum corruptum 644
- Secundinarum adhaerentium casus et cura 27
- Seelandiæ nouæ historia naturalis et singularia 224 seq. 229
- Selle, Chriff. Gottl. medicina clinica, oder *Handbuch der medicinischen Praxis* 707
- Selteranarum aquarum examen 579 seq.
- Senac, Petr. merita anatomica 605
- Sennert, Dan. merita medica 483
- Sensibilitas partium corporis humani, de ea monita 528 seq. ossium 529 seq.
- Serici cultura in Finlandia 106 seq.
- Serpentes Germaniæ, de iis monita 306
- Serpula vid. *Madrepora*.
- Seydschüzensium aquarum examen 579 seq.
- Shawia, nouum plantarum genus 242
- Sheffielda, nouum plantarum genus 236
- Siebold, Car. Casp. Parisinae Academiae chirurgorum socius 720
- Silberling, scholæ obstetriciæ Argentoratensi præest 723
- Silberschlag, Io. Es. societ. Berolin. naturæ scrutatorum membrum 195
- Silicum nobiliorum specierum color, de eo obseruata 592 seq.

Simaroubae descriptio 690
 Synopsis species quaedam 502
 seq.
 Siren lacertina 118
 Sium nodiflorum 677
 Skiadom Mich. medicinae Pro-
 fessor Moscauiensis 716
 Skinnera, nouum plantarum
 genus 239
 Slup in Moravia vicus circa
 eum regionis descriptio 665
 Socialis hydatis 663
 Soemmering, Sam. Thom.
 anat. et chirurg. Prof. Cas-
 sellis 540 Diss. de basi en-
 cephalii et originibus ner-
 uorum cranio egredientium
 71
 Solani tuberosi farinae prae-
 paratio et vsus 465 seq.
 Solen anatinus Linn 285
 Solis natura et macularum in
 eo origo 198
 Solutiones corporum modi va-
 rii 148. chemicae modus
 et species 154
 Somnus et vigiliae 633
 de la Sone, Ios. Franc. Mar.
 successor Lientaudii 363.
 praeses societatis Parisiensis
 719
 Sophora 679 v. Cos.
 Sorani Ephesii merita anato-
 mica 48
 Soricis moschati descriptio 203
 Spadanarum aquarum exa-
 men 579 seq.
 Spallanzani, L. merita in ani-
 malium historiam 624
 Sparschuch, Collegii med. Hol-
 mienfis Affector 721
 Spatum calcareum Zinci cry-
 stallisatum 669
 Sphacelus antibrachii a poly-
 po 642

Spigelii, Adrian. merita ana-
 tomica 63
 Spilanthus, de eius charactere
 generico monita 407 seq.
 Spina ventosa, de ea monita
 et obseruata 28. ei meden-
 di methodus 4. bifida eius
 singularis casus 648
 Stalactitum magna copia 665
 Stanni minerae et partes con-
 stituentes 426
 Starke, I. C. med. prof. ex-
 traord. Ienens. 540
 Steatoma in femore lethale
 645
 Stoll, M. Hafnienfis societatis
 Socius 720
 Strohmer, Io. Frid. Poliater
 Gottingensis 721
 Strombi species quaedam 289
 Struthio Castuarius 685
 Struue, Frid. Christ. obiit 724
 Sublimationis modus, ratio et
 producta 157 seq.
 Succini, eiusque salis ortus
 419
 Sudor vnius lateris 165
 Suffimigiorum vsus et abusus
 in phthisi pulmonum 24
 Sulphur, de eo obseruata che-
 mica 420. eius partes con-
 stituentes 278 hepar vid.
Hepar, aquae vid. *aquae*.
 Sultana, noua tubularium spe-
 cies 119
 Surditas curata 641
 Suturae ossium cranii de iis
 obseruationes 655. earum
 officula 656
 Swammerdami, Io. merita ana-
 tomica 67 seq.
 Swertia sulcata 674
 Syluii, Franc. de le Boe, me-
 rita in rem medicam 486
 Symphyseos ossium pubis se-
 ctio

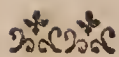
Etio vid. *synchondrotomia*.
 Symphyti radiceis vsus in dy-
 senteria 138
 Symptoma quid? 705. 706
 Synchondrotomia ossium pu-
 bis 648 seq. eius historia
 650. seq. in memoriam eius
 numus 723

T.

Tabarrani, Pet. obiit 724
 Tacca, nouum plantarum
 genus 240
 Taeniae, de ea obseruata 7.
 663. aduersus eam specifi-
 cum ib. hydatigena in ce-
 rebro ouium vertiginis ea-
 rum caussa 291 seq. de eius
 in cerebro ouium genera-
 tione dubia 114. 663. lata
 Linn. eius anatome et mi-
 croscopica disquisitio 215
 Taeniformis hydatidis 663
 Tahiti insula vid. *O-Tahiti*.
 Talmudicorum auctorum me-
 rita anatomica 52
 Tarandi cerui historia natu-
 ralis 657
 Tartari emetici vis in surdita-
 te et coecitate 641 in cere-
 bri commotione 642
 Tellina, eius species quaedam
 pictae 114. inaequiualeis
 206
 Telluris diuisio 395. origo, de
 ea hypothesis 120. mutatio-
 nes et status praesens hy-
 pothetice explicatus 294.
 296 seq. superficiei mutatio
 ab inundatione olim facta
 430 seq. ab igne 435. quar-
 zosae ortus et ratio 128
 Tenner, I. G. de organi olfa-
 ctus differentia. 725
 Terglow, v. *Iter*.

Termes fatale, eius species et
 singularia 209
 Terrae, earum genera tria
 130. color a ferro 395. mo-
 tuum ortus, caussae et ratio
 278. alba in fuso ferro de-
 tecta 671
 Testacea, eorum genera quae-
 dam noua 141. musei Caesa-
 rei Vindobonensis 508. 510
 Testiculi exstirpatio 643
 Testudo fulcata 686
 Tetani obseruatio et curatio 21
 Tetrodontis nouae speciei he-
 patis esus effectus noxii 232
 Thaliætrum minus 675
 Thelymitra, nouum planta-
 rum genus 242
 Theophili Protospatharii me-
 rita anatomica 51
 Theophrasti Eresii merita ana-
 tomica 44
 Thermometricae obseruatio-
 nes in puero variolis labo-
 rante institutae 105 seq.
 Thryocephalon, nouum plan-
 tarum genus 246
 Thunbergia, nouum planta-
 rum genus 107 seq.
 Tincturae cantharidum vsus
 internus in paralyfi extre-
 mitatum 19
 Tiliae florum vsus medicus
 334
 Tissot, S. A. D. *Sämmtliche zur
 Arzneykunst gehörige Schrif-
 ten. Uibersezt von Ioh. Chr. st.
 Kerstens. Erster Theil* 161.
Zweyter Theil 637. Ticinum
 vocatus 722
 Transsilvaniae historiae mine-
 ralogicae specimen 429.
 petresacta 430 seqq.
 Trew, Chph. Iac. merita ana-
 tomica 602

Tricho-

)

Trichodae, de iis obseruata
399

Tritici morbus, fuligo 592

Trochi species quaedam pi-
ctae 518

Trochilus gularis 687

Troiae, M. de ossium restitu-
tione experimenta laudata
628

Tubularia coryne 251

Tumoris scirrhusi extirpatio
644

Turbo, eius species quaedam
288 seq. pictae 518 seq.

Turici nouum medico chirur-
gicum institutum, in quo Cl.
Hirzel docebit historiam
naturalem et praxin clini-
cam 723

Tussilago spuria 678

Tutanego Sinensis minera 583

V.

Vagina vteri vid. *Vterus*.

Valerianae vsus in epilep-
sia 336. virtus antispasmo-
dica in epilepsia 29

Valsaluae, Anton. Mariae, me-
rita in anatomen 596 seq.

Valuulae Eustachianae fabrica
et vsus 313 seqq.

Variolae, earum origo, conta-
gium et differentia 327.
stadia et in iis medendi me-
thodus 328 seqq. sympto-
mata accessoria 330. reme-
dia prophylactica 10. aduer-
sus eas sese tuendi modus
3. de iis obseruata 488. in
puero iis laborante obserua-
tiones thermometricae in-
stitutae et confectaria 105
seq. ouium vid. *Oues*.

Varolii, Constant. merita ana-
tomica 60 seq.

Varroniae Martinicensis vsus
138

Vasorum ortus et per vniuer-
sum animale regnum exi-
stentia 33. lymphaticorum
systematis descriptionis ex-
positioni praemium consti-
tutum 360.

Vater, Abrah. merita anato-
mica 599

Vegetabilia, eorum virtus aë-
rem interdum purgandi, no-
ctu corrumpendi experi-
mentis declarata 74 seqq.
caritatis tempore alimen-
tis substituenda, eorumque
praeparatio 9. 93

Vegetatio plantarum quid sit?
131

Venae, earum structura et dif-
ferentia ab arteriis 35 seq.
pulsus ib. fines et resorptio
36

Venaesectio, num in pleuri-
tide aliisque morbis in op-
posito latere instituenda?
166. 168. eius vsus in mor-
billis 488. in rabie 342.
abusus 641

Venerea lues, eius ortus 212.
ortus et causa 230. virus
natura, affectus et curatio
494 seq. inueterata cum ca-
rie 642. 643. paralytis ib.

Veneri morbi, de iis obserua-
ta 17

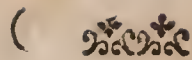
Veneris species quaedam pi-
ctae 514. exercitium 636.
638

Ventriculi situs diuersus in
aibus 220. eius in spasma
aqua frigida 643

Veratrum Sabadillae 678.

Verbena cblactia, planta 99

Ver-

Verdier, de rebus anatomicis
auctor 626

Vermes, eorum ordines et
genera 119. de eorum cu-
ratione observata et monita
90. ad eorum curationem
remedia 163. in aliis ani-
malibus viuentes, de iis ob-
servata 219 seq. cucurbi-
tini, eorum anatome et mi-
croscopica disquisitio 215.
intestina perforantes 644.
intestinorum 660. vesicula-
rium 663. species ib.

du Vernoi, Io. Georg. merita
anatomica 606

Vertigo ouium, morbus vid.
Oues.

Vesalii, Andr. merita in ana-
tomen 56 seq.

Veslingii, Io. merita anatomi-
ca 64

Vespertilio molossus, eius
dentium descriptio 115.
vampyrus 228

Vesuvius, de eo observata 395
seq. de eius eiecta lava ob-
servata 593. eius eruptionis
Herculaneum et Pompeios
sepelientis ratio 310 seqq.

Victus humani diversitas 631

Vieussens, Raym. merita ana-
tomica 68

Vigiliae v. *Somnus.*

Villars, ab Acad. reg. Parisina
praemium accepit 170

Visus cuiusdam phaenomeni
caussa 388

Vites, iis infesta infecta vid.
Insecta.

Vitrificatio, eius modus et
caussa 154 seq.

Vierra, animalium genus 261

seq. lutreola vid. *Lutreola.*

V. tetradactyla 685

Vmbriae terrae ortus 278

Vngariae montes et metalli-
fodinae 498 seqq. vrbes me-
tallifodinis clarae 499

Voet, Jean Eusebe, Catalogue
raisonné ou systématique du
genre des Insectes, qu'on
appelle Coleoptères 274

Voitus, I. C. F. chirurg. prof.
in collegio regio med. chi-
rurg. Berolinensi 540

Volatus avium 670

Volutae species quaedam pi-
ctae 516 seq.

Vomica nux vid. *Nux.*

Vomica rupta symptomatibus
gravissimis stipata laboran-
tis aegri sanatio 15

Vorticella polymorpha, eius
singularia quaedam 196.
putrina, de ea observata
402. rotatoria 199

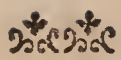
Vpsalensis societ. scient. noua
membra 362

Vpupa promerops 684

Vrinae excretionis largioris
usus in vulnere thoracis 89.
incontinentiae in somno
originis, causae et remedio-
rum expositioni, praemium
constitutum 361 seq. reten-
tio cum vesicae distensione
enormi a febre putrida le-
thalis 7. a graviditate 643.
a calculo vrethrae lethalis
653

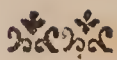
Vrsi species 261. marini hi-
storia naturalis 260 seq. dif-
ferentia a terrestri ib. he-
patis cocti esus noxius 261

Vteri vaginae inuersionis sub
partu curatio 27. inuersi et
scirrhi

)

(

scirrhus prolapsus lethalis
641. defectus cum vagina
645

Vuae aberrationes quaedam
456 seq.

Vulcanorum ortus 278. 395

Vulnus sclopeti in abdomine
sanatum 641. in iis venae-
sectio 647. capitis 640. 641.
642. grauidarum 647

W.

Wallerii, Io. Gotsch. systema
mineralogicum. Tomus II.
414

Walteri, Io. Th. in anatomen
merita 620

Walther, Augustin. Frid. me-
rita anatomica 601 seq.

Weber, Georg. Henr. med.
prof. extraord. in vniuers.
Chiloniensi 541

Weber, I. H. spicilegium flo-
rae Gottingensis etc. 728

Wedenberg, Adolph. Frid. ar-
tis obstetriciae Professor
Holmiensis 722

Weitbrechti, I. in anatomen
merita 611

Whartoni, Thom. merita ana-
tomica 66

Winslow, Iac. Benign. merita
in anatomen 600

Wirsung, Io. Georg. merita
anatomica 65

Wismuthi partes constituentes
et natura 422

Wittwerus, P. L. Acad. natur.
curios. socius 540

Wolfii, C. F. merita anatomi-
ca 621

Wrisbergii, H. A. in anatomen
merita 624

Z.

Zeolitae species et varietates
216. radiati disquisitio che-
mica 201. spathosi analysis
chemica 217

de Zerbis, Gabr. merita ana-
tomica 55

Zinci proprietates 422. flos
naturalis minera 583. mi-
nerae vitreae descriptio 422
seq. v. *Spatum*.

Zinnii, I. G. in anatomen me-
rita 619

Zoophytorum genera noua
251

Zootomicae obseruationes 672

Zübelin, Semen' clinices et
chemiae Professor Mosco-
viensis 716

E M E N D A N D A.

P. 9. l. vlt. lege pag. 653. p. 13. lin. 17. animalis lege animales.
p. 35. lin. 17. aliquando lege aliquanto. p. 38. lin. 19. post minus dele
comma. pag. 54. lin. 5. decimo seculo lege vndecimo seculo exeunte.
pag. 55. lin. 15. Anthropologia lege Anthropologio. ibid. lin. 21. illu-
strari lege illustrare. pag. 65. lin. 2. sexti lege septimi. ibid. lin. 3.
ipse lege ipsi. pag. 71. lin. 18. ordinanda lege ordinandos. pag. 97.
lin. 17. cum lege cum. p. 102. lin. 8. idoneum lege idoneus. pag. 118.
lin. 16. allis lege aliis. p. 135. lin. 25. tempore lege tempora. pag.
152. lin. 25. post plantis adde in clauso vase. pag. 159. lin. 17. prae-
missa lege praemissae. p. 162. lin. 20. dele que. p. 168. lin. 24.
sedecim lege sex. p. 192. lin. 25. adeptatum lege adaptatum. p. 208.
lin. 24. Pharmacopoeam lege Pharmacopœum. p. 214. lin. 20. vene-
reae lege bouillae. p. 216. lin. 2. tempora lege tempore. p. 226.
lin. 27. Morus lege Mori. p. 260. lin. 4. ferre lege fere. p. 280. lin.
17. salini lege salinis. p. 296. lin. 23. expanditur lege expanduntur.
p. 325. lin. penult. A. C. lege N. C. p. 348. lin. 11. Igitur lege Igitur.
p. 348. lin. 29. muscorum lege museorum. p. 350. lin. 10. cum lege
eum. p. 357. lin. 14. lenes lege leues. p. 362. lin. 27. SCHVRF lege
SCHERF. p. 363. lin. 18. lege JOSEPH. FRANCISC. MARIA DE LA SONE.
p. 364. lin. 12. addicauerat lege abdicauerat. ibid. lin. 27. eodem men-
se et anno lege die xxv mens. Decembr. CIOIOECLXXX. ibid. lin. antep.
Romae lege Perusiae. p. 423. lin. 2. quam lege quem. p. 437. lin. 28.
Hochenmessungen lege Hoehenmessungen. p. 445. lin. vlt. III — IV lege
I — IV. p. 448. lin. 9. Fo bis Fett lege Fa bis Fett. p. 481. lin. 11. spicu-
las lege spicula. p. 483. lin. 30. 1719. lege 1619. p. 499. lin. penult.
Ruuli lege Riuli. p. 505. lin. vlt. lege eosque inter alcareos positos
format. p. 511. lin. 1. plerisque lege plerique. ibid. lin. 24. vera lege
vero. p. 525. lin. 30. est lege esset. p. 608. lin. 32. velerudinem lege
valetudinem. p. 623. lin. 23. lege Huius telae initia, auctore KLIN-
KOSCHIO, semifluida sunt. p. 628. lin. 26. lege MICHAËLE. p. 633. lin. 2.
plebeiae lege plebeiarum. p. 634. lin. 1. lege et herba nicotiana dici-
tur a NICOTO cet. p. 635. lin. 24. quae lege quas. p. 641. lin. 34.
qui lege quo globulus plumbeus. p. 643. lin. 1. lege effluebat.
ibid. lin. 18. lege effectibus. p. 645. lin. 5. quae lege qui. p. 648.
not. **) Reisenden lege Kreisenden. p. 651. lin. 1. synchondrotomiae le-
ge synchondrotomiam. p. 654. lin. 25. euaderetur lege euaderet.
p. 655. lin. 31. HALLERVS adde not. Opp. min. T. I. p. 40. p. 659. lin.
6. montes lege montis. p. 690. lin. 11. lege quinque tentatum.
p. 697. lin. vlt. post ammoniacum adde Polychrestum, Sedatiuum HOM-
BERGII et reli. p. 699. dele primam lineam. ibid. lin. 15. lege ani-
malis. p. 701. lin. 14. lege frobenianum. ibid. lin. 30. lege essentiali-
bus. 730. lin. 30. Socios lege Socius.